

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

14/2024. (VII. 8.) AB határozat	a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 7/B. § (1) és (2) bekezdésének „ , üdítő- és gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szódavíz)” szövegrészének, valamint (8) bekezdésének b) pontja alaptörvény-ellenességének megállapításáról, megsemmisítéséről és alkalmazásának kizárásáról . . .	1508
3260/2024. (VII. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1527
3261/2024. (VII. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1530
3262/2024. (VII. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1533
3263/2024. (VII. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1537
3264/2024. (VII. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1541
3265/2024. (VII. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1545
3266/2024. (VII. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1548
3267/2024. (VII. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1551
3268/2024. (VII. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1554
3269/2024. (VII. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1557
3270/2024. (VII. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1560
3271/2024. (VII. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1563
3272/2024. (VII. 12.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1566

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 14/2024. (VII. 8.) AB HATÁROZATA

a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 7/B. § (1) és (2) bekezdésének „, üdítő- és gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szódavíz)” szövegrészének, valamint (8) bekezdésének b) pontja alaptörvény-ellenességének megállapításáról, megsemmisítéséről és alkalmazásának kizárásáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Handó Tünde, Haszoniczné dr. Ádám Mária és dr. Juhász Miklós* alkotmánybírók külvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 7/B. § (1) és (2) bekezdésének „, üdítő- és gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szódavíz)” szövegrésze, valamint (8) bekezdés *b)* pontja alaptörvény-ellenes, ezért azokat megsemmisíti.
A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (1) és (2) bekezdése az alábbi szöveggel marad hatályban:
„7/B. § (1) Sör értékesítésével összefüggésben nem tehető olyan jognyilatkozat, amely értelmében a jognyilatkozat szerinti termék tekintetében a vendéglátó üzlet – ideértve az alkalmi rendezvényen való értékesítést is – vagy szálláshely (a továbbiakban e § alkalmazásában együttesen: italt árusító vendéglátó üzlet) egy nap-tári évre, illetve az alkalmi rendezvényre vonatkozó összes beszerzésének több mint 80%-a ugyanazon gyártótól származik.
(2) Az italt árusító vendéglátó üzlet köteles a sör – kivéve csapon értékesített sör – értékesítése esetén termékenként legalább két különböző gyártó termékeinek értékesítését biztosítani.”
2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 7/B. § (1)–(2) bekezdése jelen határozat szerint megsemmisített részében, valamint (8) bekezdés *b)* pontja a Fővárosi Törvényszék előtt folyamatban lévő 105.K.700.681/2023. számú ügyben, valamint a jogerősen még le nem zárt ügyekben nem alkalmazható.
3. Az Alkotmánybíróság a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 7/B. § (7) bekezdés *b)* pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezést elutasítja.
4. Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Törvényszék eljáró tanácsa végzésével az előtte folyamatban lévő 105.K.700.681/2023. számú ügyben versenyfelügyeleti eljárásban hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatára irányuló per tárgyalását felfüggesztette, és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján indítványt terjesztett elő. Az indítványozó tanács az előtte folyamatban lévő eljárásban alkalmazott, a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban: Kertv.) 7/B. § (2) bekezdése, (7) bekezdés *b)* pontja, valamint (8) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását kérte, valamint kérte

annak megállapítását, hogy a támadott jogszabályi rendelkezések az indítványozó előtt folyamatban lévő ügyben nem alkalmazhatók.

- [2] 2. Az Alkotmánybíróság az indítványban foglaltak és a rendelkezésre álló iratok alapján a következőket állapította meg az indítvány alapjául szolgáló ügygel összefüggésben.
- [3] 2.1. A Kertv. indítvánnyal érintett 7/B. §-át, 9. § (3a) bekezdését, és 11/D. §-át a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény módosításáról szóló 2020. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Kertvm.) állapította meg, amely törvényi módosítás a kihirdetését követő napon, 2020. december 12-én lépett hatályba. A Kertv. Kertvm.-mel megállapított 11/D. §-a alapján a Kertv. 7/B. § (1) bekezdése szerinti jognyilatkozattal rendelkező italt árusító vendéglátó üzlet a Kertv. 7/B. § (2) bekezdését 2021. augusztus 1-jétől köteles alkalmazni, míg, ha az (1) bekezdés szerinti jognyilatkozattal nem rendelkezik, az alkalmazási kötelezettsége 2021. március 1-jétől áll fenn.
- [4] 2.2. A per alperese, a Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2021. december 20-án versenyfelügyeleti eljárást indított a felperessel szemben. A GVH 2022. december 7-én kelt VJ/52-58/2021. számú határozata (a továbbiakban: VJ Határozat) a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 76. § (1) bekezdés *f*) pontja alapján megállapította, hogy a felperes 2021. augusztus 1. és 2022. január 20. közötti időszakban az ásványvizek és szikvizek vonatkozásában megsértette a Kertv. 7/B. § (2) bekezdését. Megállapította továbbá, hogy a felperes magatartása egyebekben nem volt jogsértő, mivel az eljárás alá vont vállalkozáscsoport részeként működtetett étteremlánc egységeiben nem alkalmaznak országosan egységes itallapot, azok vendéglátó egységeként eltérőek lehetnek és rendszeresen változnak. A GVH eljárása során négy italcsoport tekintetében megállapította, hogy a vizsgált vállalkozáscsoport egységeiben forgalmazott egyes termékek tekintetében a gyártók azonosak, ezért megvizsgálta, hogy a megjelölt gyártók a Kertv. 7/B. § (8) bekezdés *b*) pontja alapján ugyanazon vállalatcsoportba tartoznak-e.
- [5] A VJ Határozat indokolásában azzal érvelt, hogy miután a Kertv. 7/B. §-a a Kertv. „jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozásokra vonatkozó szabályozás” című fejezetében található, ebből az a jogalkotói szándék olvasható ki, hogy azt azokra az esetekre kell alkalmazni, amikor az érintettek jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozások: gyártók vagy jelentős piaci erővel rendelkező gyártó beszállítói. A VJ Határozat ezzel összefüggésben hivatkozott a Kertv. preambuluma, valamint a Kertv. 7/B. §-át megállapító Kertvm. előterjesztői indokolásában foglaltakra. A VJ Határozata a Kertv. 7/B. § (8) bekezdése és a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számvtv.) 3. § (3) bekezdése [ténylegesen: 3. § (2) bekezdése] alapján azt állapította meg, hogy „az anya- és leányvállalatok összességét lefedő vállalatcsoportot kell figyelembe venni annak vizsgálata során, hogy az adott gyártók egymástól függetlennek tekinthetők-e, vagy pedig egy vállalatcsoportba tartoznak és az így értelmezett csoport árbevétele releváns a jelentős piaci erő kérdésének értékelésekor”. A VJ Határozat érvelése szerint, ha a Kertv. 7/B. § (2) bekezdésének való megfeleléshez elegendő volna, hogy a termék címkéjén feltüntetett gyártók eltérnek egymástól, az italgyártók az egyes termékek gyártását ugyanazon vállalatcsoportba tartozó más-más vállalkozásnak szervezhetnék ki, ami által megkerülhető volna a jogszabállyal elérni kívánt cél.
- [6] A VJ Határozat értelmezése szerint mivel a Kertv. 7/B. § (2) bekezdése minden hotel-restaurant-café (a továbbiakban: HoReCa) egységre vonatkozik, ezért a Kertv. keretén belül a jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozás is csak a gyártóra vonatkozatható. Álláspontja szerint a Kertv. 7/B. § (8) bekezdése a gyártót vállalatcsoport szinten határozza meg.
- [7] A VJ Határozat nem fogadta el az eljárás alá vont azon érvelését, hogy a vállalatcsoport szintű megközelítés lehetetlen elvárásokat támasztana a gyakorlatban, ami miatt maga sem ismerhette fel, hogy az általa forgalmazott egyes italtermékek mind egyazon vállalatcsoport termékei. Ugyanakkor azt is elismerte a VJ Határozat, hogy egyes HoReCa egységektől valóban nem várható el annak felismerése, hogy mely italmárkák gyártói tartoznak egy vállalatcsoportba. A VJ Határozat szerint a Kertv.-nek való megfelelés érdekében a forgalmazók vagy gyártók a kérdésben bizonytalan HoReCa egységeket tájékoztatni tudják.
- [8] A VJ Határozat, reagálva az eljárás alá vont termék kategóriákat értelmező érvelésére, külön kitért a Kertv. 7/B. § (2) bekezdése szerinti termék kategóriák meghatározására, mivel – ahogy a GVH fogalmazott – „ez az egyik első ilyen tárgyú versenyfelügyeleti eljárás”, amelyben a GVH eljárás és az eljárás alá vont vitatta a GVH termék kategóriákra vonatkozó értelmezését. A VJ Határozat szerint a Kertv. 7/B. §-ának tárgyi hatálya alá a (2) bekezdésben meghatározott termék kategóriák tartoznak, így a sör; a gyümölcslé és gyümölcsnektár; az üdítőital és gyümölcsital; valamint az ásványvíz és szikvíz. Jogértelmezése alapjaként hivatkozott a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendelet (a továbbiakban: Jszt.) 7. § (2) bekezdésére, miszerint a felsorolás utol-

só eleméhez fűzött kötőszóra és a felsorolás elemei közötti vesszővel történt elválasztásra figyelemmel – szemben az eljárás alá vont érvelésével, miszerint három italkategória került megjelölésre – négy italkategória különböztethető meg a Kertv. 7/B. §-a alkalmazásában. Emellett hivatkozott arra, hogy a sör meghatározása tekintetében maga a Kertv. utal a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvényre (a továbbiakban: Jöt.).

- [9] A gyümölcsle és gyümölcsnektár meghatározása a VJ Határozat szerint a Magyar Élelmiszerkönyv kötelező előírásairól szóló 152/2009. (XI. 12.) FVM rendelet (a továbbiakban: Magyar Élelmiszerkönyv) 11. melléklet B. rész I. fejezete és annak 5. pontja alapján lehetséges. Az üdítőitalok és gyümölcsitalok kapcsán a VJ Határozat hivatkozott a gyümölcsitalok és üdítőitalok útmutatójáról szóló FVM Közleményre [Gyümölcsitalok és üdítőitalok jelölési útmutatója 2007. Közzétéve az FVM Értesítő 2007. évi 22. számában (2007. november 22.), a továbbiakban: FVM Közlemény]. A VJ Határozat szerint a természetes ásványvíz, a forrásvíz, az ivóvíz, az ásványi anyaggal dúsított ivóvíz és az ízesített víz palackozásának és forgalomba hozatalának szabályairól szóló 65/2004. (IV. 27.) FVM–ESzCsM–GKM együttes rendelet (a továbbiakban: Vízir.) 2. § a) pontja szerinti természetes ásványvíz, illetve az e) pont szerinti, természetes ásványvízből előállított dúsított, ízesített vagy dúsított és ízesített víz értendő „ásványvíz” alatt, míg „szikvíznek” ugyanezen rendelet 2. § d) pontja szerinti szikvíz feleltethető meg. A Kertv. 7/B. §-ának időbeli hatályát a VJ Határozat szerint a Kertv. 11/D. § (2) bekezdésére tekintettel kell meghatározni.
- [10] A VJ Határozat az általa kialakított jogértelmezés alapján vizsgálta meg az eljárás alá vont beszállítóit és azt alapította meg, hogy az eljárás alá vont beszállítója jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozás, és ehhez képest szükséges vizsgálni, hogy az eljárás alá vont biztosította-e legalább két különböző vállalatcsoportba tartozó gyártó termékeinek értékesítését. A VJ Határozat megállapította az ásványvizek és szikvizek vonatkozásában a Kertv. 7/B. § (2) bekezdésének megsértését, ugyanakkor bírságot nem szabott ki, mivel egy új, korábban nem alkalmazott törvényi kötelezettség teljesítését értékelte az eljáró versenytanács, amivel kapcsolatban még nem volt kialakult joggyakorlata. A VJ Határozat figyelembe vette azt is, hogy a jogsértő állapot rövid ideig (2021. augusztus 1. és 2022. január 20. között) állt fenn, valamint hogy az eljárás alá vont az eljárás folyamán megváltoztatta magatartását, így az 2022. január 21-étől már nem volt jogsértő.
- [11] 2.3. Az eljárás alá vont a VJ Határozat bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte. Keresetében kérte, hogy a bíróság az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezze, mivel álláspontja szerint a Kertv. portfólió bővítési kötelezettségre vonatkozó rendelkezései, vagyis a 7/B. § (1)–(2) bekezdése, (7) bekezdés b) pontja, (8) bekezdése, valamint 11/D. § (2) bekezdése az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből következő normavilágosság követelményét sérti. Utalt arra, hogy a Kertv. hivatkozott szabályait nagyfokú, általános értelmezési bizonytalanság övezi, ami számos iparági nehézséget eredményezett.
- [12] 3. Az eljáró tanács indítványt terjesztett elő arra hivatkozva, hogy az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmazandó törvényi rendelkezések sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó normavilágosság követelményét. Az Alkotmánybíróság indítványban idézett gyakorlata szerint a szabályozás mindaddig nem sérti a normavilágosság követelményét, amíg nem minősül a jogalkalmazó számára értelmezhetetlennek, illetve a túlzottan általános megfogalmazás miatt nem ad lehetőséget szubjektív, önkényes jogalkalmazásra. Az indítvány hivatkozik azon elvre, miszerint ha egy jogszabály olyan mértékben homályos, vagy rendelkezései olyan mértékben ellentmondásosak, hogy annak feloldására a jogszabály értelmezése nem elegendő, alkotmányosértőnek minősül. A normavilágosság követelményét sértőnek minősülhet az indítvány szerint az is, ha a rendelkezések tartalma felvetheti az ellentmondásos értelmezés lehetőségét. Ezzel összefüggésben hivatkozik a 3293/2019. (XI. 18.) AB határozatra, a 3/2016. (II. 22.) AB határozatra, az 1263/B/1993. AB határozatra, valamint a 3047/2013. (II. 28.) AB határozatra.
- [13] Az indítvány hivatkozik a Kertvm. előterjesztői indokolására, amely szerint a törvényjavaslat célja az volt, hogy a kizárólagos termékértékesítési szerződéseket visszaszorítsák a kisebb piaci szereplők javára a HoReCa piacon, ugyanakkor nem célja a kizárólagossági szerződésekkel biztosított kedvezmények tiltása. Az indítvány szerint a Kertv. 7/B. § tárgyi hatályát illetően csak a 7/B. § (7) bekezdés a) pontja tartalmaz normatív meghatározást (a sörrel kapcsolatban, utalva a Jöt.-re), ami azonban az alapul fekvő perben nem releváns. Az indítvány szerint a Magyar Élelmiszerkönyv tartalmaz rendelkezéseket a gyümölcsle és gyümölcsnektár vonatkozásában. Az ásványvíz és szikvíz definícióját pedig a Vízir. tartalmazza. Az üdítő és gyümölcsital esetében az indítvány szerint csak a már hatályon kívül helyezett, az élelmiszerekről szóló 1976. évi IV. törvény végrehajtásáról szóló 10/1988. (VI. 30.) MÉM–SZEM együttes rendelet tartalmazott rendelkezést, eszerint a gyümölcsital az üdítő egyik alkategóriájaként került meghatározásra. A Kertv. azonban nem utal egyik rendeletre sem, és saját alkalmazási körében sem alkot értelmező rendelkezést. Az indítvány szerint a Kertv.-nek, amely egymástól különböző mellérendelt kategóriaként nevesíti ezeket, egyértelműen kellene meghatároznia az egyes italkategóriákat.

A fogalommeghatározás hiánya oda vezet, hogy a jogalkalmazók ellentmondásos értelmet tulajdoníthatnak egyes fogalmaknak és így a jogalkotásra tartozó jogszabály-értelmezést eredményeznek.

- [14] Az indítvány szerint alkotmányossági problémát vet fel az is, hogy a Kertv. 7/B. §-a a jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozásokra vonatkozó fejezetben került elhelyezésre. A Kertv. 7/B. § (2) bekezdése két különböző gyártó termékeinek értékesítésére vonatkozó kötelezettséget állapít meg, ugyanakkor a (8) bekezdés a jelentős piaci erővel rendelkező gyártó fogalmát adja meg, utalva a Számvtv. szerinti anya- és leányvállalatok összességét jelentő vállalatcsoportba tartozó gyártó fogalmára is. Ez három problémát vet fel az indítvány szerint. Az egyik, hogy a Kertv. nem határozza meg a támadott rendelkezés vonatkozásában a gyártó fogalmát. Az ebből fakadó bizonytalanságot igazolja az indítvány szerint az is, hogy a per alperese korábban a termék címkéjén feltüntetett gyártóként értelmezte és kérte számon a felperesen, majd a vizsgálatot lezáró jelentésben a Tptv. szerinti vállalkozáscsoportra hivatkozott, míg az előzetes álláspontban és a perben támadott határozatban a Számvtv. szerinti vállalatcsoport fogalmát vette alapul.
- [15] Másrészt a Számvtv. szerinti vállalatcsoport fogalmára utaló rendelkezés is jogbizonytalanságot okoz az indítvány szerint, mivel ettől függ, hogy az adott gyártó jelentős piaci erővel bír-e vagy sem. Ennek a besorolásnak az elvégzése olyan elvárásokat támaszt a HoReCa egységekkel és más jogalkalmazókkal szemben, amelyek összeegyeztethetetlenek a törvényi indokolásban foglalt jogalkotói céllal, mivel – érvel az indítvány – az ebben az értelemben vett vállalatcsoport csak bonyolult tőkepiaci műveletek elvégzésével és/vagy külföldi jog értelmezésével határozható meg. Ez szintén önkényes jogalkalmazáshoz vezethet, ami sérti a normavilágosság követelményét.
- [16] Harmadrészt jogbizonytalansághoz vezet az indítvány szerint az, ha a HoReCa egység nem közvetlenül a jelentős piaci erővel bíró gyártóval szerződik, hanem a gyártó termékeit értékesítő forgalmazóval, vagyis a gyártó maga a jogügyletben nem vesz részt. A normavilágosság követelményét sérti, hogy a beszállító forgalmazó által megkövetelt kizárólagossági kikötés jogi minősítése nem vezethető le a Kertv. 7/B. §-ból, és az sem értelmezhető egyértelműen, hogy a gyártó által tett jognyilatkozat hiányában miként kell értelmezni a beszállító jognyilatkozatát.
- [17] Mindezek miatt a támadott rendelkezések nem értelmezhetők ellentmondás-mentesen és az önkényes értelmezés lehetőségét kizárva, ami miatt sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, ezért az indítványozó kérte a támadott rendelkezések megsemmisítését.
- [18] Az indítvány azt is kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság zárja ki az indítvánnyal támadott rendelkezések alkalmazhatóságát az előtte folyamatban lévő perben.
- [19] 4. Az Alkotmánybíróság eljárása során észlelte, hogy a GVH 2023 augusztusában jelentést (a továbbiakban: GVH Jelentés) tett közzé az alkoholos és alkoholmentes italtermékek magyarországi vendéglátóipari egységekben történő forgalmazásának piacán lefolytatott ágazati vizsgálatról. Az Alkotmánybíróság eljárása során az alapper felperese amicus curiae-t terjesztett elő. Az Alkotmánybíróság eljárása során bekérte a GVH, az igazságügyi miniszter és a gazdaságfejlesztési (2024. januárjától: nemzetgazdasági) miniszter álláspontját.
- [20] 4.1. A GVH – elnökének 2020. október 22-én hozott végzése alapján – ágazati vizsgálatot indított az alkoholos és alkoholmentes italtermékek magyarországi vendéglátóipari egységekben (HoReCa) történő forgalmazásának piacán a piaci folyamatok feltárása és értékelése céljából. Az ágazati vizsgálat indoka az volt, hogy a hazai vendéglátóipari egységekben olyan összetett kedvezmény- és feltételrendszert tartalmazó megállapodások vonatkoznak a Kertv. 7/B. § szerinti italtermékek közvetlen és közvetett forgalmazására, amelyek azt eredményezhetik, hogy a vendéglátó egységek egyazon beszállítótól szerzik be a termékek jelentős részét, ami a választék szűküléséhez vezethet, illetve a kisebb tőkeerővel és termékválasztékkal rendelkező piaci szereplők számára megnehezíthetik a HoReCa forgalmazási piacára történő belépést.
- [21] A Kertvm. hatálybalépésével összefüggésben a GVH Jelentés rögzítette, hogy azt a piaci szereplők nehezen értelmezhetőnek és nem egyértelműnek tartották, azonban „[a]z új törvényi előírások értelmezése nem képezheti tárgyát a jelen ágazati vizsgálatnak”. Rámutatott: „[a] GVH előtt jelenleg több, az új törvényi kötelezettségek feltételezett megsértése miatt indított versenyfelügyeleti eljárás is folyamatban van, mely eljárások jogerős döntéssel történő lezárásán keresztül kristályosodhat ki a Kertv. 7/B. §-ában foglalt előírások versenyhatósági gyakorlata”.
- [22] 4.2. Az Alkotmánybíróság megkereste a GVH elnökét, hogy fejtse ki álláspontját a GVH Jelentésben található, a jogalkotó felé megfogalmazott javaslatokkal összefüggésben. A megkeresésre adott válasz megismételte a GVH Jelentés azon megállapítását, hogy annak közzététele időpontjában több versenyfelügyeleti eljárás is fo-

lyamatban volt a Kertv. 7/B. §-a alapján és a jogalkalmazási gyakorlat csak ezen versenyfelügyeleti eljárások végleges lezárását követően alakulhat ki, illetve jogértelmezési kérdések is csak ezt követően kristályosodhatnak ki.

- [23] 4.3. Az igazságügyi miniszter az Alkotmánybíróság megkeresésére adott válaszában jelezte, hogy előzetesen maga is megkereséssel élt a GVH-hoz. A miniszteri válasz ezért részben megegyezett a GVH elnöke által megfogalmazottakkal, továbbá támaszkodott a GVH Jelentésre. A miniszter kifejtette továbbá, hogy – figyelemmel a Kertvm. Indokolására – a jogalkotó a kisebb piaci szereplőket (például kisüzemi sörfőzdéket) hátrányosan érintő versenyt korlátozó hatást kívánta csökkenteni a kizárólagos termékértékesítési szerződések visszaszorításával. A szabályozás hátterében azok a versenyfelügyeleti eljárások álltak, amelyeket a GVH három sörgyártó ellen indított, mivel észlelte, hogy a HoReCa egységekkel az általuk gyártott termékekre (vagy azok egy részére) kizárólagos tartásra és értékesítésre vonatkozó kikötést írtak elő. A GVH végül megszüntette ezeket az eljárásokat, mivel az érintett sörgyárak kötelezettséget vállaltak az általuk lekötött sörmennyiségek csökkentésére. Ugyanakkor utólagos piaci jelzések szerint a lekötött sörmennyiség nem csökkent, e sörgyártók piaci részesezése nem változott a kötelezettségvállalás ellenére sem. Ebben szerepet játszhatott a GVH által végzett piackutatás alapján az, hogy számos HoReCa egység elégedett volt a sört beszállító partnereivel és ezért szilárd hosszútávú beszállítói kapcsolatok alakultak ki. A piackutatás arra is rámutatott, hogy a magasabb árfekvésű kézműves sörök iránt csekély a fogyasztói igény, különösen az alacsonyabb jövedelmű régiókban.
- [24] A miniszteri válasz hangsúlyozza, hogy az Alkotmánybíróság előtti ügy a sörtermékeket nem érinti, csak az üdítőket. Ezzel kapcsolatban arra mutat rá, hogy a Kertv. 7/B. §-a jól elhatárolhatóan négy termék kategóriát különböztet meg, amely termék kategóriák jól definiálhatók más jogszabályok, előírások alapján. Ebben a körben a miniszteri válasz utalt a Magyar Élelmiszerkönyv 11. melléklet B rész 1. és 5. pontjára, az FVM közleményre, az ásványvíz és szikvíz kapcsán pedig a Vízr. 2. §-ára. Ezen kívül a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Élelmiszer- és Takarmánybiztonsági Igazgatóság által kiadott jogszabály gyűjtemény az Élelmiszerekre vonatkozó Jogszabályok Jegyzéke termékspecifikusan tartalmazza az egyes élelmiszerekre vonatkozó jogszabályokat és előírásokat. Ezért a miniszter szerint a Kertv. 7/B. § (2) bekezdése világosan értelmezhető és nem veti fel elmentmondásos vagy önkényes jogértelmezés lehetőségét. A miniszteri válasz nem tért ki a Kertv. 7/B. § indítvánnyal érintett további rendelkezéseivel kapcsolatos felvetésekre.
- [25] 4.4. Az Alkotmánybíróság eljárása során megkereste a – versenyképesség gazdasági és jogi feltételrendszeréért és a kereskedelemért felelős – gazdaságfejlesztési minisztert, aki nem tett eleget válaszadási kötelezettségének.
- [26] 4.5. Az indítvány alapjául szolgáló per felperese *amicus curiae*-t terjesztett elő. Az *amicus curiae* szerint a Kertv. portfólió bővítési kötelezettségre vonatkozó szabályai több okból is sértik a normavilágosság követelményét és bizonytalanságra vezetnek a joggyakorlatban. Egyrészt a portfólió bővítési kötelezettséggel érintett termék kategóriák nem egyértelműek, nem határozható meg egyértelműen, hogy hány termék kategóriát különböztet meg a Kertv., amelyre vonatkoztatni kell a portfólió bővítési kötelezettséget. A gyakorlati alkalmazás szempontjából ugyanis jelentősége van, hogy az érintett HoReCa egységeknek pontosan hány és mely termék csoportok vonatkozásában kell a portfóliójukat bővíteni: külön-külön minden, a Kertv. 7/B. § szerinti terméktípusra, vagy több terméket magában foglaló termék csoportonként, illetve utóbbi esetben pontosan mi tartozik egy-egy termék csoportba.
- [27] Az *amicus curiae* szerint a portfólió bővítési kötelezettség időbeli hatálya sem egyértelműen meghatározott a Kertv. 7/B. §-a vonatkozásában, ami összefügg azzal, hogy a Kertv. 7/B. §-a szerinti jognyilatkozat maga is bizonytalan fogalom. Továbbá a 80%-os szabály sem egyértelmű, mivel kizárólagossági kikötés hiányában is megvalósulhat, hogy egy adott HoReCa egység 80%-nál magasabb arányban vásárol egy adott jelentős piaci erővel rendelkező gyártó termékéből, például a fogyasztói preferenciára tekintettel. Az *amicus curiae* szerint a jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozás és a gyártó fogalma is bizonytalan, és erre tekintettel értelmezési problémákat vet fel a portfólió bővítési kötelezettség tartalma is. A gyártó fogalmát a Kertv. nem határozza meg, ami azért is lényeges, mert különböző gyártók nem egy esetben egyazon vállalkozás-csoportba tartoznak. Az *amicus curiae* hangsúlyozza: ezek a szabályok éppúgy érintik a „sarki büfét”, mint a nagyobb vendéglátó egységeket, s a szabály nincs tekintettel a kisméretű vendéglátó egységek kapacitására.
- [28] Az *amicus curiae* szerint a GVH azon álláspontja, hogy a lefolytatott vizsgálatok lezárását követően lehet majd egyértelműen meghatározni a norma tartalmát is arra utal, hogy „a releváns rendelkezések még a jogalkalmazó számára is homályosak”. A jogalkotói cél a kizárólagos termékértékesítési szerződések visszaszorítása. Álláspontja szerint a portfólió bővítés nem jár szükségszerűen együtt a kisebb szereplők versenyhelyzetének javulásával, mivel a jogalkotó nem zárta ki, hogy a portfólió bővítési kötelezettség egy másik nemzetközi italtermék

beszerzésével is teljesíthető legyen. A szabályozás a célszerűség és gazdaságosság szempontjának sem felel meg. Egyrészt hátrányosan hat a fogyasztókra, mivel gazdaságilag nem hatékony megoldásokra vezet. Másrészt hátrányosan érinti különösen a kisebb vendéglátóhelyeket, részben a megnövekedett adminisztrációs terhek, részben a szabályozásból következően megnövekedett készletezési és raktározási szükségletek és azok költségkihatásai miatt. Az *amicus curiae* szerint a GVH Jelentés eredményei visszaigazolták ezeket a problémákat.

II.

[29] Az Alaptörvény indítványozó által hivatkozott rendelkezései:

„B. cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

[30] A Kertv. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„7/B. § (1) Sör, üdítő- és gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szódavíz) értékesítésével összefüggésben nem tehető olyan jognyilatkozat, amely értelmében a jognyilatkozat szerinti termék tekintetében a vendéglátó üzlet – ideértve az alkalmi rendezvényen való értékesítést is – vagy szálláshely (a továbbiakban e § alkalmazásában együttesen: italt árusító vendéglátó üzlet) egy naptári évre, illetve az alkalmi rendezvényre vonatkozó összes beszerzésének több mint 80%-a ugyanazon gyártótól származik.

(2) Az italt árusító vendéglátó üzlet köteles a sör – kivéve csapon értékesített sör –, üdítő- és gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szódavíz) értékesítése esetén termékenként legalább két különböző gyártó termékeinek értékesítését biztosítani.

[...]

(5) Az (1)–(4) bekezdésbe ütköző jognyilatkozat semmis.

(6) Az (1) bekezdésben meghatározott tilalom nem vonatkozik az olyan megállapodásra, amely egymástól nem független vállalkozások között jön létre.

(7) E § alkalmazásában

a) sör alatt a jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény (a továbbiakban: Jöt.) szerinti sört,

b) jognyilatkozat alatt a jelentős piaci erővel rendelkező gyártó által alkalmazott vagy megkövetelt egyoldalú szerződési kikötést vagy jognyilatkozatot,

c) kisüzemi sörfőzde alatt a Jöt. szerinti kisüzemi sörfőzdet

kell érteni.

(8) E § alkalmazásában jelentős piaci erővel rendelkező gyártónak számít a gyártó, ha az adott vállalatcsoport – ideértve a számvitelről szóló törvény szerinti anya- és leányvállalatok összességét – konszolidált éves nettó árbevétele meghaladja

a) sörgyártó esetén a 30 milliárd forintot,

b) üdítő- és gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szódavíz) gyártója esetén a 10 milliárd forintot.”

III.

[31] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e a törvényben előírt feltételeknek. Az Alkotmánybíróság mindenképp azt állapította meg, hogy az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményeknek megfelel.

[32] 2. Bírói kezdeményezés esetében vizsgálni kell az Abtv. 25. §-a szerinti követelmények teljesülését is. Az Abtv. 25. §-ának (1) bekezdése szerint, ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.

[33] Az Alkotmánybíróság konzekvens gyakorlata az Abtv. 25. §-a alapján az, hogy amennyiben a bírói kezdeményezés olyan jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést támad meg az Alkotmánybíróság előtt, mely az előtte

folyamatban lévő, a bírói kezdeményezéssel érintett ügygel nem áll összefüggésben, annak elbírálása során nyilvánvalóan nem kerül alkalmazásra, érdemi alkotmányossági vizsgálatnak nincs helye.

- [34] A Kertv. 11/E. §-a szerint: „[e] törvénynek az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény és a közigazgatási perrendtartásról szóló törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2017. évi L. törvénnyel (a továbbiakban: Ákr.–Kp. Módtv.) megállapított rendelkezéseit az Ákr.–Kp. Módtv. hatálybalépését követően indult és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni.”
- [35] A versenyjogi eljárás 2021. december 20-án indult, a VJ Határozat meghozatalára 2022. december 7-én került sor. A Kertv. 11/E. §-a alapján az ekkor hatályos jogszabályt kell a bíróságnak alkalmaznia. Ez egyúttal meghatározza a bírói kezdeményezésben támadható jogszabályt is.
- [36] A VJ Határozat – illetve a GVH vizsgálata – a Kertv. 7/B. §-a alapján folyt, a sörre vonatkozó rendelkezéseinek kivételével. A bírói kezdeményezés ennek megfelelően a Kertv. 7/B. § (2), (7) és (8) bekezdését a sörre nem vonatkoztatható részében támadja.
- [37] Mindezek alapján az indítvány az Abtv. 25. §-a szerinti feltételeknek is megfelel, érdemi elbírálásra alkalmas.

IV.

- [38] Az indítvány az alábbiak szerint részben megalapozott.
- [39] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként – figyelemmel arra, hogy az indítvány a normavilágosság sérelmére hivatkozott, azt állítva, hogy a támadott rendelkezések egyértelmű értelmezése nem lehetséges sem a jogalkotói cél alapján, sem kontextuálisan – áttekintette az indítvánnyal támadott törvényi rendelkezések megalkotásának okait és előzményeit, valamint jogszabályi környezetét.
- [40] 1.1. A Kertv. 2006. június 1-jén lépett hatályba a – törvényi indokolás szerint – akkor már meghaladott megközelítésű, a belkereskedelemtől szóló 1978. évi I. törvény hatályon kívül helyezésével. A Kertv. szabályozta a kereskedelmi tevékenység folytatásának feltételeit, ezek betartásának ellenőrzésére vonatkozó szabályokat, az üzletek nyitvatartásának szabályait, valamint ekkor kerültek újonnan bevezetésre a jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozásokra vonatkozó szabályok, ez utóbbival összefüggésben a GVH-nak biztosítva hatásköröket.
- [41] A gazdasági erőfölényre vonatkozó szabályozás már jóval korábban megjelent a versenyjogi szabályozásban, így a Kertv. hatálybalépésekor a Tpv. 22. §-a – az uniós szabályozással összhangban – rendelkezett a gazdasági erőfölény megállapításának kritériumairól. Eszerint: „[g]azdasági erőfölényben van az érintett piacon (14. §), aki gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak és üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására”.
- [42] A Kertv. szerinti jelentős piaci erő ettől eltérő tartalommal bír, ez ugyanis „olyan piaci helyzet, amelynek következtében a kereskedő a beszállító számára termékeinek, illetve szolgáltatásainak a vásárlókhöz való eljuttatása során ésszerűen megkerülhetetlen szerződéses partnerré válik, illetve vált és forgalmi részesedésének mértéke miatt képes egy termék, termékcsoport piacra jutását regionálisan vagy országosan befolyásolni” [Kertv. 2. § e) pont]. Illetve „[a] jelentős piaci erő fennáll a beszállítóval szemben, ha az adott vállalatcsoport – ideértve a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény szerinti anya- és leányvállalatok összességét, közös beszerzés esetén pedig a beszerzési szövetséget alkotó vállalkozások összességét – kereskedelmi tevékenységéből származó előző évi konszolidált nettó árbevétele (a továbbiakban: konszolidált nettó árbevétel) meghaladja a 100 milliárd forintot” [Kertv. 7. § (3) bekezdés].
- [43] Vagyis a Tpv. szerinti gazdasági erőfölény „objektív, a piac szerkezetéből, nem pedig a felek által szabad akaratukból megkötött szerződés egyes rendelkezéseiből levezetendő jogi kategória” (ld. 49/2015. VJ). Továbbá „míg a polgári jogi viszonyokban – így a szerződési jogban is – úgy kell eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható [Ptk. 4. § (4) bekezdés], addig a versenyjogi elbírálás alá eső erőfölényes vállalkozások magatartásának jogellenességéhez nincs szükség felróhatóságra, illetve megítélésük sem az általában elvárható magatartáshoz igazodik. Az erőfölényes vállalkozások – éppen jelentős piaci hatású, adott esetben nagyszámú piaci partnert érintő szerződéseik, és ezáltal a versenyt (a közérdeket) széleskörűen érintő negatív piaci hatás miatt – az átlagos piaci erejű vállalkozásokhoz képest fokozott felelősséggel bírnak. (VJ/126/2000.)” [GVH Versenytanácsának elvi jelentőségű döntései 2023, 21.1.] Ezzel szemben a jelentős piaci erőt a Kertv. egy megdöntetlen törvényi vélelmen keresztül határozta meg a beszállító és a kereskedő közötti kapcsolattal összefüggésben.

- [44] A Kertv. jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozásokra vonatkozó fejezetének szabályozási koncepciója szerint a beszállítót védi a jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozás ezen helyzetével visszaélést jelentő magatartásával szemben. A visszaélést jelentő magatartásokat a Kertv. 7. § (2) bekezdése sorolja fel. A Kertv. arról is rendelkezett, hogy a jelentős piaci erővel való visszaélések tekintetében a GVH rendelkezik eljárási jogkörrel [Kertv. 9. § (2) bekezdés], amelynek során a Tpv. gazdasági erőfölénnyel visszaélésre irányadó 21. §-át kell megfelelően alkalmazni.
- [45] A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvénynek a tisztességes piaci magatartás megvalósulása érdekében a vállalkozások működésével összefüggő módosításáról szóló 2014. évi CXII. törvény alapján lépett hatályba 2016. január 2-ától a Kertv. 7/A. §-a, amely a Tpv. szerinti gazdasági erőfölényre vonatkozó törvényi vélelmet állított fel a napi fogyasztási cikkek viszonylatában.
- [46] 1.2. A Kertv. 7/B. §-át (a vizsgált, hatályos rendelkezés korábbi változatát) a Magyarország 2021. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2020. évi LXXXVI. törvény állapította meg (a továbbiakban: Kkmt.), ami 2020. július 15-étől 2020. december 11-éig volt hatályban.
- [47] A Kertv. 2020. július 15-étől 2020. december 11-éig hatályban volt 7/B. § (1) bekezdése ekkor kizárólag a Jöt. szerinti sör és a népegészségügyi termékadóról szóló 2011. évi CIII. törvény (a továbbiakban: Neta.) szerinti üdítőital és természetes ásványvíz tekintetében vezetett be az italt árusító vendéglátó üzletek és a velük szerződők közötti jognyilatkozatokra, illetve szerződésekre korlátozást. A jogszabály eredeti, módosítás előtti szövege tehát tartalmazott utaló szabályt valamennyi termék kategória vonatkozásában. A korlátozó szabály szerint az italt árusító vendéglátó üzlet nem kötelezhető olyan jognyilatkozat, illetve szerződés megkötésére, amellyel vagy amelyben a vertikális megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alóli mentesítéséről szóló 205/2011. (X. 7.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vertkr.) 1. § 10. pontja szerinti versenytilalmi kötelezettséget vállal(na).
- [48] A Kertv. 2020. július 15-étől 2020. december 11-éig hatályban volt 7/B. § (2) bekezdése előírta, hogy az italt árusító vendéglátó üzlet köteles az (1) bekezdés szerinti sör – kivéve csapon értékesített sör –, üdítőital és természetes ásványvíz értékesítése esetén terméktípusonként legalább két különböző gyártó termékeinek értékesítését biztosítani. A (3)–(4) bekezdés a sör csapon történő értékesítése esetére írta elő, hogy versenytilalmi megállapodás csak akkor köthető, ha az italt árusító vendéglátó üzlet legalább egy olyan, a Jöt. szerinti kisüzemi sörfőzde (gyártó) termékét értékesíti, amely felett nem rendelkezik a Tpv. szerinti közvetlen vagy közvetett befolyással kisüzemi sörfőzdeként nem minősülő sörgyártó. A kisüzemi sörfőzde által előállított sör csapon történő értékesítése esetén az italt árusító vendéglátó üzlet köteles biztosítani, hogy az összes sörmennyiség 20%-át elérje a kisüzemi sörfőzde által előállított, értékesítésre kerülő sör, vagy biztosítania kell ennek reális elérhetőségét kereskedelmi, reklámozási vagy egyéb forgalmazási feltételek révén.
- [49] A Kertv. 7/B. §-ának Kkmt.-vel megállapított (5) bekezdése az (1) bekezdésben meghatározott tilalom alól kivette az olyan szerződést vagy jognyilatkozatot, amely a Jöt. szerinti sör, és a Neta. szerinti üdítőital vagy természetes ásványvíz gyártójának kiemelt reklámcélú megjelenítését célozza, és egyébként nem sérti a 7/B. § rendelkezéseit. A Kertv. 7/B. § (6) bekezdése rendelkezett a 7/B. §-ba ütköző szerződések és jognyilatkozatok semmisségéről, a (7) bekezdés pedig kizárta a Tpv. 13. § (1)–(3) bekezdésében, valamint a Vertkr. 2–8. §-ában található mentesítési szabályok alkalmazását.
- [50] A Kertv. Kkmt.-vel megállapított 9. § (3a) bekezdése előírta, hogy a Kertv. 7/B. §-ának megsértése miatt a GVH jár el a Tpv. alapján, azonban eljárása során – figyelemmel a Kertv. 7/B. § (1) bekezdésében foglalt utaló szabályra – a Vertkr. rendelkezéseit is alkalmaznia kell.
- [51] A Kertv. ekkor megállapított 11/D. § (2) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a Kkmt. hatálybalépésekor a 7/B. § (1) bekezdése szerinti szerződéssel vagy jognyilatkozattal rendelkező italt árusító vendéglátó üzlet 2021. augusztus 1-jétől, míg a Kkmt. hatálybalépésekor ilyen szerződéssel vagy jognyilatkozattal nem rendelkező italt árusító vendéglátó üzlet 2020. szeptember 1-jétől köteles alkalmazni a 7/B. § (2) bekezdését.
- [52] A jogalkotói indokolás szerint a Kertv. 7/B. §-ának beiktatásának célja az volt, hogy „lehetőséget teremtsen a [HoReCa] piacon a kizárólagos termékértékesítési szerződések visszaszorítására”, mivel a HoReCa piacon a forgalom döntő hányadát a nagy gyártók kötik le kizárólagos megállapodások megkötésével. A jogalkotó egyik célja, hogy a kisebb piaci szereplők (pl. kisüzemi sörfőzdek) nagyobb eséllyel gyakorolhassanak hatást a piacon. A jogalkotó másik célja, hogy a piaci szereplők ne csak egy gyártó termékeit árusítsák, hanem több gyártó termékét is szerepeltessék a szortimentjükben. Hangsúlyozta azonban a törvényi indokolás, hogy a jogalkotónak „nem célja betiltani a nagy gyártók által megrendelőik számára biztosított kedvezményeket, illetve az ingyenesen juttatott – reklámhordozó elemet tartalmazó – eszközöknek a biztosítását”.

- [53] 1.3. A Kertv. 7/B. §-ának 2020. július 15-ei hatálybalépését követően a Kertv. 7/B. §-ának módosítását célzó törvényjavaslat került előterjesztésre.
- [54] A Kertvm. indokolása alapján a jogalkotói cél ugyanaz volt, mint a Kkmt. esetében, „azonban szükséges volt ezen rendelkezések további pontosítása, elősegítve ezzel a vonatkozó rendelkezések alkalmazását, ellenőrizhetőségét, valamint az európai uniós jognak való megfelelést”.
- [55] A Kertvm.-mel megállapított 7/B. § kibővítette a termékkört, amelyre a rendelkezés vonatkozik. A sör esetében a Jöt.-re utalást a § (7) bekezdésében helyezte el a jogalkotó, ugyanakkor a többi termék esetében a Kertv. nem utal sem a Neta., sem más törvény rendelkezéseire.
- [56] A 7/B. § Kertvm.-mel megállapított szövege nem tartalmaz utalást a Vertkr.-re sem, ehelyett az (1) bekezdés maga írja körül a tilalom alá tartozó jognyilatkozatot. Eszerint az italt árusító vendéglátó üzlet nem tehet olyan jognyilatkozatot, amely értelmében a jognyilatkozat szerinti termék tekintetében az egy naptári évre, illetve összes beszerzésének több mint 80%-a ugyanazon gyártótól származik. A § (2) bekezdése a legalább két különböző gyártó termékeinek értékesítésének biztosítását (a Kkmt.-vel bevezetett, korábban hatályos módosítással ellentétben nem „terméktípusonként”, hanem) termékenként írja elő.
- [57] A Kertv. 7/B. § (7) bekezdése értelmező rendelkezéseket állapít meg, amely egyrészt tartalmazza a sör és a kisüzemi sörfőzde esetében a Jöt.-re utalást [amit a Kkmt.-vel megállapított 7/B. § (1) és (3) bekezdése tartalmazott], valamint meghatározza a jognyilatkozat fogalmát [amelyet a Kkmt.-vel megállapított 7/B. § (1) bekezdése tartalmazott]. A Kertvm.-mel megállapított (8) bekezdés határozza meg a jelentős piaci erővel rendelkező gyártó fogalmát a § alkalmazási körében, külön a sör, és külön a többi, a 7/B. § tárgyi hatálya alá tartozó termék tekintetében.
- [58] Figyelemmel arra, hogy a Kertv. 7/B. §-ának Kertvm.-mel történt módosítása nem utal a Vertkr.-re, ennek megfelelően módosította a jogalkotó a Kertv. 9. § (3a) bekezdését, amely alapján a GVH a Tpv. rendelkezéseit alkalmazza a § megsértése miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban.
- [59] A Kertvm. módosította az átmeneti rendelkezéseket is. Eszerint a Kertvm. hatálybalépését megelőzően tett, a 7/B. §-ba ütköző jognyilatkozatok 2021. augusztus 1-jén hatályukat veszítik. A Kertvm. hatálybalépésekor a 7/B. § (1) bekezdése szerinti jognyilatkozattal rendelkező italt árusító vendéglátó üzlet a 7/B. § (2) bekezdését 2021. augusztus 1-jétől, az ilyen jognyilatkozattal nem rendelkező italt árusító vendéglátó üzlet pedig 2021. március 1-jétől köteles alkalmazni (Kertv. 11/D. §).
- [60] 1.4. A Kertv. jogalkotói célja szerint a vállalkozás szabadságának fenntartását célozza a kereskedelem területén, elsősorban a mikro-, kis- és középvállalkozások fennmaradásának és fejlődésének elősegítésével. A Kertv. alapvetően a szakmai önszabályozást és ezzel párhuzamosan az állami beavatkozás minimalizálását tartja szem előtt. A Kertv. szabályainak betartása elsősorban a kereskedelmi hatóság hatáskörébe tartozik [a Budapest Főváros Kormányhivatalának egyes ipari és kereskedelmi ügyekben eljáró hatóságként történő kijelöléséről, valamint a területi mérésügyi és műszaki biztonsági hatóságokról szóló 365/2016. (XI. 29.) Korm. rendelet 3. §-a alapján országos illetékességű kereskedelmi hatóságként Budapest Főváros Kormányhivatala jár el].
- [61] A Kertv. szabályoz fogyasztóvédelmi és versenyjogi kérdéseket is. Ezek tekintetében a fogyasztóvédelmi hatóság jár el a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény alapján, illetve a versenyjogi szabályok megsértése tekintetében a GVH versenyfelügyeleti eljárásban a Tpv. alapján. Ez utóbbi körbe a Kertv. jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozásokra vonatkozó fejezetének rendelkezései (Kertv. 7–7/B. §) tartoznak a Kertv. 9. § (3)–(3a) bekezdése alapján.
- [62] A Kertv. 7/B. §-a a Kertv. „A jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozásokra vonatkozó szabályozás” című fejezetében található. A Kertv. ezen fejezete a jelentős piaci erővel való visszaélés eseteit szabályozza. A jelentős piaci erő ténye, megléte – hasonlóan a gazdasági erőfölényhez a Tpv. alkalmazási körében – önmagában nem jogellenes, csak a vele való visszaélés lehet verseny- és jogsértő a jogalkotó megközelítése szerint. Ennek megfelelően a Kertv. 7. §-a meghatározza a jelentős piaci erővel való visszaélés eseteit a beszállító védelme érdekében, valamint a jelentős piaci erő fennállásának megállapításához szükséges feltételeket. A Kertv. 7/A. §-a napi fogyasztási cikket árusító üzletek tekintetében a Tpv. szerinti gazdasági erőfölény megállapítására állít fel vélelmet, amelynek célja, hogy egyszerűsítse a jogalkalmazó számára a gazdasági erőfölény megállapítását.
- [63] A Kertv. 7/B. §-a az ott megjelölt italok árusításának piacán vezetett be a piac szereplőinek magatartását korlátozó, illetve bizonyos magatartásokat tiltó rendelkezéseket az italt árusító vendéglátó üzlet és a (jelentős piaci erővel rendelkező) gyártó közötti viszonylatban.)
- [64] 2. Az Alkotmánybíróság áttekintette a normavilágosságra vonatkozó, az indítvány szempontjából releváns gyakorlatát.

- [65] 2.1. A normavilágosság követelménye az Alkotmánybíróság kezdetektől fogva töretlen gyakorlata értelmében a jogbiztonság alapvető elemeként nyert meghatározást. Eszerint a normaszövegnek minden esetben meg kell felelnie a jogbiztonság követelményének. A 26/1992. (IV. 30.) AB határozatában az Alkotmánybíróság elvi élel mutatott rá arra, hogy „a világos, érthető és megfelelően értelmezhető normatartalom a normaszöveggel szemben alkotmányos követelmény. A jogbiztonság – amely az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság fontos eleme – megköveteli, hogy a jogszabály szövege értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon.” (ABH 1992, 135, 142.)
- [66] Az 1160/B/1992. AB határozatában az Alkotmánybíróság tovább pontosította a normatartalommal szemben fennálló alkotmányos követelményeket.
- [67] „A jogszabályok rögzített nyelvi formában jelennek meg. A nyelvi megfogalmazás fogalmai, kifejezései mindig általánosak. Így adott esetben mindig kérdéses lehet, hogy a konkrét történeti tényállás a jogi normában szereplő fogalom körébe tartozik-e. (...) Ha egy jogszabály tényállása túl részletező, túl szűk, túlságosan eseti, az megköti a jogalkalmazót és megakadályozza, megnehezíti, hogy a jogszabály az életviszonyok szabályozásában betöltse szerepét. Ha pedig egy jogszabály törvényi tényállása túl elvont, túl általános, akkor a jogszabály rendelkezése a jogalkalmazó belátása szerint kiterjeszthető vagy leszűkíthető. Az ilyen szabály lehetőséget ad a szubjektív jogalkalmazói döntésre, a különböző jogalkalmazók eltérő gyakorlatára, a jogegység hiányára. Ez csorbítja a jogbiztonságot.” (ABH 1993, 607, 608.)
- [68] 2.2. A 10/2003. (IV. 3.) AB határozat a jogállamiság követelményéből azt vezette le, hogy a normaszöveg értelmezhetetlenségének, avagy eltérő értelmezést engedő voltának az a következménye, hogy kiszámíthatatlan helyzetet teremt a norma címzettjei számára. (ABH 2003, 130, 135.) Az Alkotmánybíróság a 24/2013. (X. 4.) AB határozatában rögzítette, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak a norma egyértelműségének követelményével kapcsolatos eddigi gyakorlata szerint a jogszabályokat a magyar nyelv szabályainak megfelelően, világosan és közérthetően kell megszövegezni. A jogszabály-értelmezési nehézségeket általában a jogalkotói vagy jogalkalmazói jogszabály-értelmezés eszközeivel kell felszámolni”. [Indokolás [49]; illetve: 3296/2018. (X. 1.) AB határozat, Indokolás [32]] Az Alkotmánybíróság a 3/2016. (II. 22.) AB határozatban kiemelte, hogy a szabályozás mindaddig nem sérti a normavilágosság elvét, amíg nem minősül a jogalkalmazó számára értelmezhetetlennek, illetőleg nem nyílik lehetőség a túlzottan általános megfogalmazás miatt szubjektív, önkényes jogalkalmazásra (Indokolás [11]).
- [69] Az Alkotmánybíróság normavilágossággal és a normák értelmezésével kapcsolatos gyakorlata abból indul ki, hogy a jogszabályok értelmezése elsősorban a bíróságok feladata és hatásköre; „nem vetheti fel az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből következő normavilágosság elvének sérelmét önmagában az az eset, ha egy jogszabályi rendelkezés alkalmazása az egyszerű automatizmuson túlmutató jogértelmezést igényel az eljáró bíróságok, illetőleg hatóságok részéről, különösen akkor [...], ha egy adott norma több lehetséges értelmezése egyaránt összhangban áll az Alaptörvénnyel. Ilyen esetekben nem az Alkotmánybíróság, hanem az egyedi ügyben eljáró (indítványozó) bíró feladata az Alaptörvénnyel összhangban álló, lehetséges értelmezési eredmények közötti választás, melyet az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata olyan jogértelmezési kérdésnek tekint, melyet még alkotmányjogi panaszjárásokban sem bírálhat felül mindaddig, amíg a választott jogértelmezés az értelmezési tartomány alkotmányossági keretein belül marad.” {3051/2020. (III. 2.) AB határozat, Indokolás [19]} Valamint „hangsúlyozza az Alkotmánybíróság, hogy nem tartozik hatáskörébe a jogszabályok által nyitva hagyott kérdések tisztázása, mivel az a rendes bíróságok feladata.” {3134/2023. (III. 27.) AB határozat, Indokolás [29]}
- [70] Az Alkotmánybíróság értelmezésében a jogbiztonság sérelme akkor állapítható meg, ha a szabályban rejlő belső ellentmondás a jogalkalmazás során szükséges értelmezéssel nem kiküszöbölhető [1/1999. (II. 24.) AB határozat, ABH 1999, 25, 46]. Tehát „»alkotmányosértésnek csak az minősül, ha a sérelmezett jogszabály tartalma olyan mértékben homályos, vagy rendelkezései annyira ellentmondásosak, hogy a tisztázatlanság feloldására a jogszabály-értelmezés már nem elegendő« (1263/B/1993. AB határozat, ABH 1994, 672, 673–674)”. {3047/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [18]}
- [71] A jogbiztonság sérelmét jelentheti továbbá az is, „ha a normaszöveg ugyan érthető, de végrehajthatatlan [10/2001. (IV. 12.) AB határozat, ABH 2001, 123, 147]”. {3041/2021. (II. 19.) AB határozat, Indokolás [25]}
- [72] A 42/1997. (VII. 1.) AB határozatában az Alkotmánybíróság megállapította: „Alkotmányellenessé nyilvánítható az a szabály, amely értelmezhetetlen voltánál fogva teremt jogbizonytalanságot, mert hatását tekintve nem kiszámítható és címzettjei számára előre nem látható.” (ABH 1997, 299, 301.)
- [73] Összességében úgy foglалható össze az Alkotmánybíróság ide vonatkozó gyakorlata, hogy csak a jogalkalmazás számára eleve értelmezhetetlen jogszabály sérti a jogbiztonságot [vö.: 36/1997. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1997, 222, 227–228.].

- [74] 2.3. Rámutatott az Alkotmánybíróság arra is, hogy „a jogbiztonság meglétének vagy hiányának vizsgálatok differenciáltan kell eljárni. »Annak megállapítása során, hogy a szabályozás módja, a normatartalom sérti-e a jogbiztonságot, minden esetben figyelembe kell venni a szabályozás célját és a címzettek körét is.« (125/B/2003. AB határozat, ABH 2005, 1127, 1137.) Más a normavilágosság és jogbiztonság alkotmányossági mércéje akkor, ha a címzettektől elvárható valamilyen speciális, az értelmezéshez szükséges szakértelem és más, ha az általánosságban érinti a jogalanyokat (395/D/2010. AB határozat, ABH 2011, 2090, 2096).” {20/2020. (VIII. 4.) AB határozat, Indokolás [68]}
- [75] Mivel az indítvánnyal támadott rendelkezés a Kertv. szabályozási körén belül speciális, a versenyjog területére tartozó kérdéskört szabályoz, az Alkotmánybíróság erre figyelemmel hivatkozik a versenyjogi szabályozással kapcsolatban kialakított gyakorlatára.
- [76] A versenyjog területére tartozó jogszabályok kapcsán a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatában az Alkotmánybíróság a következőket fejtette ki a versenyfelügyeleti eljárás jogági természetét illetően. „[A]z Alkotmánybíróság kiinduló álláspontja az, hogy a versenyfelügyeleti eljárás olyan különleges közigazgatási eljárás, amely Magyarország piactudományi berendezkedése és gazdasági rendje meghatározó működési alapelveinek, a tisztességes gazdasági versenynek az érvényesülését hivatott biztosítani, összhangban az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésével és az Európai Unióhoz történt csatlakozási szerződésünkből származó számos jogi követelménnyel. Az intézményvédelmi kötelezettség körében eljáró jogalkotó külön törvényben ezt a feladatot a kormánytól független Gazdasági Versenyhivatal kizárólagos hatáskörébe és illetékességébe utalta, és annak eljárásában, a versenyfelügyeleti eljárásban részére önálló eszközöket biztosított. Ezek között a legfontosabb a versenyfelügyeleti bíróság, amely kiszabásának feltételei és mértéke szintén rendhagyó, éppen a társadalom gazdasági rendje, az üzleti tisztesség, a tisztességes verseny védelmében, és ezért tartalmilag számos tekintetben eltér a többi közigazgatási eljárásban alkalmazható és megszokott eszközöktől. A versenyfelügyeleti eljárás különleges feltételei és eszközei is az Unióhoz történő fokozatos integrálódás során alakultak ki, és hasonlítottak az európai szinten harmonizáltak tekinthető követelményekhez és lehetőségekhez. [Ilyen különösen a versenyfelügyeleti bíróság mértéke, amely funkciójára tekintettel jellemzően jóval meghaladhatja a deliktuális (büntetőbírói vagy szabálysértési) eljárásoktól megismert összegeket, ami alkalmas erősíteni azt a nézőpontot, amely a versenyfelügyeleti eljárást kívánja »büntetőjogi jellegű«-nek láttatni.] Ugyancsak ebben a körben kiindulásként kíván rámutatni az Alkotmánybíróság arra, hogy a versenyfelügyeleti eljárásban nyilvánvalóan találhatók magánjogi elemek is, amennyiben az eljárásban vizsgált egyoldalú magatartások, egyeztetett gyakorlatok, megállapodások alapvetően a magánjog (polgári jog) szabályozási körébe tartozó szerződéses, illetőleg egyéb jogviszonyokban keletkeznek és valósulnak meg. E közjogi viszonyokban azonban az állam, illetőleg a GVH a fentiekben hivatkozott intézményvédelmi kötelezettség, illetőleg a törvényben kapott funkció folytán, a tisztességes gazdasági verseny követelményeinek érvényesülése és érvényesítése érdekében rendelkezik hivatalbóli beavatkozás és szankcionálási, sőt »büntetési« lehetőséggel a jelentősebb gazdasági ügyletekre nézve.” (Indokolás [29]).
- [77] A versenyjog itt kifejtett természete a jogállamiság elvének érvényesülésével szemben is speciális követelményeket támaszt. „Bár a versenyjogsértésnek lehetnek kifejezetten büntetőjogi jogkövetkezményei is az abban résztvevő természetes személyek számára [...], a közigazgatási természetű bírással az állam a vállalkozásokat (vagyis jellemzően jogi személyeket) akarja visszatartani a versenykorlátozó vagy -torzító kartell-megállapodásoktól és összehangolt magatartásoktól. [...] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a versenyjogi jogsértések szankcionálása vonatkozásában – a büntetőjoghoz hasonlóan – követelmény a tilalmazott magatartások és a megvalósításuk miatt járó jogkövetkezmények ésszerű előreláthatósága. Ez nem csupán az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdéséből, vagyis a jogállamiság és jogbiztonság elvont elvéből levezethető visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalma és a normavilágosság követelménye által kijelölt módon, hanem alapjogként illeti meg az eljárás alá vont vállalkozásokat.” (Indokolás [105], [108])
- [78] Az Alkotmánybíróság a jogállamiság elvéből levezetett jogbiztonság követelményét több határozatában értelmezte a büntetőjogi normák vizsgálatával összefüggésben, és a szigorúan vett büntetőjogi normákon túli, büntetőjogias természetű szankciók esetében is irányadónak minősítette. Az Alkotmánybíróság egy szabálysértési tárgyú kormányrendelet alkotmányossági vizsgálata kapcsán is megerősítette azt a gyakorlatát, miszerint: „[a] büntetőjogi szankció kilátásba helyezésével tilalmazott magatartás leíró diszpozícióinak határozottnak, körülhatároltnak, világosan megfogalmazottnak kell lennie. Alkotmányossági követelmény a védett jogtárgyra és az elkövetési magatartásra vonatkozó törvényi akarat világos kifejezésre juttatása. Egyértelmű üzenetet kell tartalmaznia, hogy az egyén mikor követi el a büntetőjogilag szankcionált jogsértést. Ugyanakkor korlátoznia kell az önkényes jogértelmezés lehetőségét a jogalkalmazók részéről. Vizsgálni kell tehát, hogy a tényállás a büntetendő magatartások körét nem túl szélesen jelöli-e ki és elég határozott-e. [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 176.; továbbá: 2/1994. (I. 14.) AB határozat, ABH 1994, 41, 55.; 58/1997. (XI. 5.) AB határozat, ABH

1997, 348, 352.; 12/1999. (V. 21.) AB határozat, ABH 1999, 106, 112.; 18/2000. (VI. 6.) AB határozat, ABH 2000, 117, 130–131.]” 73/2006. (XII. 15.) AB határozat (ABH 2006, 987, 989.)

- [79] Figyelemmel arra, hogy a Kertv. indítvánnyal támadott rendelkezéseinek megsértése GVH versenyfelügyeleti eljárásának alapját képezi, amelyre a Tptv. rendelkezései alkalmazandók, az Alkotmánybíróság a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatban kifejtett álláspontját a jelen ügyben is irányadónak tekinti.
- [80] 2.4. Az indítvány a normavilágosság sérelmét versenyjogi tárgyú jogszabályi rendelkezések kapcsán állítja részben a szabályozás tárgyi hatálya, részben az értelmező rendelkezések homályossága, illetve hiánya miatt. Az Alkotmánybíróság a normavilágosság követelménye és az értelmező rendelkezések hiánya összefüggésével kapcsolatban a következőkre mutatott rá egy korábbi határozatában, hogy „nem vezet a normavilágosság sérelmére az, ha a jogalkotó az értelmező rendelkezések között nem határozza meg valamennyi, az adott jogszabályban előforduló kifejezés jelentéstartalmát. Az értelmező rendelkezés ugyanis az adott jogi szabályozásban használt fogalom értelmezési tartományát jelöli ki, vagyis az adott jogi szabályozási keretek között az adott kifejezéshez sajátos jogi jelentéstartalmat kapcsol. Értelmező rendelkezés hiányában az adott kifejezés általánosan ismert és elfogadott jelentéstartalmából, vagy ha szakkifejezésről van szó, annak elfogadott jelentéstartalmából kiindulva a jogalkalmazó állapítja meg, hogy a jogszabályban használt egyes kifejezések milyen tartalmat ölelnek fel az adott jogszabályi összefüggésben.” [41/2008. (IV. 17.) AB határozat, ABH 2008, 410, 411.] Ebből az is következik, hogy az értelmező rendelkezések hiánya elsődlegesen akkor veti fel a normavilágosság sérelmét, ha az adott (szak)kifejezésnek nincs általánosan elfogadott jelentéstartalma vagy – más jogszabályokban meghatározottan – több jelentéstartalma is van, azonban az értelmezésre szoruló jogszabály nem tartalmaz egyértelmű utalást arra, hogy saját alkalmazási körében mely jogszabályi értelmező rendelkezést kell alapul venni. Különösen akkor veti fel az értelmező rendelkezés hiánya a normavilágosság sérelmét, ha az értelmezendő (szak)kifejezés olyan jogszabályi rendelkezés lényeges eleme, amely büntetőjogi jellegű szankcióval fenyegetett magatartási szabályt állapít meg.

V.

- [81] 1. Az Alkotmánybíróságnak ismertetett gyakorlatára figyelemmel azt kellett vizsgálnia, hogy az indítvánnyal támadott törvényi rendelkezések tekintetében megállapítható-e azok olyan mértékű homályossága, fogalmi bizonytalansága, amely jogértelmezés útján nem oldható fel, s így közvetlenül az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére vezet.
- [82] 2. A Kertv. 7/B. §-a tárgyi hatályát illetően az indítvány arra hivatkozott, hogy nem határozza meg és határolja el egyértelműen az „üditő- és gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szódavíz)” termék kategóriákat. Továbbá – ellentétben a támadott törvényi szakasz további tárgyával: a sörrel – még utaló szabállyal sem segíti a jogalkalmazást annak egyértelmű meghatározásában, hogy a jogalkotó pontosan mely termékek-termékcsoportok tekintetében fogalmaz meg követelményeket a vendéglátó egységekkel szemben.
- [83] Az Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdése alapján „[a]z Alkotmánybíróság a jogszabály felülvizsgálata nem kért rendelkezését csak abban az esetben vizsgálhatja, illetve semmisítheti meg, ha az a felülvizsgálni kért jogszabályi rendelkezéssel szoros tartalmi összefüggésben áll”. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kertv. 7/B. § (1) bekezdése olyan tiltó szabályról rendelkezik, amely tartalmazza az „üditő- és gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szódavíz)” és a „gyártó” kifejezéseket. Vagyis az az alkotmányossági probléma, amelyet az indítvány kifogásol, a Kertv. 7/B. § (1) bekezdésével összefüggésben is fennáll. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányossági vizsgálatát a Kertv. 7/B. § (1) bekezdésére is kiterjesztette.
- [84] 2.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt állapította meg, hogy az indítvány helyesen hivatkozott arra, hogy a Kertv. nem tartalmaz értelmező rendelkezést vagy utaló szabályt az „üditő- és gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szódavíz)” termék kategóriákra. Ilyen esetben – figyelemmel az Alkotmánybíróság gyakorlatára is – az adott kifejezés általánosan ismert és elfogadott jelentéstartalmából, vagy ha szakkifejezésről van szó, annak elfogadott jelentéstartalmából kell kiindulni a jogértelmezés során. Az indítvány arra hivatkozott, és ezzel egybehangzó álláspontot fogalmaztak meg az Alkotmánybíróság általi megkeresésre adott válaszok is, hogy a Kertv. 7/B. § egyes rendelkezéseiben alkalmazott „üditő- és gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szódavíz)” fogalmakat nem lehet általánosan elismert jelentéstartalmuk alapján meghatározni. Ezek ugyanis olyan szakkifejezésekre utalnak, amelyekről más

jogforrások rendelkeznek. Ezért ezen indítványi felvetéssel összefüggésben az Alkotmánybíróság áttekintette a Kertv. 7/B. §-a szerinti termékekre vonatkozó szabályokat.

- [85] 2.2. A VJ Határozat meghozatalakor – és a jelenleg is – hatályos szabályozás alapján az állapítható meg, hogy a kérdéses termékekről, amennyiben fellelhető definíció, részben adójogi tárgyú, részben élelmiszerbiztonsági tárgyú jogszabályok rendelkeznek.
- [86] Az adójogi tárgyú jogszabályok közül a Neta. tartalmaz rendelkezéseket a Kertv. 7/B. §-ában felsorolt egyes termékcsoportokra. A Neta. VJ Határozat meghozatala idején hatályos 2. §-a tartalmazott meghatározást az üdítőitalra vonatkozóan, utalva a termékek vámtarifaszámára és az azt meghatározó a vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet (a továbbiakban: vámtarifaszám rendelet) I. mellékletére.
- [87] Az üdítőital fogalmát a Neta. a gyümölcslevek és gyümölcsnektárok vámtarifaszámára utalással határozta meg (a magasabb gyümölcstartalmú termékeket kivéve az üdítőital fogalma alól. Megjegyzendő, hogy a „nektár” fogalmat nem használja a vámtarifaszám-rendelet).
- [88] A Neta. VJ Határozat meghozatala idején hatályos szövege nem tartalmazott meghatározást a gyümölcstital termékekre. A Neta. hatályos szövege az értelmező rendelkezések között csak a sör fogalmát határozza meg a Neta. alkalmazása körében, míg az 1. sz. mellékletben található az üdítőital meghatározása a vámtarifaszámra utalással, azzal, hogy az azonos vámtarifaszámú gyümölcslét és nektárt kiveszi az üdítőital fogalma alól. A Neta. alapján tehát nem állapítható meg a Kertv. által utalt fogalmak egyértelmű definíciója.
- [89] A vámtarifaszám-rendelet a vizek (ásványvíz stb.) tekintetében is tartalmaz meghatározásokat. Ebben a körben természetes és mesterséges ásványvíz (együttesen: ásványvíz) és szénsavas víz kategóriákat nevesít, megkülönböztetve ízesítés nélküli és ízesített változataikat. A szikvíz (szódavíz) kifejezés(eke)t a vámtarifaszám-rendelet nem alkalmazza.
- [90] Az élelmiszerbiztonsági tárgyú főbb rendelkezéseket az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Élelmiszertv.) tartalmazza. Az Élelmiszertv. felhatalmazó rendelkezései alapján került kibocsátásra a Magyar Élelmiszerkönyv, míg az Élelmiszertv.-el hatályon kívül helyezett, az élelmiszerekről szóló 2003. évi LXXXII. törvényben adott felhatalmazás alapján került kibocsátásra a Vízr. A Magyar Élelmiszerkönyv egyik mögöttes szabálya a gyümölcslevekről és egyes hasonló, emberi fogyasztásra szánt termékekről szóló, 2001. december 20-i 2001/112/EK tanácsi irányelv, valamint az ezt módosító 2009/106/EK bizottsági irányelv, 2012/12/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv és 1040/2014/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet. A gyümölcslevekre vonatkozóan a Magyar Élelmiszerkönyv 11. melléklete tartalmaz meghatározásokat. Ez megkülönbözteti egymástól a gyümölcslé, a sűrített gyümölcslé, a vízzel extrahált gyümölcslé, a dehidratált/porított gyümölcslé, valamint a gyümölcsnektár termékeket.
- [91] A Vízr. – figyelemmel több uniós jogforrásra – természetes ásványvíz, forrásvíz, ivóvíz szikvíz, dúsított, ízesített vagy dúsított és ízesített víz kategóriákat különböztet meg egymástól. Azonban meghatározásaik alapján egymást részben átfedő fogalmakról van szó.
- [92] Megjegyzendő, hogy a Kertv. a sör fogalmát saját alkalmazási körében a Jöt.-re utaló szabállyal határozza meg. A Jöt. pedig a sör KN-kódjához (vámtarifaszámához) tartozó meghatározásokat veszi alapul.
- [93] Mindezek alapján megállapítható, hogy a Kertv. 7/B. §-ában található termékfogalmakra több, eltérő szabályozási tárgykörű jogszabály is tartalmaz egymással konkuráló értelmező rendelkezéseket egyértelmű utaló szabály nélkül arra vonatkozóan, hogy melyiket kell figyelembe venni a Kertv. alkalmazási körében. Ezért további jogértelmezési kérdést vet fel, hogy ezek közül meghatározható-e egyértelműen, hogy melyik jogszabály(csoport) szerinti értelmezés veendő figyelembe a Kertv. 7/B. §-ának alkalmazása során.
- [94] 2.3. Mivel a jogalkotó a sör esetében a Jöt. szerinti sörfogalomra utal, indokolt lehet abból kiindulni a Kertv. 7/B. §-ának alkalmazása során, hogy a Kertv. 7/B. § (1)–(2) és (8) bekezdésében a többi, a sörrel egy sorban felsorolt termék esetében is a vonatkozó adójogi tárgyú jogszabályokban használt fogalmakat kell irányadónak tekinteni.
- [95] Ennek az értelmezésnek ellentmond azonban az, hogy a hatályos Kertv. 7/B. § (1)–(2) bekezdésében és (8) bekezdés b) pontjában felsorolt termék kategóriák és az adójogszabályokban alkalmazott termék kategóriák nem feleltethetők meg teljesen egymásnak: a Neta. és a vámtarifaszám-rendelet alapján nem határozható meg a gyümölcstital, illetve a szikvíz fogalma, továbbá nem különíthető el egymástól a gyümölcslé és a gyümölcsnektár sem (ez utóbbi esetben azonban nem zárható ki az sem, hogy miután a Neta. egy termékcsoportként kezeli a gyümölcslét és nektárt, a Kertv. alkalmazásában is ennek megfelelően értelmezhető).

- [96] Az élelmiszerbiztonsági tárgyú jogszabályok és Kertv. 7/B. § (1)–(2) bekezdésében és (8) bekezdés *b*) pontjában található termékkategóriák között sincs teljes átfedés: a Magyar Élelmiszerkönyv ugyanis csak a gyümölcslejt és gyümölcsnektárt határozza meg, az üdítő- és gyümölcsital fogalmát nem. A megkeresésre adott válaszok ugyan hivatkoztak az FVM Közleményre is, amely meghatározza az üdítőital és a gyümölcsital fogalmát, azonban az FVM Közlemény, amelyet a Magyar Élelmiszerkönyv Bizottság útmutatóként adott ki a gyártók számára – amint arra maga a Közlemény is utal – nem minősül normának, így kötelező jogi ereje nincs és címzetti köre is korlátozott. Az FVM Közlemény ezért nem tekinthető olyan jogforrásnak, amely a Kertv. 7/B. § (1)–(2) bekezdésében és (8) bekezdés *b*) pontjában foglalt termékkategóriák értelmezése során érvényesen és normatív jelleggel volna figyelembe vehető.
- [97] A szintén élelmiszerbiztonsági tárgyú Vízr. alapján a természetes ásványvíz és a szikvíz meghatározása feleltethető meg a Kertv. 7/B. §-ában használt terméknevezéseknek. Azonban a fogalmak átvétele a Vízr.-ből pontatlan, mivel a Vízr.-ben eleve több termékkategória szerepel, amelyek között a Vízr. alapján átfedések vannak. Ezek együttesen értelmezési problémákat vetnek fel a Kertv. 7/B. §-ának alkalmazási körében.
- [98] A Kertv. 7/B. §-ában nevesített termékkategóriák élelmiszerbiztonsági tárgyú jogszabályok alapján történő értelmezésének ellentmond az is, hogy a két jogszabály(csoport) szabályozási tárgyköre (a Kertv. gazdasági verseny elősegítő tárgyú normákat tartalmaz, míg az élelmiszerbiztonsági tárgyú jogforrások az élelmiszerek emberi fogyasztásra alkalmasságának biztosítását, és ezen szabályok betartásának ellenőrzését szabályozzák) távoli, így az élelmiszerbiztonsági tárgyú normák nem értelmezhetők a Kertv. mögöttes szabályaként erre vonatkozó kifejezett jogalkotói felhatalmazás nélkül. Különösen arra tekintettel, hogy a Kertv. 7/B. §-ában található egyetlen meghatározás (sör) adó tárgyú törvényre hivatkozik.
- [99] 2.4. Az Alkotmánybíróság fent idézett gyakorlata alapján értelmező rendelkezés hiányában az adott kifejezés általánosan ismert és elfogadott jelentéstartalmából, vagy ha szakkifejezésről van szó, annak elfogadott jelentéstartalmából kiindulva a jogalkalmazó állapítja meg, hogy a jogszabályban használt egyes kifejezések milyen tartalmat ölelnek fel az adott jogszabályi összefüggésben.
- [100] Jelen ügyben a Kertv. 7/B. §-ában foglalt „üdítő- és gyümölcsital, gyümölcslejt és gyümölcsnektár, ásványvíz és szikvíz (szódavíz)” kifejezések szakjogi jelentése a fent kifejtettek alapján nem határozható meg egyértelműen, tekintettel arra, hogy (i) részben adójogi, részben élelmiszerbiztonsági tárgyú jogszabályokban kerültek meghatározásra, (ii) több esetben párhuzamosan mindkét jogterületen van az adott fogalomnak az adott szabályozási körben alkalmazandó, egymást nem fedő jelentéstartalma (pl. gyümölcslejt és gyümölcsnektár), illetve (iii) a felsorolás tartalmaz olyan kifejezést is, amelynek nincs jogszabályi meghatározása egyik jogterületen sem. Összességében egyik jogterületen sincs a Kertv. 7/B. §-ában található felsorolás valamennyi elemének (termékfajtának) megfeleltethető egyértelmű fogalom meghatározás.
- [101] Amikor egy jogszabály több más jogszabályban, az adott jogszabályok alkalmazása körében, egymástól eltérő tartalommal meghatározott fogalmat használ, és így a fogalom egymással konkuráló jelentéstartalommal is alkalmazható, egyértelmű jogalkotói rendelkezés hiányában a jogalkalmazó nincs abban a helyzetben, hogy meg tudja határozni, hogy a különböző értelmező rendelkezések közül melyiket kell alapul vennie a jogalkalmazás során.
- [102] Amint az Alkotmánybíróság többször is megállapította: „[a] jogalkotó felelőssége, hogy egyes – más jogterületekről átvett jogintézmények alkalmazásánál pontos, az adott jogterületi környezethez illeszkedő szabályozás[ra]” kerüljön sor [13/1999. (VI. 3.) AB határozat, ABH 1999, 114, 119.]. Elvi élel mondta ki több ízben azt is az Alkotmánybíróság: a jogbiztonság többek között azt kívánja meg, hogy az állampolgárok jogait és kötelességeit a törvényben megszabott módon kihirdetett és hozzáférhető jogszabályok tartalmazzák, illetve a jogalanyoknak tényleges lehetősége legyen magatartásukat a jog előírásaihoz igazítani [pl. 25/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 131, 132.; 11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 77, 87.]. Különösen jelentős ennek a követelménynek az érvényesülése olyan rendelkezések esetében, amelyek büntetőjogi(as) szankcióval fenyegetett magatartási szabályt állapítanak meg. Ilyen esetben a jogalkotó feladata meghatározni – értelmező rendelkezés alkotásával vagy megfelelő utaló szabály alkalmazásával – a szakjogi kifejezések jelentéstartalmát, kizárva ezzel az önkényes jogértelmezés lehetőségét.
- [103] 3. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta az indítvány alapján, hogy a Kertv. 7/B. § alkalmazása körében egyértelmű-e a gyártó, illetve – ezzel összefüggésben – a vállalatcsoport fogalma, figyelemmel arra, hogy a Kertv. 7/B. §-a szerinti kötelezettségeket, illetve jogkövetkezményeket a gyártóhoz köti a jogalkotó.
- [104] 3.1. A Kertv. 7/B. § (1) bekezdése az olyan jognyilatkozatokat tiltja az italt árusító vendéglátó üzlet (vendéglátó üzlet, szálláshely, alkalmi rendezvény) és a gyártó között, amelyek alapján a §-ban felsorolt termékekből az egy

naptári évre, vagy alkalmi rendezvényre az összes beszerzés több mint 80%-a ugyanazon gyártótól származik. Jognyilatkozat alatt a Kertv. 7/B. § alkalmazási körében a jelentős piaci erővel rendelkező gyártó által alkalmazott vagy megkövetelt egyoldalú szerződési kikötést vagy jognyilatkozatot érti [Kertv. 7/B. § (7) bekezdés b) pont]. Vagyis a tilalom alá tartozó jognyilatkozat (egyoldalú szerződési kikötés) csak az olyan gyártó által tett jognyilatkozatra vonatkozik, amely jelentős piaci erővel rendelkezik.

- [105] 3.2. A Kertv. nem határozza meg sem a 7/B. §-a, sem a törvény egészének alkalmazási körében a gyártó fogalmát, ilyen fogalmat nem tartalmaz versenyjogi szabályozás. Kizárólag a jelentős piaci erővel rendelkező gyártót határozza meg a Kertv. 7/B. § (8) bekezdése, ez a meghatározás azonban csak a jelentős piaci erő meghatározásához ad támpontot a jogalkalmazónak annak megjelölése nélkül, hogy a jogalkotó mit ért gyártó alatt.
- [106] A jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozásokról szóló fejezet többi rendelkezése (7–7/A. §) a beszállító kifejezést alkalmazza, amelynek értelmező rendelkezése a Kertv. 2. §-ában található. Amint arra a fentiekben már utalt az Alkotmánybíróság: a Kertv. 7–7/A. §-a a beszállító védelmét célozza a jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozás (kereskedő) visszaélésével szemben. A Kertv. 7/B. §-a a fejezet többi rendelkezésétől eltérő alanyi körre alkot szabályt: ennek a rendelkezésnek ugyanis sem a beszállító, sem a kereskedő nem alanya és nem is utal a jogalkotó arra, hogy átfedés volna a Kertv. 7–7/A. §-ának alanyai (beszállító, kereskedő) és a 7/B. § alanyai (gyártó, italt árusító vendéglátó üzlet) között. A Kertv. 7/B. §-a kizárólag a sörrel kapcsolatban határozza meg a gyártó fogalmát, amennyiben a Kertv. 7/B. § (3) bekezdése (a Jöt.-ben található kisüzemi sörfőzde fogalmára utalással) írja le, hogy mit ért gyártó alatt.
- [107] A gyártó a Kertv. 7/B. §-a alapján egy olyan piaci szereplőként határozható meg, amellyel az italt árusító vendéglátó üzlet az ott meghatározott italfajták értékesítésére szerződik. A Kertv. alapján azonban nem állapítható meg egyértelműen, hogy ez alatt kizárólag a termék előállítóját, vagy annak forgalomba hozóját, esetleg a beszállítót is érteni kell, illetve gyártónak minősül-e a vendéglátó üzlet, ha maga is előállít valamely, a 7/B. § tárgyí hatálya alá tartozó italt.
- [108] Mivel a 7/B. §-a alkalmazásában a gyártó a rendelkezés személyi hatályát jelöli ki, alapját képezi a rendelkezéshez fűződő jogkövetkezmények alkalmazásának is (ti. a jelentős piaci erővel rendelkező gyártónak tett jognyilatkozat veti fel a Kertv. 7/B. §-ának sérelmét és vezethet a Tpv. szerinti jogkövetkezmények alkalmazásához).
- [109] 4. A Kertv. 9. § (3a) bekezdése szerint: „[a] 7/B. § megsértése miatt a Gazdasági Versenyhivatal jár el versenyfelügyeleti eljárásban, a Tpv. megsértése esetén irányadó rendelkezések szerint azzal, hogy a 7/B. § hatálya alá tartozó jogsértésre vonatkozóan a Tpv. IX. fejezete szerinti bejelentésre vonatkozó szabályok nem alkalmazhatók.”
- [110] Az Alkotmánybíróság nem jogosult a jogalkotói mérlegelés, és ennek megfelelően a törvényi szabályozás pénzügyi, jogi, gazdaságpolitikai alapjainak célszerűségi szempontú felülvizsgálatára; hatáskörébe kizárólag annak ellenőrzése tartozik, hogy a jogalkotó mérlegelési jogának gyakorlása során nem került-e ellentétbe az Alaptörvény valamely rendelkezésével.
- [111] Az Alkotmánybíróság ismét utal arra a korábban rögzített gyakorlatára, amely szerint a versenyjogi szabályok esetében, figyelemmel a versenyjogi jogsértések és szankciójuk büntetőjogias jellegére, a büntetőjoghoz hasonló követelményeket támaszt a jogalkotó elé a tilalmazott magatartások és a jogkövetkezmények szabályozása során. „A büntetőjog alaptörvényi garanciáiból származó követelmények szerint a büntetőjog által védett jogtárgynak és a büntetőjogi szankció kilátásba helyezésével tilalmazott magatartás leíró diszpozíciónak határozottnak, világosan megfogalmazottnak és körülhatárolhatónak, azaz kiszámíthatónak és egyértelműnek kell lennie. Alkotmányossági követelmény a védett jogtárgyra és az elkövetési magatartásra vonatkozó törvényhozói akarat világos kifejezésre juttatása. Egyértelmű üzenetet kell tartalmaznia, hogy az egyén mikor követ el a büntetőjog által szankcionált jogsértést” {legutóbb: 24/2021. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [36]}.
- [112] Az indítvánnyal támadott törvényi rendelkezések a Kertv. által tiltott magatartások egyes elemeit szabályozzák. Az Alkotmánybíróság gyakorlatából következően a jogalkotóval szembeni elvárás a normavilágosság követelménye alapján az, hogy az elkövetési magatartások elemei egyértelműen kerüljenek meghatározásra, ezzel biztosítva a szabályozás előreláthatóságát és elősegítve a jogalanyok jogkövető magatartását. Az olyan szabályozás, amely nem határozza meg egyértelműen és kétséget kizáróan az elkövetési magatartás alanyát és tárgyát, az mind a szabályozással célzott jogalanyok, mind a jogalkalmazók számára ellehetetleníti az önkéntes jogkövetést, a norma jobbiztonság követelményének megfelelő alkalmazását, s az értelmezés önkényességének veszélyét rejti magában.

VI.

- [113] 1. „A jogbiztonság az államtól és elsősorban a jogalkotótól azt várja el, hogy a jog egésze, egyes részterületei és egyes szabályai is világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára előre láthatóak legyenek” [11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 77, 84.]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében az olyan szabály, „amely értelmezhetetlen voltánál fogva teremt jogbizonytalanságot, mert hatását tekintve nem kiszámítható és címzettjei számára előre nem látható” a jogbiztonság sérelmére tekintettel alkotmányellenessé nyilvánítható [ld. 42/1997. (VII. 1.) AB határozat, ABH 1997, 299, 301.]. Az Alkotmánybíróság értelmezésében megállapítható továbbá a jogbiztonság sérelme, ha a szabályban rejlő belső ellentmondás a jogalkalmazás során szükséges értelmezéssel nem kiküszöbölhető [ki] [1/1999. (II. 24.) AB határozat, ABH 1999, 25, 46]. {legutóbb összefoglalóan ld.: 5/2024. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [29]}
- [114] A fent kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kertv. 7/B. § (1)–(2) bekezdés és (8) bekezdés b) pontjának „ , üdítő- és gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szóдавíz)” szövegrésze nem tesz eleget a normavilágosság követelményének, mivel e kifejezések pusztán jogalkalmazói jogértelmezés útján nem értelmezhetők egyértelműen. Ugyancsak bizonytalan a Kertv. 7/B. § (1)–(2) bekezdése szerinti „gyártó” fogalma az „üdítő- és gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szóдавíz)” termékkategóriákkal összefüggésben, ezáltal bizonytalan a Kertv. 7/B. §-a által jogsértőnek minősített magatartás alkalmazási köre. Mivel a kérdéses kategóriák a rendelkezés tárgyi és személyi hatályának bizonytalanságát eredményezik, a Kertv. 7/B. §-a az „üdítő- és gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szóдавíz)” vonatkozásában a szabály értelmezhetetlen volta olyan súlyú jogalkotási hiba, ami a norma – jogbiztonságnak megfelelő – alkalmazását nem teszi lehetővé.
- [115] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy a Kertv. 7/B. § (1) és (2) bekezdésének „ , üdítő- és gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szóдавíz)” szövegrésze, valamint (8) bekezdésének b) pontja sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és az Abtv. 41. §-a alapján – figyelemmel az Abtv. 45. § (1) bekezdésére – megsemmisítette azokat.
- [116] 2. Az Alkotmánybíróság egyúttal az Abtv. 45. § (4) bekezdése alapján megállapította, hogy a jelen határozattal alaptörvény-ellenesnek minősített és megsemmisített rendelkezések a Fővárosi Törvényszék előtt folyamatban lévő 105.K.700.681/2023. számú ügyben, és a jogerősen még le nem zárt ügyekben nem alkalmazhatók.
- [117] Mivel a Kertv. 7/B. §-ának sörre vonatkozó rendelkezéseit az indítványozó nem támadta, erre tekintettel és ebben az összefüggésben az Alkotmánybíróság nem vizsgálta a szabályozás alkotmányosságát.
- [118] Az Alkotmánybíróság ismételten utal arra, hogy nem jogosult a jogalkotói mérlegelés célszerűségi, gazdaságpolitikai szempontú vizsgálatára. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a jelen határozat normavilágosságra vonatkozó megállapításai nem zárják el a jogalkotót annak lehetőségétől, hogy az általa elérni kívánt gazdaságpolitikai célt megvalósítsa, azzal, hogy a jogalkotás során őt megillető mérlegelési jogát az Alaptörvény rendelkezéseire figyelemmel gyakorolhatja.
- [119] 3.1. Az indítvány a Kertv. 7/B. § (7) bekezdés b) pontjában foglalt, a jognyilatkozatra vonatkozó meghatározást a Kertv. 7/B. § (1)–(2) bekezdésében megjelölt, az Alkotmánybíróság által megsemmisített termékekkel összefüggésben állította. Mivel az Alkotmánybíróság az indítvánnyal támadott termékfajták tekintetében alaptörvény-ellenességet állapított meg, ezért a Kertv. 7/B. § (7) bekezdés b) pontjában foglalt meghatározás – a megsemmisítés folyamánként – nem vet fel alkotmányossági problémát. Ugyanis a Kertv. 7/B. § (7) bekezdés b) pontjában foglalt „jognyilatkozat” meghatározás – a megsemmisítésre tekintettel – csak a rendelkezés hatálya alá tartozó sörre vonatkozatható. Ebben az összefüggésben pedig az indítványozó nem fogalmazott meg alkotmányossági kifogást. Ezért az Alkotmánybíróság a Kertv. 7/B. § (7) bekezdés b) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.
- [120] 3.2. Ugyanígy elutasította az Alkotmánybíróság a „gyártó” és a „vállalatcsoport” kifejezések megsemmisítésére irányuló indítványi elemeket, mivel az indítvány kizárólag az Alkotmánybíróság által megsemmisített termékfajtákkal összefüggésben állította ezen kifejezések alaptörvény-ellenességét. Az indítvánnyal nem érintett termékfajttal (sör) összefüggésben ezek a kifejezések nem képezték alkotmányossági vizsgálat tárgyát, erre tekintettel tehát az Alkotmánybíróság nem vonta le a megsemmisítéssel érintett termékfajtákkal összefüggésben megállapított alaptörvény-ellenesség jogkövetkezményét.

VII.

[121] A határozatot az Abtv. 44. § (1) bekezdésének első mondata alapján közzé kell tenni a Magyar Közlönyben.

Budapest, 2024. június 25.

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Varga Réka
előadó alkotmánybíró helyett

Haszonicsné dr. Ádám Mária alkotmánybíró különvéleménye

[122] A határozat rendelkező része 1. pontjában foglalt, a Kertv. 7/B. § (1) és (2) bekezdésének az „ , üdítő- és gyümölcsital, gyümölcsle és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szódavíz)” szövegrésze, valamint (8) bekezdésének *b*) pontja alaptörvény-ellenessége megállapításával és megsemmisítésével nem értek egyet.

[123] Nem osztom a többségi határozatnak – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében deklarált jogállamiságból következő – normavilágosság követelménye megsértésének a levezetését és megállapítását. A határozat szerint a Kertv. nem tartalmaz értelmező rendelkezést, vagy utaló szabályt az üdítő- és gyümölcsital, gyümölcsle és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szódavíz) termék kategóriákra és a fellelhető definíciók részben adójogi, részben élelmiszerbiztonsági tárgyú jogszabályokban találhatóak, ami olyan súlyú jogalkotási hiba, hogy a vonatkozó rendelkezés tárgyi hatályának jogértelmezés útján való feloldhatatlan bizonytalanságát eredményezi és önkényes jogértelmezésre vezethet.

[124] A Kertv. valóban nem tartalmazza a hivatkozott fogalmak meghatározását, azokat, ahogyan a többségi határozat is idézi, különböző szintű jogforrások és tájékoztatók szabályozzák. Így, a gyümölcsle és gyümölcsnektár fogalmát a Magyar Élelmiszerkönyv 11. melléklete; az ásványvíz és szikvíz fogalmát a Vízir. állapítja meg. Az üdítőitalokra és gyümölcsitalokra önálló jogi szabályozás nincs, előállításuk az élelmiszerekre vonatkozó általános szabályok szerint történik. Fogalmukat, megnevezésüket, jelölésüket a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumnak a gyümölcsitalok és üdítőitalok útmutatójáról szóló közleménye (2007-ben jelent meg a minisztérium hivatalos lapjában, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítőben) tartalmazza. Eszerint „[g]yümölcsital: olyan alkoholmentes ital, amely legalább 12% gyümölcslevet tartalmaz. Üdítőital: olyan alkoholmentes ital, amely 12%-nál kevesebb gyümölcslevet, növényi kivonatot, vagy ezek keverékét vagy amely ízesí-

tésként kizárólag aromát tartalmaz”. A Neta. 1. melléklete a népegészségügyi termékadó-köteles termékek meghatározása között definiálja az üdítőitalok kategóriájába tartozó termékeket.

- [125] Az Alkotmánybíróság kezdetektől követett gyakorlata értelmében a jogbiztonság és normavilágosság követelménye a jogalkotótól azt kívánja meg, hogy a jogrendszer egésze, annak részterületei, valamint egyes szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára előreláthatóak legyenek, valamint a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzanak. A szabályozás mindaddig nem sérti a normavilágosság elvét, amíg nem minősül a jogalkalmazó számára értelmezhetetlennek. A normavilágosság követelményének sérelme miatti alaptörvény-ellenesség megállapítására alapvetően akkor kerülhet sor, ha a jogszabályi rendelkezés bizonytalansága vagy ellentmondásossága a jogszabály alkalmazása során nem oldható fel {lásd: 3051/2020. (III. 2.) AB határozat, Indokolás [16]–[17]}.
- [126] Az indítványozó bíróságnak a kifogásolt rendelkezésekkel összefüggő érvelése szerint az alkalmazandó szabályok hiányosak, ekként ellentmondás-mentesen és az önkényes értelmezés lehetőségét kizárva nem alkalmazhatók.
- [127] Az Alkotmánybíróság következetesen érvényesített álláspontja viszont, hogy csak a jogalkalmazás számára eleve értelmezhetetlen jogszabály sérti a jogbiztonságot, önmagában nem alaptörvény-ellenes, hogy egy adott normaszöveg a jogalkalmazás során értelmezésre szorul, a jogbiztonság elvéből nem következik a jogalkotónak olyan kötelezettsége, hogy minden fogalmat minden jogszabályban külön meghatározzon {lásd: 3047/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [22]}.
- [128] Tekintettel arra, hogy ebben az esetben a vitatott fogalmak tartalma – véleményem szerint – jogalkalmazói értelmezéssel egyértelműen megállapítható, ezért úgy vélem a bíróság által megfogalmazott normavilágossággal összefüggő alkotmányossági aggály nem megalapozott. A Kertv. 7/B. § (1) és (2) bekezdésének az „ , üdítő- és gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szódavíz)” szövegrésze, valamint (8) bekezdésének *b*) pontja alaptörvény-ellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt el kellett volna utasítani, vagy legfeljebb az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 46. § (3) bekezdésében biztosított jogkörben, a hatályos jog kímélete érdekében, alkotmányos követelményt megállapítani, különösen, mivel az indítványozó bíróság maga is megfogalmazta ez utóbbi kérést.

Budapest, 2024. június 25.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós alkotmánybíró különvéleménye

- [129] Nem értek egyet a rendelkező rész 1. és 2. pontjában írt megsemmisítéssel az alábbi indokok miatt.
- [130] Nem vitatom, hogy a Kertv. 7/B. § (2) bekezdése a kérdéses termék kategóriák – üdítő- és gyümölcsital, gyümölcslé és gyümölcsnektár, valamint ásványvíz és szikvíz (szódavíz) – fogalom meghatározása tekintetében többféle értelmezést is lehetővé tesz. Ugyanakkor minden norma értelmezésre szorul, a jogszabályok egyre növekvő száma és bonyolultsága ezt az értelmezési igényt folyamatosan növeli. A norma megszüvegezéséből fakadó nehézségek azonban csak akkor vetik fel a jogbiztonság sérelmét, és válik elkerülhetetlenné a norma megsemmisítése, ha a jogszabály eleve értelmezhetetlen, és ez az alkalmazását kiszámíthatatlanná, a norma címzettjei számára előreláthatatlanná teszi {3106/2013. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [10]; lásd hasonlóan: 3413/2023 (X. 11.) AB határozat, Indokolás [25]}.
- [131] A jelen eljárás alapjául szolgáló ügyben az eljáró hatóság a törvény céljával összhangban, az Alaptörvény 28. cikkének alkalmazásával, álláspontját részletesen indokolva értelmezte a kérdéses jogszabályi rendelkezés tartalmát. Kifejezetten utalt a Kertv. preambulumban megfogalmazott jogalkotói célokra (mikro-, kis és középvállalkozások fennmaradására, fejlődésük előtérbe helyezésére) továbbá a Kertv. kérdéses rendelkezéseit bevezető Kertvm.-mel elérni kívánt célokra (a fogyasztók számára nyitva álló választási lehetőségek bővítése, a kizárólagos termékértékesítési szerződések visszaszorítása).
- [132] Mindezekre tekintettel álláspontom szerint a jelen esetben az indítványban megfogalmazott érvek alapján nem állapítható meg, hogy a kifogásolt rendelkezések a jogbiztonságot sértő, jogértelmezéssel feloldhatatlan normatartalmat hordoznának.

[133] Végezetül utalok arra, hogy a Kertv. 7/B. § (1) bekezdését az indítványozó nem támadta, ezért a vizsgálat kiterjesztését és e jogszabályi rendelkezés megsemmisítését ez okból sem tartom indokoltnak.

Budapest, 2024. június 25.

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

[134] A különvéleményhez csatlakozom.

Budapest, 2024. június 25.

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/2313/2023.
Megjelent a Magyar Közlöny 2024. évi 74. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3260/2024 (VII. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata Képviselő-testületének a zaj- és rezgésvédelem helyi szabályozásáról szóló 45/2012. (X. 11.) önkormányzati rendelete 4/A. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés „, kivéve háttérzene szolgáltatás” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, melyben Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata Képviselő-testületének a zaj- és rezgésvédelem helyi szabályozásáról szóló 45/2012. (X. 11.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Ör.) 2022. szeptember 21. napjától hatályos 4/A. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés „, kivéve háttérzene szolgáltatás” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata Képviselő-testülete az Ör.-t a 16/2022. (IX. 20.) önkormányzati rendelettel akként módosította, hogy az Ör.-t 2022. szeptember 21. napjától kezdődő hatállyal egy új 4/A. §-sal egészítette ki. Az Ör. új 4/A. § (1) bekezdése meghatározza a háttérzene fogalmát (annak mértékét 70 dB értékű hangerő beállításához kötve, maximum 15 W teljesítményű berendezés, hangszó használataival, oly módon, hogy az lehetővé tegye a beszélgetés, társalgás folytatását az érintett helyiségben a hatályos zajvédelmi követelmények egyidejű teljesülése mellett), a (2) bekezdés pedig azt rögzíti, hogy tilos éjjel után külön engedéllyel nem rendelkező vendéglátó üzletben 24 és 06 óra között zenét szolgáltatni, kivéve a háttérzene szolgáltatást.
- [3] 1.2. Az indítványozó egy V. kerületi lakásban él, amely lakás alatt az alkotmányjogi panasz szerint egy hétköznap és hétvégén egyaránt nyitva tartó borbár üzemel, melynek tevékenysége az alkotmányjogi panasz szerint az Ör. 4/A. §-a hatálya alá tartozik. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában ugyanakkor arra is utalt, hogy bár a borbár üzemeltetője a kereskedelmi tevékenységek végzéséről vezetett nyilvántartásban az alkotmányjogi panasz benyújtásakor szerepelt, azonban a borbár ténylegesen 2023. januárja óta átépítés/technikai okok miatt már zárva tart.
- [4] Az indítványozó 2023. március 17. napján előterjesztett alkotmányjogi panaszában az Ör. 4/A. § (1) bekezdése, valamint a (2) bekezdés „, kivéve háttérzene szolgáltatás” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az alkotmányjogi panasz szerint az Ör. támadott rendelkezései sértik az indítványozó I. cikk (1) bekezdése, II. cikke, VI. cikk (1) és (2) bekezdése, valamint XXII. cikk (1) bekezdése szerinti Alaptörvényben biztosított jogait, az alábbiak szerint.
- [5] Az indítványozó érvelése szerint az Ör. 2022. szeptember 21. napjától kezdődően lehetővé teszi a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM–EüM együttes rendelet (a továbbiakban: Együttes rendelet) 1. melléklet 1. pontja szerint az éjszakai órákra megállapított 45 dB határértéktől való eltérést azzal, hogy bevezeti a háttérzene szolgáltatás fogalmát, aminek hangerejét 70 dB-ben hatá-

rozza meg. Az indítványozó álláspontja szerint ez már olyan hangerőnek minősül, mely lehetetlenné teszi az éjszakai alvást, pihenést, megsértve ezzel az indítványozó Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti, magán- és családi élethez való jogát. Az Ör.-t megalkotó önkormányzat pedig a rendelet módosításának elfogadásával nyilvánvalóan nem biztosította a magánszféra védelmét, megsértve ezáltal az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében és XXII. cikk (1) bekezdésében meghatározott kötelezettséget. Az alkotmányjogi panasz szerint az Ör. által lehetővé tett magas zajszint a magánszféra védelmét biztosító alapjog megsértésén keresztül végeredményben az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltósághoz való jog sérelmét is eredményezi, figyelemmel az Alkotmánybíróság azon korábbi megközelítésére, mely szerint az emberi méltóság magában foglalja a magánszféra védelméhez való jogot is. Az alkotmányjogi panasz azt is bemutatja, hogy az Ör. támadott rendelkezése mely egyéb jogszabályokkal került kollízióba.

- [6] 1.3. Az indítványozó (az alkotmányjogi panaszában előadottak szerint) az alkotmányjogi panasz előterjesztését megelőzően a Fővárosi Törvényszék előtt is közigazgatási pert kezdeményezett, melyet azonban a bíróság 2022. november 30. napján kelt végzésével éppen azért utasított el, mert önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló eljárás kezdeményezésére magánszemély nem jogosult.
- [7] A Fővárosi Törvényszék ugyanakkor az indítványozó beadványát 9.K.704.130/2022/3. számú végzésével továbbította Budapest Főváros Kormányhivatalának, mint a budapesti kerületi önkormányzatok törvényességi felügyeletét ellátó szervnek. Budapest Főváros Kormányhivatala BP/2800/00197-4/2023. számú, 2023. március 31. napján kelt tájékoztatásával arról értesítette az indítványozót, hogy álláspontja szerint az Ör. vizsgált rendelkezése nem ellentétes az Együttes rendelet előírásaival, tekintettel arra, hogy az Ör. kifejezetten előírja, hogy a háttérzene szolgáltatás biztosítása csak a „hatályos zajvédelmi követelmények egyidejű teljesülése mellett” lehetséges, ekként nincs annak gyakorlati jelentősége, hogy az Ör. 70 dB zajszintet határozott meg, az ugyanis nem írhatja felül az Együttes rendelet szerinti 45 dB határértéket.
- [8] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [9] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcva napon belül lehet írásban benyújtani. Az Ör. 4/A. §-a 2022. szeptember 21. napján lépett hatályba, az indítványozó pedig alkotmányjogi panaszát ezen időponthoz képest határidőben, 2023. március 17. napján terjesztette elő.
- [10] 2.2. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz alapján az indítványozó érintettségének személyesnek, közvetlennek és aktuálisnak kell lennie [lásd például: 3047/2024. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]]. Nem teljesül az érintettség követelménye akkor, ha a támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozóval szemben nem került alkalmazásra, vagy annak hatályosulása őt közvetlenül nem érintette (vagyis a jogsérelem nem következett be, nem aktuális) [lásd például: 3170/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [11]]. Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kell állnia [lásd például: 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [31]].
- [11] Az indítványozó érintettségét azzal kívánta igazolni, hogy családjával egy olyan V. kerületi lakásban él, amely lakás alatt egy zeneszolgáltatást is nyújtó borbár üzemel. Jelen esetben azonban az indítványozó maga is azt állította alkotmányjogi panaszában, hogy az indítványozó érintettségét az alkotmányjogi panasz szerint megalapozó borbár ténylegesen 2023. januárja óta átépítés/technikai okok miatt zárva tart (azaz az alkotmányjogi panasz előterjesztésének időpontjában valójában nem üzemelt, ekként nem folytatott az Ör. 4/A. §-a szerinti háttérzene-szolgáltatást sem). Az Alkotmánybíróság e körben azt is észlelte, hogy az alkotmányjogi panaszban megjelölt borbár immáron a kereskedelmi tevékenységek végzéséről vezetett nyilvántartásban sem szerepel, az véglegesen bezárt. Mindez egyben azt is jelenti, hogy jelen esetben az alkotmányjogi panaszban foglaltak alapján az indítványozó személyes, közvetlen és aktuális érintettsége nem teljesült, ugyanis az alkotmányjogi panasz benyújtásának időpontjában az indítványozó sem tudott olyan szórakozóhelyet megjelölni, amely az Ör. 4/A. §-a szerinti háttérzene-szolgáltatást nyújtott volna az indítványozó lakóhelyének közvetlen közelében, az Ör. támadott rendelkezésére közvetlenül visszavezethető módon megvalósítva ezzel az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmét.
- [12] 3. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 26. § (2) bekezdése törvényi feltételének, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befoga-

dását – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. június 25.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/625/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3261/2024. (VII. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.20.211/2022/2. számú végzése és a Szegedi Törvényszék 4.Pf.21.378/2021/16. számú ítélete, valamint a Kúria 6/2013. Polgári jogegységi határozata 4. pontja, a Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozata 3. pontja és a Kúria 1/2016. Polgári jogegységi határozata 1. c) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.20.211/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szegedi Törvényszék 4.Pf.21.378/2021/16. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában a Kúria 6/2013. Polgári jogegységi határozata 4. pontja, a Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozata 3. pontja és a Kúria 1/2016. Polgári jogegységi határozata 1. c) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó, mint I. rendű felperes az alkotmányjogi panasz eljárásban indítványozóként részt nem vevő II. rendű felperes magánszeméllyel közösen végrehajtás megszüntetése iránti pert kezdeményezett egy pénzintézettel szemben, tekintettel arra, hogy az alperes pénzintézettel kötött (a pénzintézet által már felmondott) szerződésük álláspontjuk szerint érvénytelen volt. A Szegedi Járásbíróság 2019. november 11. napján kelt, 7.P.21.441/2019/14. számú ítéletével a keresetet elutasította.
- [3] Az indítványozó és a II. rendű felperes magánszemély fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék 2021. december 7. napján kelt, 4.Pf.21.378/2021/16. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet a perköltség és az illeték fizetésére vonatkozó pontosítással helybenhagyta.
- [4] Az indítványozó és a II. rendű felperes magánszemély a Szegedi Törvényszék ítéletével szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, azt azonban a Kúria 2022. március 28. napján kelt, Pfv.I.20.211/2022/2. számú végzésével hivatalból elutasította, ugyanis arra a következtetésre jutott, hogy a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálásra alkalmatlan (lásd a Kúria végzése Indokolásának [11] bekezdését).
- [5] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára, illetőleg 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.20.211/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szegedi Törvényszék 4.Pf.21.378/2021/16. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal; az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszában pedig a Kúria 6/2013. Polgári jogegységi határozata 4. pontja, a Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozata 3. pontja és a Kúria 1/2016. Polgári jogegységi határozata 1. c) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az alkotmányjogi panasz szerint mind a támadott bírói döntések, mind pedig a Kúria jogegységi határozatai sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes (hatósági) eljáráshoz való jogot, az alábbiak szerint.
- [6] A támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét az alkotmányjogi panasz szerint az okozza, hogy az eljáró bíróságok nem folytatták le megfelelően a bizonyítási eljárást, csak látszólag biztosították az eljárás kontradiktórium jellegét, valójában nem voltak pártatlanok és függetlenek, továbbá nem vizsgálták hivatalból a tisztességtelen szerződési feltételek egyedi szerződésre gyakorolt hatását, melyre pedig az eljáró bíróságok az Európai Unió jogából és az Európai Unió Bírósága irányadó gyakorlatából fakadóan kötelesek lettek volna. Az indítványozó

- alkotmányjogi panaszában nagy részletességgel mutatta be az uniós jog azon rendelkezéseit, illetőleg az Európai Unió Bírósága azon döntéseit, melyeket az indítványozó ügyében eljáró bíróságok figyelmen kívül hagytak.
- [7] A Kúria támadott polgári jogegységi határozatait az indítványozó azért tartja alaptörvény-ellenesnek, mert azok lényegében teljesen kiüresítették a bírósághoz fordulás jogát, lehetetlenné téve az eljáró bíróságok számára, hogy az indítványozó (és más hasonló helyzetben levő peres felek) kereseti kérelmét érdemben megvizsgálják, ráadásul az uniós jogból fakadó követelményekkel is nyilvánvalóan ellentétesek.
- [8] 1.3. Az igazságügyi miniszter az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján az ügyben kifejtette az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben alkalmazott egyes jogszabályi rendelkezések alkotmányosságával kapcsolatos álláspontját.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint eljárva elsőként az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] 2.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapította, hogy a Kúria Pfv.I.20.211/2022/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította, mert az nem volt alkalmas az érdemi elbírálásra. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata szerint a Kúria felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító végzése az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így az alkotmányjogi panasszal támadható {hasonlóan például: 3207/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [14]}. Tekintettel azonban arra, hogy a Kúria a végzését nem mérlegelési jogkörben hozta meg, ezért az Ügyrend 32. § (5) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság a Kúria végzésén keresztül az alapügyben hozott bírói döntést (jelen esetben a Szegedi Törvényszék 2021. december 7. napján kelt, 4.Pf.21.378/2021/16. számú ítéletét) nem vizsgálhatja.
- [11] 2.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani, mely határidő elmulasztása az Abtv. 30. § (3) bekezdésének megfelelően igazolási kérelemmel adott esetben kimenthető lehet. Az Abtv. 30. § (4) bekezdése értelmében ugyanakkor a döntés közzétételétől számított száznyolcvan nap elteltével alkotmánybírósági eljárás megindításának nincs helye.
- [12] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó perbeli jogi képviselője a Kúria végzését 2022. április 6. napján, míg a Szegedi Törvényszék ítéletét 2021. december 8. napján vette át. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2022. június 7. napján, a Kúria végzésével szemben az Ügyrend 28. § (2) bekezdésére figyelemmel határidőben terjesztette elő. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát a Szegedi Törvényszék ítéletének átvételéhez képest a 180. napon, elkésletten terjesztette elő, anélkül azonban, hogy panaszával egyidejűleg igazolási kérelmet terjesztett volna elő (melyre utoljára éppen az alkotmányjogi panasz előterjesztésének napján lett volna az indítványozónak lehetősége). Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a Szegedi Törvényszék 4.Pf.21.378/2021/16. számú ítéletével szemben elkéslettnak minősül.
- [13] Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz befogadhatóságát a továbbiakban kizárólag a Kúria Pfv.I.20.211/2022/2. számú végzésével összefüggésben vizsgálta.
- [14] 2.3. A személyesen eljáró indítványozó jogosultnak és érintettnek tekinthető, ugyanis a saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [15] 2.4. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét állította. Figyelemmel arra, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben a bírósági eljárást megelőzően közigazgatási hatósági eljárás nem zajlott, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt tartalma szerint bírálta el, és az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog körében vizsgálta {legutóbb hasonlóan például: 3088/2024. (III. 1.) AB végzés, Indokolás [29]}.
- [16] 2.5. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt akkor fogadhatja be, ha az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e*) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.

- [17] Az alkotmányjogi panasz a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét részben az uniós jog egyes rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyása, részben az eljárás kontradiktórius jellegének sérelme, részben pedig a független és pártatlan bírósághoz való jog sérelme miatt állította, mely indítványozói érvek kivétel nélkül a Szegedi Törvényszék (illetőleg az elsőfokon eljáró Szegedi Járásbíróság) eljárásával és döntésével kapcsolatosak. Figyelemmel arra, hogy a Kúria Pfv.I.20.211/2022/2. számú végzésében kizárólag a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálásra való alkalmasságát vizsgálta (döntését pedig nem mérlegelési jogkörben hozta meg), továbbá figyelemmel arra, hogy az alkotmányjogi panasz a Szegedi Törvényszék ítéletével szemben elkésettnek minősül, ezért az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panaszban felhozott érvek nem hozhatóak összefüggésbe a Kúria támadott végzésével (a Szegedi Törvényszék ítéletével összefüggésben pedig az alkotmányjogi panasz elkésettsége miatt nem vizsgálhatóak). Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az alkotmányjogilag értékelhető összefüggés hiánya az indítvány elbírálásának akadályá {lásd például: 3369/2023. (VII. 19.) AB végzés, Indokolás [19]}. Az Alkotmánybíróság ezért azt állapította meg, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjai követelményét.
- [18] 3. Az Alkotmánybíróság ezt követően az indítványozó Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasza befogadhatóságát vizsgálta meg.
- [19] 3.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz előterjesztésének törvényi feltétele, hogy annak keretében az indítványozó kizárólag olyan jogszabály alaptörvény-ellenességét állíthatja, melyet az ügyben folytatott bírósági eljárásban az eljáró bíróság alkalmazott. Az Abtv. 37. § (2) bekezdésének megfelelően az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz keretében a Kúria jogegységi határozatai alkotmányossági vizsgálata is kezdeményezhető {legutóbb például: 3127/2024. (III. 22.) AB végzés, különösen Indokolás [24]}.
- [20] Figyelemmel arra, hogy a Kúria Pfv.I.20.211/2022/2. számú végzésében kizárólag a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálásra való alkalmasságát vizsgálta (döntését pedig nem mérlegelési jogkörben hozta meg), továbbá figyelemmel arra, hogy az alkotmányjogi panasz a Szegedi Törvényszék ítéletével szemben elkésett, ezért az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a Kúria Pfv.I.20.211/2022/2. számú végzésében a Kúria támadott jogegységi határozatait valójában nyilvánvalóan nem alkalmazta: a Kúria ugyanis a felülvizsgálati kérelmet kizárólag formai-eljárásjogi (és nem pedig tartalmi-anyagi jogi) szempontból vizsgálta, az indítványozó által támadott jogegységi határozatok pedig az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy érdemét (és nem pedig a felülvizsgálati kérelem elbírálhatóságának kérdését) érintik. Az Alkotmánybíróság gyakorlatának megfelelően abban az esetben minősülhetnek volna ezen jogegységi határozatok az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából alkalmazott jogszabálynak (illetőleg, jelen esetben alkalmazott jogegységi határozatoknak), amennyiben a Kúria a felülvizsgálati kérelmet vagy érdemben vizsgálta volna, vagy pedig a Kúria a nem érdemi döntését mérlegelési jogkörben eljárva hozta volna meg [Ügyrend 32. § (5) bekezdése]. Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 26. § (1) bekezdése törvényi követelményét {hasonlóan például: 3315/2018. (X. 16.) AB végzés, Indokolás [32]}.
- [21] 4. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)-(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *d*) és *h*) pontjai alapján, az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz befogadását pedig az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. június 25.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1754/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3262/2024. (VII. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.I.30.266/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó bank jogi képviselője (dr. Balajthy János ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása a következők szerint foglalható össze.
- [3] A felperesek a felek között 2007-ben létrejött kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása iránti keresetet nyújtottak be a bírósághoz, az indítványozó bank mint alperes ellen.
- [4] A deviza alapú kölcsönszerződést a felperesek mint adósok magánszemélyként, lakásépítési céllal kötötték meg az alperes indítványozó bankkal.
- [5] Kérték keresetükben többek között az eredeti állapot helyreállítását, valamint az alperes indítványozó 4 943 727 forint tőke és kamatának megfizetésére kötelezését. Beadványaikat lényegileg a deviza alapú hitelekkel kapcsolatos árfolyamkockázatról és lehetséges kamatnövekedésről történt nem megfelelő tájékoztatásra alapozták. Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.
- [6] 1.2. Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék a keresetet elutasította. A 7.G.40.173/2018/145-I. számú ítéletében, a szerződéssel kapcsolatos tájékoztatás vizsgálatának eredményeképp arra a következtetésre jutott, hogy az a jogszabályok és a vonatkozó irányelvek szerint megtörtént. A kockázatfeltárás a tájékoztatás és a vizsgált adatok alapján megfelelő volt, ezért a szerződés nem érvénytelen. Hangsúlyozta az eljáró bíróság a Kúria gyakorlatára alapozva, hogy a szerződésnek az árfolyamváltozás várható, jövőbeli irányára, a kockázat reális volta annak beláthatatlansága miatt nem kell kiterjednie.
- [7] 1.3. A felperesek fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Ítéletábrla 16.Gf.40.342/2022/9-I. számú döntésével az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta és megállapította, hogy felek között létrejött kölcsönszerződés érvénytelen. A Fővárosi Ítéletábrla szerint az elsőfokú bíróság nem megfelelő következtetést vont le azzal, hogy a felpereseknek kellő idő állt rendelkezésre a kockázatfeltáró, külön íven szövegezett nyilatkozat megismerésére a vonatkozó dokumentumok és adatok alapján. Az árfolyamkockázati tájékoztató tartalmilag megfelelő volt, ugyanakkor az mégsem tett eleget a vonatkozó megfelelőségi kritériumoknak, miután a szerződéskötés előtt nem volt kellő idő – annak aláírásakor – a felperesekre háruló kockázatok megismerésére.
- [8] Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat meghozatalára kötelezte közbenső ítéletével.
- [9] 1.4. A jogerős közbenső ítélettel szemben az indítványozó alperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, amelyet a Kúria Gfv.I.30.266/2023/2. számú végzésével hivatalból elutasított. A Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelmet hatvan napon túl elkéssetten terjesztették elő, és azzal egyidejűleg igazolási kérelmet nem nyújtottak be.
- [10] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.I.30.266/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint az sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését és a 28. cikkét.

- [11] 2.1. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria végzése azért sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, és azon belül is a bírósághoz fordulás jogát, mert nézete szerint annak jogértelmezése önkényes abban a vonatkozásban, hogy elkésettnek minősítette a felülvizsgálati kérelmét. Ezzel kapcsolatosan kifejtette alkotmányjogi panaszában, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban rPp.) releváns szabályait nem megfelelően értelmezte a Kúria az ügyben. Álláspontja alapján a törvény előírja, hogy a jogerős ítéletet a tárgyaláson nyomban kézbesíteni kell, „kézbe kell adni”, ami azonban előadása szerint a 2023. március 14-ei tárgyaláson és ítélethirdetésen nem történt meg esetében. Véleménye szerint a Fővárosi Ítéletábrla közbelső ítéletének 2023. március 16. napján elektronikus úton történt kézbesítése így nem tekinthető jogszerűnek. Kifejtette ezzel kapcsolatban, hogy a kézbesítési hatály a rPp. 254. § (4) bekezdésére figyelemmel csak akkor állt be, amikor az alperes indítványozó részére azt a Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság 2023. április 3. napján kézbesítette. Így az indítványozó felülvizsgálati kérelme nem lenne elkésett.
- [12] Előadása alapján a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvénynek (a továbbiakban: rPtk.), valamint az eljárási jogszabályoknak az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részét képező fair eljárás elvét figyelmen kívül hagyó jogértelmezése révén a Kúria elzárta őt a jogorvoslati jog gyakorlásától, amely szintén ezen tisztességes eljárás követelményébe tartozó jogosultságnak minősül. A megsértett alaptörvényi rendelkezések kapcsán példákat hozott az Alkotmánybíróság kapcsolódó gyakorlatából és esetjogából. Hivatkozott végzetül az Alkotmánybíróság azon megállapítására, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog egy olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye. Továbbá rámutatott ügye kapcsán az Alaptörvény 28. cikkében foglalt azon kötelezettségre, hogy a bíróságoknak a törvényeket az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük, amely esetében álláspontja alapján nem történt meg, így alaptörvény-ellenes döntés született ügyében.
- [13] 3. Az ellenérdekű fél felperes az Alkotmánybírósághoz benyújtotta az ügygel kapcsolatos jogi álláspontját, amelyben lényegileg egyetért a Kúria döntésével és az alkotmányjogi panasz alaptalanságára tett utalást.
- [14] 4. Az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [15] 4.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [16] 4.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panasz előterjesztésére kizárólag az ügy érdemében hozott döntéssel vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntéssel szemben van lehetőség. Az indítványban sérelmezett, rendes jogorvoslattal már nem támadható, a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító kúriai végzés az eljárást lezáró egyéb döntésnek minősül, így az alkotmányjogi panasszal támadható {lásd hasonlóan például: 3276/2022. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [17] 4.3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerint alkotmányjogi panasz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának megsértése esetén nyújtható be. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmazznak, így az indítvány e körben teljesítette a törvényi feltételt.
- [18] 4.4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései vonatkozásában a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek is megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését, és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [19] Az indítványozó továbbá tisztességes eljáráshoz való joga sérelmét állítva hivatkozott az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére is. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a hatósági eljárások vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, ennél fogva a támadott bírósági végzések és ezen alaptörvényi rendelkezés között nincsen összefüggés.

- [20] Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele, hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont].
- [21] Az indítványban szereplő, Alaptörvény 28. cikke nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított és védett alapjogának, így e rendelkezésekre alkotmányjogi panasz egyébként sem alapítható {lásd például: 3004/2021. (I. 14.) AB végzés, Indokolás [24]}.
- [22] 4.5. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [23] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító döntését alaptörvény-ellenes jogszabályalkalmazással és törvényértelmezéssel hozta meg elzárva ezzel őt a felülvizsgálat lehetőségétől.
- [24] Mindezek helyes megítélése azonban az eljáró bíróságok hatáskörébe tartozik, amelyet az Alkotmánybíróság nem jogosult felülvizsgálni. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is emlékeztet korábbi gyakorlatára: „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor.” {3346/2022. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [71]}
- [26] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével kapcsolatban előadottak tekintetében az alábbiakra kell figyelemmel lenni. Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással kapcsolatban korábbi döntéseiben már megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy a jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {lásd pl. 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]; 3430/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság a bírósághoz fordulás jogának állított sérelme kapcsán rámutat arra is, hogy a jogszabályok értelmezése, a jogalkalmazási tevékenység, és mindezek alapján a döntés meghozatala, az azt alátámasztó következtetések levonása a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, amelyet az Alkotmánybíróság erre vonatkozó hatásköre hiányában nem vonhat el. Ahogyan hasonló – szintén a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzését támadó – ügyben az Alkotmánybíróság kifejtette: „Ugyanígy nem feladatköre az Alkotmánybíróságnak – és erre vonatkozó hatásköre sincs – hogy az ügyazonosság vagy a jogkérdésben való eltérés tekintetében állást foglaljon, bírói döntést törvényességi kérdésekben és szempontok alapján felülbíráljon. Ezeknek a kérdéseknek a vizsgálata és értékelése, azokban való állásfoglalás és döntés meghozatala a vonatkozó törvény alapján a Kúria erre kijelölt tanácsának a hatáskörébe tartozik. Az Alkotmánybíróság feladata nem a bíróságok tény-, illetve jogkérdésekben elfoglalt álláspontjának a felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot a bíróságoktól számon kérje.” {lásd: 3437/2022. (X. 28.) AB végzés, Indokolás [30]}
- [28] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített joga általa állított sérelmét ugyanazokra az érvekre alapította, mint amelyek fentebb, a XXVIII. cikk (1) bekezdés sérelmével összefüggésben bemutatásra kerültek. Az indítványozó a jogorvoslathoz való jogot (legalább részben) a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részjogosultságának tekinti, erre tekintettel álláspontja szerint az azzal összefüggésben felhozott indokok – tekintettel arra, hogy a Kúria szerinte téves jogalkalmazása folytán az érdemi felülvizsgálat lehetőségétől is elesett – a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmén túlmenően egyben annak (7) bekezdése sérelmét is eredményezték. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor ezen alapjog tekintetében emlékeztet a korábbi döntéseiben tett lényeges megállapításokra, miszerint „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz

- való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági [más közigazgatási] döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét [helyzetét] érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni” {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}. Az egyes eljárási törvényekben biztosított rendkívüli jogorvoslatok azonban, mint amilyen a felülvizsgálati kérelem is, kívül esnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének védelmi körén {lásd: 3124/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [42]; 3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [22]; 3239/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [13]; 3045/2015. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [11]; 3067/2015. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [20]}.” {3245/2019. (X. 7.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [29] Kétségtelen, hogy az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata – miként például az 3027/2018. (II. 6.) AB határozat is – rögzíti azt az általános elvárást, hogy amennyiben a jogalkotó a fentiek ellenére mégis lehetőséget biztosít rendkívüli jogorvoslat igénybevételére is, úgy ennek az eljárási szakasznak is meg kell felelnie a tisztességes bírói eljáráshoz való jogból fakadó elvárásoknak {lásd: Indokolás [14]}. Ugyanakkor ezzel az elvárással az Alkotmánybíróság megítélése szerint nem ellentétes az, ha – mint a jelen ügyben is – a Kúria az ilyen rendkívüli jogorvoslat igénybevételére irányuló kérelem előterjesztésének és érdemi elbírálásának jogszabályi feltételeit megvizsgálva arra a következtetésre jut, hogy azok az adott kérelem tekintetében nem teljesültek, és ezen (szak)jogi meggyőződése alapján, az irányadó jogszabályi rendelkezések megjelölése mellett azt a szükséges mértékben megindokolt döntésében hivatalból elutasítja. Önmagában az, hogy az ilyen döntés indokolásában foglaltakkal az indítványozó nem ért egyet, vagy azt – saját szubjektív szempontjai alapján – nem tartja kellően részletesnek, az az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata alapján nem alapozza meg a döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását. A rendelkezésre álló iratokból megállapítható, hogy a Kúria azonosította az álláspontja szerint a jelen ügy kapcsán vizsgálandó legfontosabb kérdéseket, és a döntése mikénti kialakítása szempontjából releváns szempontokat – figyelemmel a vonatkozó anyagi és eljárási jogi törvényi előírásokra – vizsgálat tárgyává tette, továbbá végzése indokolásában számot is adott döntése indokairól {lásd hasonlóan: 3276/2022. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [30] 5. Összefoglalva megállapítható, hogy az indítványozó panaszában a támadott kúriai döntés kapcsán kizárólag törvényességi kérdéseket vet fel. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azonban „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [31] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint tehát jelen alkotmányjogi panasz nem tartalmaz olyan indokokat, amelyek az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét megalapoznák vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnének fel.
- [32] 6. A fentiek alapján az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában írt törvényi feltételnek, valamint nem teljesíti az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumokat. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (2)-(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1)-(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. június 25.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2101/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3263/2024. (VII. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.I.30.224/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselő útján (dr. Farkas Ádám ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Budapest Környéki Törvényszék 4.Pf.20.959/2022/6. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.I.30.224/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó a Kúria döntését ellentétesnek tartotta az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, a jogerős döntéssel összefüggésben pedig az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésének, 28. cikkének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott.
- [2] Az indítvány benyújtását megelőző bírósági eljárásnak az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] A perbeli alperes gépkocsivásárlás céljából devizalapú kölcsönszerződést kötött a hitelezővel. Az alperes a szerződésből eredő fizetési kötelezettségének nem tett eleget, így a felperesi jogelőd a szerződést 2016. február 22. napján azonnali hatállyal felmondta. A hitelező 2017. január 1. napjával beolvadt egy hitelintézetbe. A hitelintézet 2019. november 14. napján kelt engedményezési szerződéssel a perbeli kölcsönszerződésből eredő teljes követelését a felperesre (a továbbiakban: indítványozó) engedményezte. Az indítványozó által kezdeményezett fizetési meghagyásos nemperes eljárás az alperes ellentmondása alapján perré alakult.
- [4] Az Érdi Járásbíróság a 2022. július 12-én kelt, 8.P.20.907/2020/33. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az indítványozó részére 4 883 313 Ft tőkét, valamint a késedelmi kamat és a perköltség megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan az indítványozó keresetét elutasította.
- [5] Az alperes fellebbezése folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék a 2023. február 7. napján kelt, 4.Pf.20.959/2022/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét megváltoztatta és az indítványozó keresetét elutasította, valamint a perköltség megfizetésére kötelezte. A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy az indítványozó a követelése összegszerűségét megfelelően bizonyította. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a jogszabályi rendelkezések és a 4/2021. számú PJE határozat (a továbbiakban: PJE határozat) alapján az indítványozónak olyan kimutatást kellett volna csatolnia, amely a szerződés megkötésétől kezdődően a szerződés tisztességes kikötéseit figyelembe véve vezetné le a felek közötti elszámolást. Tehát nem a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) folytán semmisnek minősült bázis árfolyammal, hanem a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) árfolyam alkalmazásával mutatta volna ki az alperesi tartozást. A másodfokú bíróság rámutatott, hogy az MNB által közzétett hivatalos devizaárfolyam alkalmazásának szükségessége jogkérdés; mivel az indítványozó a jogszabályoknak megfelelő tartalmú számszaki kimutatással a követelése összegszerűségét nem bizonyította, a kereset elutasításának volt helye.
- [6] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyhez felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is csatolt a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 409. § (2) bekezdés a) pontja, valamint a (3) bekezdése alapján. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a 2023. május 30-án kelt Gfv.I.30.224/2023/2. számú végzésében a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet visszautasította.
- [7] A Kúria végzésének indokolásában utalt arra, hogy a perben érvényesített igény az indítványozó vagyoni jogain alapul és annak értéke pénzügyben kifejezhető, ezért a per vagyoni jogi pernek minősül [Pp. 7. § (1) bekezdés 18. pont]. A Kúria arra is utalt, hogy a felülvizsgálat Pp. 408. § (1) bekezdése szerinti kizártságára tekintettel az indítványozónak a Pp. 409-410. §-ai alapján felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet kellett előterjesztenie, és azt a Pp. 412. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelemhez csatolnia. A Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem nem alkalmas érdemi elbírálásra.

- [8] A Kúria rámutatott, hogy az indítványozó a felülvizsgálat engedélyezését a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja alapján is kérte. Ezzel összefüggésben a Kúria végzésének indokolásában rögzítette, hogy e jogszabályi rendelkezés két engedélyezési okot szabályoz: a joggyakorlat egységének biztosítását és a joggyakorlat továbbfejlesztésének biztosítását. Az állított engedélyezési ok egyértelmű megjelenítése elengedhetetlen, mert ez határozza meg a kérelem szükséges tartalmi elemeit [Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont ca) alpont]. A kérelem érdemi elbírálása során a Kúriának a fél által megjelölt engedélyezési ok feltételeinek a fennállását kell vizsgálnia a felülvizsgálati engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2021. (VII. 12.) PK. vélemény (a továbbiakban: PK. vélemény) 1-2. pontjában írtak szerint. Az engedélyezési ok fél általi megjelölése nem mellőzhető, mivel a Kúria a kérelemhez kötve van, a PK vélemény 6. pontja alapján nem engedélyezheti a felülvizsgálatot olyan okból, amelyre a fél nem hivatkozott. A Kúria megállapította, hogy indítványozó felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelméből a tartalom szerinti elbírálás elve [Pp. 110. § (3) bekezdés] alapján sem állapítható meg egyértelműen a felülvizsgálat engedélyezésének kért oka. A Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont cd) alpontja, valamint a PK. vélemény 1-2. pontja alapján a kérelemben meg kell jelölni az engedélyezést megalapozó jogkérdést. Ennek feltüntetése elengedhetetlen, mert a kérelem érdemi elbírálása során a Kúriának a fél által megjelölt jogkérdés elvi jelentőségét, az azzal kapcsolatos korábbi állásfoglalását, a bírói gyakorlat egységességét és a fél által állított körülményváltozást kell vizsgálnia a PK vélemény 1-2. pontjában írt szempontok szerint. A Pp. 410. § (2) bekezdés b) pontja, valamint c) pont ca) alpontja alapján a jogerős ítélettel szemben állított jogszabálysértés nem azonos az engedélyezést megalapozó jogkérdéssel. A felülvizsgálat engedélyezését kérő félnek az általa állított jogszabálysértésből kiindulva kell megjelölnie azt a jogkérdést, amelyre kérelmét alapítja. A jogkérdés fél általi megjelölése nem mellőzhető, mert a Kúria a fél kérelméhez kötve van, és csak a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben foglaltakat vizsgálja (PK vélemény 7. pont).
- [9] A Kúria ugyanakkor megállapította, hogy az indítványozó nem jelölt meg olyan jogkérdést, amelynek elvi jelentősége és a bírói gyakorlata a fenti szempontok szerint érdemben vizsgálható lenne. A Kúria kiemelte, hogy az indítványozó a felülvizsgálat engedélyezését a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján is kérte. A Kúria ehhez mérten rámutatott, hogy a Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont cd) alpontja szerint a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozás esetén a kérelemben meg kell jelölni a Kúria közzétett határozatát és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálattal támadott ítéleti rendelkezés jogkérdésben eltér. Az indítványozó ugyanakkor az általa hivatkozott BH2022.47. számú határozattal összefüggésben nem jelölt meg jogkérdést. A Kúria mindezekre figyelemmel a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet a Pp. 410. § (4) bekezdése alapján visszautasította.
- [10] 2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz; indítványában a pertörténet részletes ismertetését követően mind a Kúria végzése, mind a jogerős döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [11] 2.1. Az indítványozó elsősorban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek a jogerős bírói döntést. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság a PJE határozat és a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) 3. § (1)-(2) bekezdésének ítéletében felhívott rendelkezéseit „helytelenül, az ügyre nem vonatkoztathatóan értelmezte”. A Törvényszék idézte a DH1 törvény és a DH2 törvény rendelkezéseit. Az indítványozó érvelése szerint sem a PJE határozat, sem a DH2 törvény törvényszék által felhívott rendelkezéseiből nem következik, hogy a követelése összecszerűségét kizárólag az MNB mindenkori árfolyamát feltüntető kimutatással tudná igazolni, továbbá a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságtól eltérő anyagi jogi álláspontjára figyelemmel kötelezően alkalmaznia kellett volna a Pp. 369. § (4) bekezdését, így a megfelelő kimutatás becsatolására fel kellett volna hívnia, mivel anyagi jogi felülbírlata keretében jutott az elsőfokú bíróságtól eltérő álláspontra. Az indítványozó szerint a jogbiztonság követelményére is tekintettel a jogerős döntés a fentiek okán sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, továbbá az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdését és 28. cikkét is.
- [12] 2.2. A Kúria végzésével összefüggésben az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdésének a sérelmére hivatkozott. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelmével összefüggésben alapvetően azt kifogásolja alkotmányjogi panaszában, hogy a Kúria végzése „egyértelműen nem tartalmaz indokolást a tekintetben, hogy miért nem engedélyezte a felülvizsgálatot indítványozó kérelmére, az egyértelműen megjelölt engedélyezési ok ellenére.” Az indítványozó állítása szerint a jogerős ítélet felülvizsgálatát elsődlegesen a Pp. 409. § (3) bekezdése, míg másodlagosan a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja alapján kérte, ugyanakkor a Kúria éppen ellenkező sorrendben vizsgálta a kérelmeit.

- [13] Az indítványozó úgy véli, hogy a kúriai végzés megállapításával szemben sem a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított kérelem esetén alkalmazandó Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont *cd*) alpontjából, sem a felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos PK véleményből nem következik az, hogy a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított engedélyezési kérelem esetén az engedélyezést kérő félnek a jogkérdést *expressis verbis* kell megjelölnie, csupán a Kúria közzétett határozatát és annak azt a részét szükséges megjelölni, amelytől a felülvizsgálattal támadott ítéleti rendelkezés jogkérdésben eltér. Az indítványozó szerint továbbá a Kúria azon megállapítása, hogy a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított kérelem esetén nem került megjelölésre a Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont *cd*) alpontja szerinti jogkérdés, nem helytálló, „iratellenes.”
- [14] Állítása szerint a Pp. 409. § (3) bekezdésére alapított kérelmére figyelemmel a Pp. 410. § (2) bekezdés c) pont *cd*) alpontja szerint és a PK. vélemény 5. pontjában foglaltaknak megfelelően megjelölte a Kúria azon közzétett határozatait és a határozatok azon részét, melyektől a felülvizsgálattal támadott ítélet jogkérdésben eltért. Mindezek okán a Kúriának a jogerős ítélet felülvizsgálatát mérlegelés nélkül engedélyeznie kellett volna. Az indítványozó szerint a Kúriai végzés indokolásának hiánya sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz „és ezáltal” a jogorvoslathoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés].
- [15] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [16] 3.1. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírói döntést követő hatvan napon belül lehet benyújtani [Abtv. 30. § (1) bekezdés].
- [17] A Kúria végzését az indítványozó jogi képviselője 2023. június 21-én vette át, alkotmányjogi panaszát az indítványozó 2023. augusztus 18-án terjesztette elő. Az alkotmányjogi panasz tehát a Kúria támadott végzése tekintetében az Abtv. 30. § (1) bekezdés szerinti hatvan napos határidőn belül került benyújtásra.
- [18] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az alapügyben hozott törvényszéki ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérte. Tekintettel arra, hogy a Kúria a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet visszautasította, a jelen alkotmányjogi panasz megítélése szempontjából az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az alapügy érdemében hozott döntésnek a törvényszéki jogerős ítélet tekinthető. A Kúria olyan döntése, amelyben megállapítja, hogy felülvizsgálati eljárásra nincs lehetőség, az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti, a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, ezért alkotmányjogi panasszal támadható [lásd hasonlóan: 3035/2024. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [20]].
- [19] Az Ügyrend 32. § (5) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott nem érdemi döntésén keresztül akkor vizsgálja az alapügyben hozott bírói döntést, ha a Kúria az alkotmányjogi panaszban sérelmezett, nem érdemi döntését mérlegelési jogkörben hozta meg.
- [20] Az indítványozó jelen ügyben a jogerős döntést alkotmányjogi panasszal határidőben nem támadta meg, erre az indítványozó nem hivatkozott, és a Kúria a Pp. 410. § (4) bekezdésén alapuló döntését nem mérlegelési jogkörben hozta meg. Erre tekintettel a Kúria végzésén keresztül a jelen ügyben a jogerős döntés állított alaptörvény-ellenessége nem vizsgálható {vö. 3122/2024. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz befogadhatóságát a továbbiakban csak a Kúria végzését támadó elemében értékelte [lásd: 3480/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [37]].
- [22] 3.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet fordulhat alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz eljárás alapjául szolgáló peres eljárásban felperesként vett részt, így az indítványozásra jogosultnak és érintettnek tekinthető.
- [23] Az Alkotmánybíróságnak a Kúria támadott végzése kapcsán azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz eleget tesz-e az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem követelményeinek.
- [24] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak. E rendelkezésnek megfelelően a kérelem többek között akkor határozott, ha tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont]; továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont].
- [25] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványban megsértettként megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében tartalmaz indokolást az indítvány [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont], az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben az indítványozó önálló indokolást

nem adott elő. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek egy adott rendelkezését, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor utal arra, hogy következetes álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslatához való jog védelmi köre nem terjed ki a rendkívüli jogorvoslatnak minősülő felülvizsgálati eljárásra.

- [26] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz fennmaradó elemei az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek megfelelnek-e.
- [27] Az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg: az indítványozó alkotmányjogi panasa indokolásában lényegileg egy újabb fórumot szeretne megnyitni annak érdekében, hogy a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmének visszautasítása miatt előadott jogséremlme valamilyen módon orvoslást nyerjen. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor hangsúlyozza, hogy állandó gyakorlatának megfelelően nem rendelkezik hatáskörrel a rendes bíróságok törvényességi vizsgálata körében értékelendő kérdések megválaszolására, így nem hivatott annak vizsgálatára, hogy a Pp. felülvizsgálat engedélyezésére vonatkozó szabályai, így különösen a Pp. 410. § (2) bekezdés *cd*) pontjában rögzített feltétel a konkrét ügyben fennálltak-e {vö. 3091/2024. (III.1.) AB végzés, Indokolás [23]}.
- [28] A Kúria a támadott végzésében kitért arra, hogy az indítványozó felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelme miért nem alapozza meg a felülvizsgálati kérelme elbírálhatóságát. Ezen érvek további vizsgálata olyan szakjogi, törvényességi kérdés, amelyben az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatának megfelelően – a Kúria döntését nem bírálhatja felül {3365/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]; 3308/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [20]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [29] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [30] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatná.
- [31] 4. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben foglalt formai követelményeknek, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. június 25.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2066/2023.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3264/2024. (VII. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.694/2023/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszában a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.694/2023/6. számú másodfokú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése, VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikke, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] 1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott bírósági iratok szerint a következő. Az apai kapcsolattartást a Szegedi Járásbíróság 24.P.23.117/2015/65. számú ítéletével megváltoztattott a Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Szegedi Járási Hivatalának Gyámügyi Osztálya CS-06C/01/559/9/2022. számú határozata (a továbbiakban: határozat) rendezte, amely szerint az indítványozót (különélő szülőt) a telefonos kapcsolattartás is megillette a gyermekkel, a kérelmezettnek ezt saját telefonján kell biztosítania. E kapcsolattartási mód vonatkozott 2023. június 25. napján 19 óra 30 perctől 20 óráig terjedő időszakokra is. A kérelmezett édesanya aznap reggel értesítette az indítványozót, hogy nem a saját, hanem szülei hívószámán tudja elérni a gyermeket a kijelölt időpontban. Akadályoztatását munkáltatói igazolással igazolta, valamint felajánlotta, hogy másnap pótolják a kapcsolattartást. Az előzetes tájékoztatás ellenére az indítványozó először a kérelmezett édesanya telefonszámát hívta a kapcsolattartás időpontjában, így végül nem a szabályozott módon és időben (18 perc a 30 perc helyett, és a nagyszülők telefonszámán), de aznap a telefonos kapcsolattartás megvalósult.
- [3] Ezen előzmények után fordult az indítványozó az első fokon eljáró Szegedi Járásbírósághoz (a továbbiakban: elsőfokú bíróság), és a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bnptv.) 22/B. § (4) bekezdés a) pontja alapján kérte a kapcsolattartás végrehajtását, valamint az elmaradt kapcsolattartás pótlását. Az elsőfokú bíróság indítványozó kérelmét – mint alaptalant – elutasította. Az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy a felek teljesítették-e a gyámhivatali határozatban, valamint az irányadó jogszabályokban foglalt kötelezettségeiket, e körben kitért arra, hogy a szóban forgó kapcsolattartás elmaradt-e, elmaradása esetén az a kérelmezőnek vagy a kérelmezettnek felróható-e. Végzésének indokolásában az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozót a kérdéses időpontban megillette a kapcsolattartási jog. A kérelmezett édesanya bár nem 24 órával a kapcsolattartást megelőzően, hanem aznap reggel értesítette akadályoztatásáról az indítványozót, az elsőfokú bíróság a munkája jellegéből adódóan (orvosi ügyelet) életszerűnek fogadta el, hogy az akadályról később szerzett tudomást és így szabályszerűen teljesítette akadályközlési kötelezettségét. Ezt követően együttműködés keretében más telefonszámon való elérhetőséget, vagy a kapcsolattartás másnapi pótlását ajánlotta fel, amely lehetőségekkel indítványozó nem élt. Az elsőfokú bíróság érvelése szerint az, hogy nem a szabályozott módon ment végbe a kapcsolattartás, nem csupán a kérelmezettnek felróható, a kérelmező sem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben elvárható.
- [4] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Szegedi Törvényszék (a továbbiakban: másodfokú bíróság) 5.Pkf.20.694/2023/6. számú végzésével az elsőfokú bíróság 29.Pk.50.816/2023/13. számú végzését megváltoztatta és elrendelte a kapcsolattartás végrehajtását. Végzésének indokolásában megállapította, hogy az érintett felek között a telefonos kapcsolattartás a határozatban szereplő módon nem valósult meg. A kérelmezett édesanya nem igazolta, hogy az akadály váratlanul merült fel, így a másodfokú bíróság szerint megszegte a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltakat azzal, hogy az előzetes értesítési kötelezettségének 24 órával a kapcsolattartást megelőzően nem tett eleget. A másodfokú bíróság szerint a felek között akarategység nem volt

a határozatban szereplő módtól való eltérésben. Ugyanakkor megállapította, hogy az indítványozó fellebbezésében nem kérte a kapcsolattartás pótlását, eredeti, az elsőfokú bírósághoz benyújtott kérelmét feltételesnek minősítette. Mindezek miatt nem vizsgálta, hogy az indítványozó és a gyermek között utólag megvalósult-e a kapcsolattartás pótlása, érvelése szerint ugyanis az a pótlás körében lenne értékelhető. A másodfokú bíróság összefoglalóan megállapította, hogy a kapcsolattartás elmaradása a kérelmezettnek felróható, és előzetes tájékoztatási kötelezettségének sem tett eleget.

- [5] 2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Az alaptörvény-ellenességet kapcsolattartáshoz való joga [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XVI. cikk (1) bekezdése] kiüresítését állítja amiatt, mert a másodfokú bíróság nem rendelte el végzésében a kapcsolattartás végrehajtásának megállapítása mellett annak pótlását. Meglátása szerint továbbá a másodfokú bíróság *contra legem* döntést hozott, amikor a kapcsolattartás pótlásáról nem rendelkezett [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése]. Az indítvány szerint a másodfokú bíróság nem ismerte fel az ügy alapjogi relevanciáját, nem azonosította az érintett személyek alapjogait, nem törekedett a konkuráló alapjogi pozíciók arányosság elvén alapuló, kíméletes kiegyenlítésére, méltányos egyensúly kialakítására vonatkozó követelményeknek megfelelő komplex vizsgálat lefolytatására.
- [6] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [7] 3.1. A támadott másodfokú végzést az indítványozó 2024. február 2-án vette kézhez, az alkotmányjogi panasz pedig 2024. február 9-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül – nyújtotta be a Szegedi Járásbírósághoz.
- [8] A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló kérelem tárgyában hozott döntés alkotmányjogi panasszal támadható {3067/2021. (II. 24.) AB határozat, Indokolás [9]}. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, az eljárásban kérelmezőként vett részt, így érintettnek minősül, és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [9] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panaszában az indítványozó megjelölte az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésének sérelmét. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében azonban az Alaptörvény I. cikke az állam kötelezettségeit határozza meg az alapjogok védelme és biztosítása érdekében, és nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, így közvetlenül e rendelkezés vonatkozásában nincs helye alkotmányjogi panasznak {lásd például: 3231/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [8]; 3163/2023. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [15]}.
- [10] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó úgy véli, hogy a bíróság kiüresítette a kapcsolattartáshoz való jogát, mert nem rendelte el a kapcsolattartás pótlását); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést (a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.694/2023/6. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [VI. cikk (1) bekezdése és XVI. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikke, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése]; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és – az elsőfokú döntésre kiterjedő hatállyal – semmisítse meg azt.
- [11] Az indítvány 1. oldal második bekezdése állítja az ügyben született első- és másodfokú bíróság által kibocsátott végzések alaptörvény-ellenességét, ezt követően azonban az indítvány 7. oldal harmadik bekezdésében csak a „sérelemzett és végleges végzés” megsemmisítését kérte. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Pkf.20.694/2023/6. számú végzése alaptörvény-ellenességére vonatkozó panaszt tekintette határozottnak. A Szegedi Járásbíróság által hozott végzés esetében hiányzik az Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pontja szerinti határozott kérelem a megsemmisítésre.
- [12] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XXIV. cikke tekintetében az indítvány nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt követelményét: ebben a vonatkozásban az indítvány – az alaptörvényi rendelkezés megjelölésén kívül – egyáltalán nem tartalmaz indokolást. Az indítványozó a fair eljáráshoz való jog [XXVIII. cikk (1) bekezdése] sérelmével összefüggésben hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság *contra legem* döntést hozott, arra azonban nem tért ki kérelmében, hogy a másodfokú bíróság

- döntése mely jogszabállyal ellentétes és miért eredményez ez alaptörvény-ellenességet {vö.: 12/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [23]}.
- [13] A kérelmet mindezek alapján az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, ezzel összefüggésben a XVI. cikk (1) bekezdése tekintetében lehet határozottnak tekinteni.
- [14] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát. Az Alkotmánybíróság a következőkben e befogadási feltételnek való megfelelést a kapcsolattartáshoz való jog tekintetében vizsgálta.
- [15] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szülő-gyermek kapcsolattartási jog alkotmányos tartalmát illetően [lásd: 3067/2021. (II. 24.) AB határozat].
- [16] Az Alkotmánybíróság a szülő és a gyermek közötti közvetlen kapcsolat fenntartásával összefüggésben, az ünnepnapra eső kapcsolattartás pótlására vonatkozó döntést hozott 30/2021. (XII. 1.) AB határozatában, amelyben hangsúlyozta, hogy „a szülő-gyermek személyes együttlétének pótlása nemcsak kívánatos, de formálisan egyetlen elmaradt kapcsolattartás esetében sem kizárt {vesd össze a Ptk. 4:182. § (2) bekezdésével, amely szerint »[a] jogosultnak fel nem róható okból elmaradt kapcsolattartást a legközelebbi megfelelő időpontban, de legkésőbb hat hónapon belül pótolni kell«}” (Indokolás [26]).
- [17] A 14/2023. (VII. 24.) AB határozatában pedig a Bnptv. 22/C. § (2) bekezdés a) pontjának jogalkalmazásban való érvényesülésével, vagyis azzal az esettel foglalkozott, amikor a kapcsolattartás eredeti időpontjához képest több, mint hat hónap elteltével kerül sor a pótlásra.
- [18] Jelen alkotmányjogi panasz a kapcsolattartás pótlásával összefüggésben e gyakorlathoz képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [19] 3.3. Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését illeti, az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [20] A vizsgált ügyben eljáró bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a gyermek édesanyjának felróhatóságát eltérően értékelték. Míg az elsőfokú bíróság a kérelmezett édesanya kivételes helyzetben (váratlan akadályoztatás felmerülése munka miatt) tanúsított magatartását elfogadhatónak ítélte, ezzel együtt az indítványozó közreműködésének hiányát is megállapította, addig a másodfokú bíróság a kapcsolattartásra vonatkozó hatósági döntést számon kérve állapította meg a kérelmezett felróhatóságát.
- [21] Az indítványozó nem ezen mérlegelést, nem is a nemperes eljárásban hozott döntés rá nézve hátrányos voltát állítja, hanem a másodfokú bíróság fellebbezés pótlásra vonatkozó hiányosságának bírói értelmezését kifogásolja. Nem ért egyet ugyanis a másodfokú bíróság azon megállapításával, hogy a fellebbezés nem tartalmazott kérelmet a kapcsolattartás pótlásának elrendelésére.
- [22] Önmagában az, hogy az indítványozó a fellebbezésben foglaltak értelmezése során [vö.: a Bnptv. 1. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 2. § (2) bekezdésével] nem a végzésben foglalt eredményre jutott volna, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megalapozására nem elegendő. Jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra, hogy a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének”. Az Alkotmánybíróság „az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi” {elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság nem látott rá módot vagy indokot, hogy fenti gyakorlatától jelen ügyben eltérjen.
- [23] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a felekre vonatkozó, kapcsolattartás pótlásának kötelezettsége annak bírói megállapítása nélkül is fennáll, a törvény erejénél fogva, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:182. § (2) bekezdése szerint (vö.: jelen végzés 3.2.1. pontjában foglaltakkal).

- [24] Fentieket figyelembe véve az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet jelen ügyben az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) bekezdése], vagyis a kapcsolattartáshoz való alapjoggal összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [25] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjának és az 52. § (1b) bekezdés e) pontjának, részben pedig befogadhatóság Abtv. 29. §-ába foglalt feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. június 25.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/442/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3265/2024. (VII. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.V.39.150/2024/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: régi Abtv.) 48. § (1) bekezdése, de tartalmilag az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria Kvk.V.39.150/2024/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [2] 1.1. A Nagykanizsai Helyi Választási Bizottság a 2024. június 10. napján kelt 114/2024. (VI. 10.) számú határozatával megállapította a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek 2024. június 9. napján megtartott általános választásán a Nagykanizsa 03. számú egyéni választókerületi képviselőválasztás eredményét. Az indítványozó a Nagykanizsa 03. számú egyéni választókerületben független jelöltként indult, mandátumot nem szerzett.
- [3] Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró Zala Vármegyei Területi Választási Bizottság (a továbbiakban: TVB) a 2024. június 14. napján kelt 59/2024. (VI.14.) számú határozatával az indítványozó fellebbezését érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Határozatának indokolása szerint az indítványozó fellebbezésében nem jelölt meg hatályos jogszabályban szereplő konkrét jogszabálysértést, így az nem felel meg a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 224. § (3) bekezdés a) pontjában foglaltaknak. A határozat jogorvoslati kioktatása szerint a bírósági felülvizsgálati eljárásban az ügyvédi képviselőt kötelező, a jogi szakvizsgálóval rendelkező személy a szakvizsga bizonyítvány egyszerű másolatának csatolásával saját ügyében ügyvédi képviselő nélkül is eljárhat.
- [4] A TVB határozatával szemben az indítványozó jogi képviselő nélkül, személyesen eljárva bírósági felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria 2024. június 20. napján kelt Kvk.V.39.150/2024/2. számú végzésével az indítványozó bírósági felülvizsgálati kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A Kúria megállapította, hogy az indítványozó a Ve. 224. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezés, valamint a TVB határozat helyes jogorvoslati kioktatása ellenére személyesen, jogi képviselő nélkül eljárva terjesztette elő. A kérelmező nem igazolta azt sem, hogy azért jár el személyesen, mert jogi szakvizsgálóval rendelkezik. A Kúria végzésében rögzítette, hogy a Ve. 224. § (5) bekezdésének kötelező jogi képviselőt előíró szabálya kógens rendelkezés, amelynek megsértése esetén a Ve. 231. § (2) bekezdése alapján a bírósági felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának van helye, e körben a Kúriának mérlegelési jogköre nincs.
- [5] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő a tartalma szerint az Abtv. 27. §-án, de az indítványozó meggyőződése szerint helyesen a régi Abtv. 48. § (1) bekezdésén alapuló alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria Kvk.V.39.150/2024/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Alkotmányjogi panaszát azért a régi Abtv.-re alapozta, mert álláspontja szerint a régi Abtv.-t joghatályosan nem helyezték hatályon kívül, valamint a Ve. sem tekinthető joghatályosan létező jogszabálynak.
- [6] Az indítványozó kifejtette, hogy súlyosan alkotmányellenesnek tekinti a kötelező jogi képviselő előírására vonatkozó szabályozást a Kúria előtt folyó bírósági felülvizsgálati eljárásban. Szerinte a törvény teljesíthetetlen feltevélt ír elő azzal, hogy három nap alatt kell jogi képviselőről gondoskodni.
- [7] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kijelentette, hogy az alkotmányjogi panaszra irányadó befogadhatósági, alaki-formai feltételeknek tudatosan nem hajlandó megfelelni, mert álláspontja szerint az ilyen feltételek előírása sérti a jogbiztonságot, ezáltal alkotmányellenes.

- [8] Az indítványozó szerint az Alaptörvény jogilag nem létező betűhalmaz, ezért nem lehet alkotmányjogi panasz hivatkozási alapja sem. Az indítványozó szerint a választási szervek, a Legfelsőbb Bíróság és az Alkotmánybíróság hatályos jogként nem létező jogot alkalmaznak.
- [9] Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy az alkotmányjogi panasz befogadásának nem lehet semmilyen gátja alaki-formai kritérium, az Alaptörvény nem tekinthető joghatályos normának, a Magyar Köztársaság Alkotmánya tekinthető az alkotmányos keretek között létező Alkotmánynak. Szerinte a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény, a bírák jogállásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény, az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény, a Ve., továbbá az Abtv. joghatályos normaként nem létezik. Véleménye szerint a joghatályosan létező jogszabály a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény, a bírák jogállásáról szóló 1997. évi LXVII. törvény, az ügyvédi tevékenységről szóló 1998. évi XI. törvény, a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény, továbbá a régi Abtv. Az indítványozó kérte továbbá annak megállapítását, hogy a Kúria joghatályosan nem létezik, kizárólag a Legfelsőbb Bíróság tekinthető legitim bíróságnak. Az indítványozó kérte továbbá annak megállapítását, hogy a szerinte nem létező szabályok alapján megválasztott jelenlegi és a korábbi köztársasági elnökök nem tekinthetők joghatályos keretek között legitim köztársasági elnököknek.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg. Ennek során vizsgálnia kellett a befogadhatóság mind formai, mind tartalmi feltételeinek érvényesülését. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a következő megállapításokra jutott.
- [11] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírói döntés közlését követő három napon belül nyújtották be [Ve. 233. § (1) bekezdés].
- [12] Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], továbbá tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [13] Az indítvány ellenben nem tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány nem tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítvány nem tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont], továbbá nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. A fentiek szerint az indítványozó mindezekkel kapcsolatban maga is úgy nyilatkozott, hogy a befogadhatóság formai feltételeit tudatosan nem teljesítette.
- [14] Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint – az indítványozó állítása alapján – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont]. Az indítvány továbbá megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető [Abtv. 27. §].
- [15] 2.2. Az Alkotmánybíróságnak sem az Alaptörvény, sem az Abtv. alapján nincs hatásköre a már nem hatályos Alkotmány rendelkezéseivel való összhang vizsgálatára. Az Alkotmánybíróság eljárása továbbá nem kezdeményezhető a már nem hatályos régi Abtv. rendelkezéseire történő hivatkozással, az Alkotmánybíróság eljárása ugyanis az Abtv. rendelkezésein (és nem pedig a már nem hatályos régi Abtv. rendelkezésein) alapul. Az Alkotmánybíróság határozatainak lehetséges jogkövetkezményeit pedig az Abtv. 39-46. §-ai tartalmazzák, mely jogkövetkezményektől eltérő jogkövetkezmények alkalmazására (így például annak megállapítására, hogy egy már nem hatályos jogszabályi rendelkezést valójában nem helyeztek hatályon kívül) az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre [lásd például: 3236/2022. (V. 11.) AB végzés, Indokolás [10]]. Az Alkotmánybíróság, a Kúria, a választási szervek és a köztársasági elnök legitimitásának kétségbe vonása, valamint az alkotmánybírák szakmai tevékenységének kritikája, illetve a Kúria előtti bírósági felülvizsgálati eljárásban a jogalkotó által előírt kötelező jogi képviselő hiányának bíróság által levont konzekvenciájának kritikája nem tekinthető az alkotmányjogi panasz befogadását megalapozó érvelésnek [lásd például 3218/2024. (VI. 13.) AB végzés, Indokolás [16]].

- [16] 2.3. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg a határozott kérelemre vonatkozó, az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott követelményeknek, így befogadására és érdemi elbírálására nincsen lehetőség.
- [17] 3. Az Alkotmánybíróság a fenti szempontokra figyelemmel az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2024. június 27.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2565/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3266/2024 (VII. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó Nagytarcsai Helyi Választási Bizottság (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője útján (dr. Ujvári László ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint 2024. június 9-én Nagytarcsa 004. számú szavazókörében megtartott polgármester-választáson egy választópolgár észlelte, hogy az egyik szavazóurna sérült, a lezárására szolgáló fül letörött, ezáltal a szavazóurna fedele felnyithatóvá vált. A szavazatszámoló bizottság (a továbbiakban: SZSZB) a rendkívüli eseményről jegyzőkönyvet vett fel. A zárófedél címkével történő leragasztását követően az urnát ismételten szabályszerű felhasználásra alkalmassá nyilvánították. A sérült urnában lévő szavazólapokat a számláláskor összeöntötték, és összekeverték a többi szavazóurna tartalmával, és a szavazatokat így számolták össze.
- [3] A szavazást követően állampolgári érdeklődésre a Helyi Választási Iroda vezetője azt a tájékoztatást adta, hogy az SZSZB saját hatáskörében intézkedett a probléma elhárításáról, amelyről felvett jegyzőkönyv megismerésére a lehetősége biztosított. A jelenlévő SZSZB jegyzőkönyvvezető kérdésre nem tudta megmondani, hogy a problémát mikor fedezték fel, azonban előadta, hogy 19 óráig a fül biztosan a helyén volt, mivel körbe volt fűzve nemzeti színű szalaggal és az SZSZB tagjai által aláírt és lepecsételt etikettcímke is biztosította annak helyén maradását. Arról is beszámolt, hogy az esemény észlelésekor az urnát azonnal félrehúzta, az a szavazás végéig a felügyelete alatt állt és új urna került beállításra. A Nagytarcsai Helyi Választási Bizottság (a továbbiakban: HVB) 52/2024. (06.10.) számú határozatával megállapította a polgármester-választás eredményét.
- [4] 1.2. A bírósági eljárást kezdeményező kérelmező polgármesterjelölt (a továbbiakban: kérelmező) a HVB határozat ellen fellebbezést nyújtott be. A Pest Vármegyei Területi Választási Bizottság (a továbbiakban: TVB) 221/2024. (06.13.) határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [5] 1.3. A kérelmező bírósági felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzésével a TVB határozatát megváltoztatta, a 2024. évi polgármester-választás eredményének megállapítását a HVB határozatára is kiterjedően megsemmisítette. Végzésével a Kúria elrendelte a Nagytarcsa 004. számú szavazókörében a 2024. évi polgármester-választásra vonatkozó szavazás megismétlését, mely ismételt szavazást 2024. július 7. napjára tűzte ki. Döntésében a Kúria megállapította, hogy a tényállás számos ellentmondást tartalmaz: a közreműködő személyek eltérő nyilatkozata, az SZSZB tagjai és a jegyzőkönyvvezető különböző, egymással nem koherens tartalmú nyilatkozata. Ezek alapján a Kúria szerint nem kellően tisztázottak a szavazóurnát lezáró fül sérülésének, az urna szavazásból való kivonásának, illetve a sérült szavazóurnába történő szavazólap elhelyezésének körülményei. A TVB határozata az ellentmondásokat nem tárta fel. A Kúria álláspontja szerint az ügyben észlelt ellentmondások fennállta mellett nem lehet megállapítani a Ve. 174. § (1), (2), (3) és (5) bekezdésében foglalt követelmények megvalósulását.
- [6] A Kúria megállapította a TVB és a HVB határozata jogsértő voltát a 004. szavazóköri eredmények megállapítása esetén. A határozatok megsértették a Ve. több rendelkezését, és a Ve. hatálya alá tartozó valamennyi választási típusra és a választási folyamat egészére – így a választás tisztasága szempontjából egyébként kiemelt jelentőséggel bíró szavazás és szavazatszámolás mozzanataira – kiterjedő választások tisztasága törvényi alapelvét (Ve.

2. § (1) bekezdés a) pontja). Sérült ugyanis a Kúria szerint a választások tisztaságára vonatkozó alapelv azzal, hogy a nem lezárt szavazóurnában gyűjtött szavazólapokat az SZSZB nem nyilvánította érvénytelennek, hanem az érvényes szavazatok közé keverve számolta össze a szavazatokat, és így állapította meg a végeredményt.

- [7] 2. Az indítványozó a Kúria végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszában azt állította, hogy a Kúria döntése sérti Alaptörvény XXIII. cikk (1) bekezdését, valamint a 35. cikk (1) bekezdését. Álláspontja szerint a választási bizottságok első- és másodfokon is megalapozott döntést hoztak. A Ve. nem rendelkezik arról, hogy érvényteleníteni kellene az egyébként érvényes szavazólapokat, ha az azt tartalmazó szavazóköri urnát a szavazatszámoló bizottság sérültnek találja. A szabályozási rendszerben joghézag van, mely jelen konkrét ügyben alaptörvény-ellenesség beállásához vezetett. A választáshoz kapcsolódó alapjog a Kúria döntése nyomán sérül, ugyanis a kitűzött megismételt szavazáson közel sem olyan feltételek mellett biztosított a választójog a nagytarcsai 004. szavazókörben, mint az eredetileg megtartott szavazáson, így a választás eredménye is torzulhat. A Kúria döntésével lényegében érvényes és törvényes szavazatokat érvénytelenít, mellyel meglehetősen nagy jogbizonytalanságot és jogsérelmet okoz.
- [8] Ha valóban jogsértés történt volna, akkor nemcsak a polgármester-választás, hanem az EP választás, az egyéni listára leadott szavazás és a nemzetiségi szavazás is érvénytelenné válik ebben a szavazókörben, az urnába ugyanis nemcsak a leadott polgármesteri szavazatok kerültek, hanem a többi választási szavazat is.
- [9] A Kúria végzése olyan helyzetet teremt, amelyben az egyébként megválasztott képviselő-testület legitimitása is megkérdőjelezhetővé válik, a választás eredménye támadható lesz, jogbizonytalanságot okozva így Nagytarcsán.
- [10] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [11] Az Alkotmánybíróság a 3221/2024. (VI. 25.) AB végzésben rámutatott az alábbiakra:
- [12] „Az egyes igazságügyi tárgyú törvényeknek a magyar helyreállítási és ellenállóképességi tervhez kapcsolódó módosításáról szóló 2023. évi X. törvény 13. §-a 2023. június 1-jei hatállyal módosította az Abtv. 27. §-át, amelynek következtében a közhatalmi jogkörben eljáró indítványozók indítványozói jogosultsága az Abtv. 27. §-át illetően megszűnt. Az Abtv. jelenleg hatályos 27. § (2) bekezdése alapján a 27. § (1) bekezdésében foglaltak (tehát az alkotmányjogi panasz benyújtására jogosultság) »nem illetik meg a közhatalmat gyakorló indítványozót«. A módosító törvény jogalkotói indokolása szerint a módosítás »kivezeti a jogrendszerből azt a lehetőséget, hogy a közhatalmat gyakorló szervek (hatóságok) alkotmányjogi panasszal fordulhassanak az Alkotmánybírósághoz.« [3221/2024. (VI. 25.) AB végzés, Indokolás [34]–[36]]. Ezen döntésében az Alkotmánybíróság azt is hangsúlyozta, „hogy a közhatalmi szerv mint jogállás, illetve a közhatalom gyakorlásának kérdését körültekintően, esetről esetre [...] kell vizsgálni.” [3221/2024. (VI. 25.) AB végzés, Indokolás [41]].
- [13] 3.1. Jelen esetben az alkotmányjogi panaszt a HVB nyújtotta be, ezért az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítványozó közhatalmat gyakorló szerv-e, azaz fennáll-e az indítványozói jogosultsága.
- [14] Az Alkotmánybíróság ehhez áttekintette a választási bizottságok jogállására vonatkozó – még az Alkotmány és a korábbi választási eljárási törvény hatálya alatt kialakított – gyakorlatát.
- [15] A 258/E/1998. AB határozat kiemelte, hogy „[a] választási bizottságok a választások társadalmi kontrollját megvalósító, független, kizárólag a törvénynek alárendelt szervek”, másrészt „a választásokkal kapcsolatos kérdések tekintetében döntéshozó szervek”. (ABH 2000, 741, 744.)
- [16] Az Alkotmánybíróság a 917/B/1998. AB határozatában a választási bizottságok jogállása vonatkozásában arra is rámutatott, hogy a választási bizottságok „[e]lgyrészt a választópolgárok független, kizárólag a törvényeknek alárendelt szervei (társadalmi típusú szervek), másrészt hatóságok, amelyek mindenkire nézve jogot és kötelezettséget állapítanak meg tevékenységi körükben. Vegyes jellegű jogállását tekintve a választási bizottság leginkább közjogi feladatot ellátó társadalmi típusú szervezetnek tekinthető, amely megvalósítja a választások legitimitációs funkcióját, törvényesnek vagy törvénytelennek nyilvánítja a választások eredményét. Az országgyűlési és önkormányzati képviselők a megbízatásukat közvetlenül a választópolgároktól kapják a választás eredményének alapján, azonban a választási bizottság deklaratív aktusa nélkül képviselői megbízatás nem keletkezik”. (ABH 2001, 1028, 1030.) A választási bizottságok feladatait az Alkotmánybíróság ezen határozatában pedig akként összegezte, hogy „[m]inden választási bizottság feladata a választási eredmény megállapítása, a választások tisztaságának, törvényességének biztosítása, a pártatlanság érvényesítése és szükség esetén a választás

törvényes rendjének helyreállítása.” (ABH 2001, 1028, 1030.) Az Alkotmánybíróság ezen döntésében azt is hangsúlyozta, hogy „[e] feladatok ellátásához megfelelő hatáskörök kapcsolódnak, annak megfelelően, hogy az adott választási bizottság – a választási rendszer logikai folyamatában megfogalmazott szerepe szerint – konkrétan milyen jogosultságokkal rendelkezik.” (ABH 2001, 1028, 1030.)

- [17] Az Alkotmánybíróság mindezeket a jelen ügyben is irányadónak tekinti. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a választási bizottságokra mint választási szervekre vonatkozó szabályokat alapvetően a Ve. tartalmazza, sem a korábbi Alkotmány, sem az Alaptörvény szövege nem tartalmaz kifejezett rendelkezést a tevékenységüket illetően és a kormányzati, közigazgatási szervek jogállásáról, szervezetéről rendelkező törvények sem szabályozzák működésüket. A helyi választási bizottságokra vonatkozó szabályokat a jogalkotó tehát törvényi szinten [a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (korábbi Ve.) illetve a hatályos Ve.] alkotta meg. A választási bizottságok jogállása, a választási rendszerben elfoglalt helyük mind az Alaptörvény hatályba lépése előtt, mind a hatályba lépése után azonos, így az Alkotmánybíróság vonatkozó, korábbi gyakorlatában tett megállapításai a Ve. szabályainak hasonlósága okán felhasználhatóak az Alaptörvény hatálya alatt is [lásd 13/2013. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás [32]].
- [18] A Ve. 14. § (2) bekezdése értelmében a helyi választási bizottság is választási bizottságnak minősül. A Ve. 3. § 15. pontja szerint a választási bizottság választási szervnek minősül. A Ve. szabályozási logikájában az indítványozó a helyi választás legfőbb döntéshozó szerve, feladata többek között a szavazatszámoló bizottság döntése, tevékenysége ellen benyújtott jogorvoslati kérelmek elbírálása, valamint a választás települési eredményének megállapítása.
- [19] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tárgya a vizsgált esetben választási ügyben hozott, a választás eredményét megállapító határozat bírósági felülvizsgálata. Az indítványozó ebben az ügyben fordult az Alkotmánybírósághoz és kívánt alapjogi jogvédelmi igénnyel fellépni.
- [20] Az Alkotmánybíróság a vizsgálat eredményeként jelen ügyben megállapította, hogy az indítványozó a választással kapcsolatos döntéshozó szervként, a választási eredmény megállapítását célzó jogorvoslati eljárásban meghozott olyan kúrai döntést támad, amely döntés az indítványozó által a polgármester-választás eredményének megállapítása tárgyában első fokon meghozott határozatot megsemmisítette és elrendelte a polgármester-választásra vonatkozó szavazás megismétlését.
- [21] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a közhatalmi tevékenységéhez (polgármester-választás eredményének megállapítása) kapcsolódó, a választással kapcsolatos döntéshozó szervként meghozott döntését jogorvoslati eljárásban felülvizsgáló kúriai döntést támadott.
- [22] Az indítványozó – a fentiek szerint – az Abtv. 27. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasz benyújtására jogosultsággal nem rendelkezik.
- [23] 3.2. Ekként az alkotmányjogi panasz nem tett eleget a befogadhatóság Abtv. 27. § (2) bekezdésében, valamint az 56. § (2) bekezdésében foglaltaknak, ezért az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. június 27.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2566/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3267/2024. (VII. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzése és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, továbbá 26. § (1) bekezdése és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárása során vizsgálja meg a Ve. 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-ai Alaptörvénnyel való összhangját, azok megfogalmazásának pontosságát.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint 2024. június 9-én Nagytarcsa 004. számú szavazókörében megtartott polgármester-választáson egy választópolgár észlelte, hogy az egyik szavazóurna sérült, a lezárására szolgáló fül letörött, ezáltal a szavazóurna fedele felnyithatóvá vált. A szavazatszámoló bizottság (a továbbiakban: SZSZB) a rendkívüli eseményről jegyzőkönyvet vett fel. A zárófedél címkével történő leragasztását követően az urnát ismételten szabályszerű felhasználásra alkalmassá nyilvánították. A sérült urnában lévő szavazólapokat a számláláskor összeöntötték, és összekeverték a többi szavazóurna tartalmával, és a szavazatokat így számolták össze.
- [3] A szavazást követően állampolgári érdeklődésre a Helyi Választási Iroda vezetője azt a tájékoztatást adta, hogy az SZSZB saját hatáskörében intézkedett a probléma elhárításáról, amelyről felvett jegyzőkönyv megismerésére a lehetősége biztosított. A jelenlévő SZSZB jegyzőkönyvvezető kérdésre nem tudta megmondani, hogy a problémát mikor fedezték fel, azonban előadta, hogy 19 óráig a fül biztosan a helyén volt, mivel körbe volt fűzve nemzeti színű szalaggal és az SZSZB tagjai által aláírt és lepecsételt etikettcímke is biztosította annak helyén maradását. Arról is beszámolt, hogy az esemény észlelésekor az urnát azonnal félrehúzta, az a szavazás végéig a felügyelete alatt állt és új urna került beállításra. A Nagytarcsai Helyi Választási Bizottság (a továbbiakban: HVB) 52/2024. (06.10.) számú határozatával megállapította a polgármester-választás eredményét.
- [4] A bírósági eljárást kezdeményező kérelmező polgármesterjelölt (a továbbiakban: kérelmező) a HVB határozat ellen fellebbezést nyújtott be. A Pest Vármegyei Területi Választási Bizottság (a továbbiakban: TVB) 221/2024. (06.13.) határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [5] A kérelmező bírósági felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzésével a TVB határozatát megváltoztatta, a 2024. évi polgármester-választás eredményének megállapítását a HVB határozatára is kiterjedően megsemmisítette. Végzésével a Kúria elrendelte a Nagytarcsa 004. számú szavazókörében a 2024. évi polgármester-választásra vonatkozó szavazás megismétlését, mely ismételt szavazást 2024. július 7. napjára tűzte ki. Döntésében a Kúria megállapította, hogy a tényállás számos ellentmondást tartalmaz: a közreműködő személyek eltérő nyilatkozata, az SZSZB tagjai és a jegyzőkönyvvezető különböző, egymással nem koherens tartalmú nyilatkozata. Ezek alapján a Kúria szerint nem kellően tisztázottak a szavazóurnát lezáró fül sérülésének, az urna szavazásból való kivonásának, illetve a sérült szavazóurnába történő szavazólap elhelyezésének körülményei. A TVB határozata az ellentmondásokat nem tárta fel. A Kúria álláspontja szerint az ügyben észlelt ellentmondások fennállta mellett nem lehet megállapítani a Ve. 174. § (1), (2), (3) és (5) bekezdésében foglalt követelmények megvalósulását.
- [6] A Kúria megállapította a TVB és a HVB határozata jogsértő voltát a 004. szavazóköri eredmények megállapítása esetén. A határozatok megsértették a Ve. több rendelkezését, és a Ve. hatálya alá tartozó valamennyi választási típusra és a választási folyamat egészére – így a választás tisztasága szempontjából egyébként kiemelt jelentő-

séggel bíró szavazás és szavazatszámolás mozzanataira – kiterjedő választások tisztasága törvényi alapelvét (Ve. 2. § (1) bekezdés a) pontja). Sérült ugyanis a Kúria szerint a választások tisztaságára vonatkozó alapelv azzal, hogy a nem lezárt szavazóurnában gyűjtött szavazólapokat az SZSZB nem nyilvánította érvénytelennek, hanem az érvényes szavazatok közé keverve számolta össze a szavazatokat, és így állapította meg a végeredményt.

- [7] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a, illetve 26. § (1) bekezdése szerinti – további négy magánszemély indítványozó beadványával, a személyes adatoktól eltekintve szó szerint megegyező – alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó meglátása szerint a döntés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésébe ütközik, továbbá a Kúria döntése sérti az Alaptörvény XXIII. cikkének (1) bekezdésében biztosított jogát is. Az indítványozó kérte a Ve. 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-nak megfogalmazása kellő pontosságának vizsgálatát is.
- [8] Az indítványozó érintettségét, illetve Alaptörvényben biztosított joga sérelmét, mint választópolgár, a szabad választáshoz fűződő alapjoga döntés általi megsértésében látta. A Kúria döntése az indítványozó szerint olyan abszurd helyzetet teremt, hogy az érintett választókörben ugyanazon urnában lévő szavazatok egy része érvényes, míg másik része érvénytelen. A Kúria döntésével a megválasztott képviselő-testület legitimitása megkérdőjelezhetővé, a választás eredménye támadhatóvá válik, amely jogbizonytalanságot okoz. Megjegyezte az indítványozó azt is, hogy a Kúria szavazás megismétlésére irányuló döntése következtében torzulhat a választás eredménye is, mert a megismételt választás időpontja a nyári szabadságok idejére esik, így a választópolgárok részvétele bizonytalan.
- [9] Az indítványozó szerint az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kell, hogy a Kúria az alkalmazott jogszabály értelmezése során mennyiben juttatta érvényre a választáshoz való jogból eredő követelményeket. Meglátása szerint a Kúria döntésének alaptörvény-ellenességét az adja, hogy a Kúria az általa alkalmazandónak ítélt jogszabály értelmezése során megsértette az indítványozó választáshoz való jogát.
- [10] A Ve. 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-a – az alkotmányjogi panaszban előadottak alapján – nincs összhangban az Alaptörvénnyel. Nézete szerint a Ve. támadott rendelkezései nem kellően pontos megfogalmazást tartalmaznak arra, hogy érvényteleníteni kellene az egyébként érvényes szavazólapokat, ha az azokat tartalmazó szavazóurnát az SZSZB sérültnek találja.
- [11] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendben meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26-27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29-31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [12] 2.1. Az indítványozó a Kúria 2024. június 20. napján közzétett döntésével szembeni alkotmányjogi panaszát 2024. június 23. napján, személyesen nyújtotta be a Kúriához. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a törvényes határidőn, azaz a támadott végzés kézhezvételétől számított három napon belül terjesztette elő [Ve. 233. § (1) bekezdés].
- [13] 2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az indítványozó érintettségét vizsgálta. Az Abtv. 52. § (4) bekezdése értelmében az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia, így az érintettség vizsgálatát az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapján végezte el.
- [16] Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban félként nem vett részt. Érintettségét az indítványozó kizárólag arra alapozta, hogy Nagytarcsán választásra

jogosult. Ugyanakkor a vizsgált ügyben a Kúria meghatározott, a 004. számú szavazókörben rendelte el a 2024. évi polgármester-választásra vonatkozó szavazás megismétlését. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó nem terjesztett elő igazolást érintettségének fennállására. Az indítványozó nem igazolta, hogy szavazatát ténylegesen a 004. számú szavazókörben adta le, így azt, hogy a Kúria 004. számú szavazókörben a polgármester-választás megismétlésére irányuló döntése az ő Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Ve. 233. § (3) bekezdése szerint a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasszal kapcsolatos eljárás során az Abtv. 55. § (3) bekezdése nem alkalmazható, így az ügyben hiánypótlási felhívásnak nem volt helye. Ugyanakkor az érintettség igazolásának hiányában az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatot nem folytathat le [3178/2018. (V. 22.) AB végzés, Indokolás [8]-[10]; 3287/2014. (XI. 11.) AB végzés, Indokolás [12]-[15]].

- [17] 3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó érintettségének hiányában az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, ezért azt a befogadhatóság egyéb feltételei vizsgálatának mellőzésével, az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. június 27.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2567/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3268/2024. (VII. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzése és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, továbbá 26. § (1) bekezdése és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárása során vizsgálja meg a Ve. 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-ai Alaptörvénnyel való összhangját, azok megfogalmazásának pontosságát.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint 2024. június 9-én Nagytarcsa 004. számú szavazókörében megtartott polgármester-választáson egy választópolgár észlelte, hogy az egyik szavazóurna sérült, a lezárására szolgáló fül letörött, ezáltal a szavazóurna fedele felnyithatóvá vált. A szavazatszámoló bizottság (a továbbiakban: SZSZB) a rendkívüli eseményről jegyzőkönyvet vett fel. A zárófedél címkével történő leragasztását követően az urnát ismételten szabályszerű felhasználásra alkalmassá nyilvánították. A sérült urnában lévő szavazólapokat a számláláskor összeöntötték, és összekeverték a többi szavazóurna tartalmával, és a szavazatokat így számolták össze.
- [3] A szavazást követően állampolgári érdeklődésre a Helyi Választási Iroda vezetője azt a tájékoztatást adta, hogy az SZSZB saját hatáskörében intézkedett a probléma elhárításáról, amelyről felvett jegyzőkönyv megismerésére a lehetősége biztosított. A jelenlévő SZSZB jegyzőkönyvvezető kérdésre nem tudta megmondani, hogy a problémát mikor fedezték fel, azonban előadta, hogy 19 óráig a fül biztosan a helyén volt, mivel körbe volt fűzve nemzeti színű szalaggal és az SZSZB tagjai által aláírt és lepecsételt etikettcímke is biztosította annak helyén maradását. Arról is beszámolt, hogy az esemény észlelésekor az urnát azonnal félrehúzta, az a szavazás végéig a felügyelete alatt állt és új urna került beállításra. A Nagytarcsai Helyi Választási Bizottság (a továbbiakban: HVB) 52/2024. (06.10.) számú határozatával megállapította a polgármester-választás eredményét.
- [4] A bírósági eljárást kezdeményező kérelmező polgármesterjelölt (a továbbiakban: kérelmező) a HVB határozat ellen fellebbezést nyújtott be. A Pest Vármegyei Területi Választási Bizottság (a továbbiakban: TVB) 221/2024. (06.13.) határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [5] A kérelmező bírósági felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzésével a TVB határozatát megváltoztatta, a 2024. évi polgármester-választás eredményének megállapítását a HVB határozatára is kiterjedően megsemmisítette. Végzésével a Kúria elrendelte a Nagytarcsa 004. számú szavazókörében a 2024. évi polgármester-választásra vonatkozó szavazás megismétlését, mely ismételt szavazást 2024. július 7. napjára tűzte ki. Döntésében a Kúria megállapította, hogy a tényállás számos ellentmondást tartalmaz: a közreműködő személyek eltérő nyilatkozata, az SZSZB tagjai és a jegyzőkönyvvezető különböző, egymással nem koherens tartalmú nyilatkozata. Ezek alapján a Kúria szerint nem kellően tisztázottak a szavazóurnát lezáró fül sérülésének, az urna szavazásból való kivonásának, illetve a sérült szavazóurnába történő szavazólap elhelyezésének körülményei. A TVB határozata az ellentmondásokat nem tárta fel. A Kúria álláspontja szerint az ügyben észlelt ellentmondások fennállta mellett nem lehet megállapítani a Ve. 174. § (1), (2), (3) és (5) bekezdésében foglalt követelmények megvalósulását.
- [6] A Kúria megállapította a TVB és a HVB határozata jogsértő voltát a 004. szavazóköri eredmények megállapítása esetén. A határozatok megsértették a Ve. több rendelkezését, és a Ve. hatálya alá tartozó valamennyi választási típusra és a választási folyamat egészére – így a választás tisztasága szempontjából egyébként kiemelt je-

lentőséggel bíró szavazás és szavazatszámolás mozzanataira – kiterjedő választások tisztasága törvényi alapelvét (Ve. 2. § (1) bekezdés a) pontja). Sérült ugyanis a Kúria szerint a választások tisztaságára vonatkozó alapelvvel azzal, hogy a nem lezárt szavazóurnában gyűjtött szavazólapokat az SZSZB nem nyilvánította érvénytelennek, hanem az érvényes szavazatok közé keverve számolta össze a szavazatokat, és így állapította meg a végeredményt.

- [7] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a, illetve 26. § (1) bekezdése szerinti – további négy magánszemély indítványozó beadványával, a személyes adatoktól eltekintve szó szerint megegyező – alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó meglátása szerint a döntés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésébe ütközik, továbbá a Kúria döntése sérti az Alaptörvény XXIII. cikkének (1) bekezdésében biztosított jogát is. Az indítványozó kérte a Ve. 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-nak megfogalmazása kellő pontosságának vizsgálatát is.
- [8] Az indítványozó érintettségét, illetve Alaptörvényben biztosított joga sérelmét, mint választópolgár, a szabad választáshoz fűződő alapjoga döntés általi megsértésében látta. A Kúria döntése az indítványozó szerint olyan abszurd helyzetet teremt, hogy az érintett választókörben ugyanazon urnában lévő szavazatok egy része érvényes, míg másik része érvénytelen. A Kúria döntésével a megválasztott képviselő-testület legitimitása megkérdőjelezhetővé, a választás eredménye támadhatóvá válik, amely jogbizonytalanságot okoz. Megjegyezte az indítványozó azt is, hogy a Kúria szavazás megismétlésére irányuló döntése következtében torzulhat a választás eredménye is, mert a megismételt választás időpontja a nyári szabadságok idejére esik, így a választópolgárok részvétele bizonytalan.
- [9] Az indítványozó szerint az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kell, hogy a Kúria az alkalmazott jogszabály értelmezése során mennyiben juttatta érvényre a választáshoz való jogból eredő követelményeket. Meglátása szerint a Kúria döntésének alaptörvény-ellenességét az adja, hogy a Kúria az általa alkalmazandónak ítélt jogszabály értelmezése során megsértette az indítványozó választáshoz való jogát.
- [10] A Ve. 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-a – az alkotmányjogi panaszban előadottak alapján – nincs összhangban az Alaptörvénnyel. Nézete szerint a Ve. támadott rendelkezései nem kellően pontos megfogalmazást tartalmaznak arra, hogy érvényteleníteni kellene az egyébként érvényes szavazólapokat, ha az azokat tartalmazó szavazóurnát az SZSZB sérültnek találja.
- [11] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendben meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26-27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [12] 2.1. Az indítványozó a Kúria 2024. június 20. napján közzétett döntésével szembeni alkotmányjogi panaszát 2024. június 23. napján, személyesen nyújtotta be a Kúriához. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a törvényes határidőn, azaz a támadott végzés kézhezvételétől számított három napon belül terjesztette elő [Ve. 233. § (1) bekezdés].
- [13] 2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az indítványozó érintettségét vizsgálta. Az Abtv. 52. § (4) bekezdése értelmében az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia, így az érintettség vizsgálatát az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapján végezte el.

- [16] Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban félként nem vett részt. Érintettségét az indítványozó kizárólag arra alapozta, hogy Nagytarcsán választásra jogosult. Ugyanakkor a vizsgált ügyben a Kúria meghatározott, a 004. számú szavazókörben rendelte el a 2024. évi polgármester-választásra vonatkozó szavazás megismétlését. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó nem terjesztett elő igazolást érintettségének fennállására. Az indítványozó nem igazolta, hogy szavazatát ténylegesen a 004. számú szavazókörben adta le, így azt, hogy a Kúria 004. számú szavazókörben a polgármester-választás megismétlésére irányuló döntése az ő Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Ve. 233. § (3) bekezdése szerint a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasszal kapcsolatos eljárás során az Abtv. 55. § (3) bekezdése nem alkalmazható, így az ügyben hiánypótlási felhívásnak nem volt helye. Ugyanakkor az érintettség igazolásának hiányában az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatot nem folytathat le {3178/2018. (V. 22.) AB végzés, Indokolás [8]-[10]; 3287/2014. (XI. 11.) AB végzés, Indokolás [12]-[15]}.
- [17] 3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó érintettségének hiányában az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, ezért azt a befogadhatóság egyéb feltételei vizsgálatának mellőzésével, az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. június 27.

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Patyi András s. k.,
elődó alkotmánybíró*

*Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2568/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3269/2024. (VII. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzése és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, továbbá 26. § (1) bekezdése és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárása során vizsgálja meg a Ve. 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-ai Alaptörvénnyel való összhangját, azok megfogalmazásának pontosságát.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint 2024. június 9-én Nagytarcsa 004. számú szavazókörében megtartott polgármester-választáson egy választópolgár észlelte, hogy az egyik szavazóurna sérült, a lezárására szolgáló fül letörött, ezáltal a szavazóurna fedele felnyithatóvá vált. A szavazatszámoló bizottság (a továbbiakban: SZSZB) a rendkívüli eseményről jegyzőkönyvet vett fel. A zárófedél címkével történő leragasztását követően az urnát ismételten szabályszerű felhasználásra alkalmassá nyilvánították. A sérült urnában lévő szavazólapokat a számláláskor összeöntötték, és összekeverték a többi szavazóurna tartalmával, és a szavazatokat így számolták össze.
- [3] A szavazást követően állampolgári érdeklődésre a Helyi Választási Iroda vezetője azt a tájékoztatást adta, hogy az SZSZB saját hatáskörében intézkedett a probléma elhárításáról, amelyről felvett jegyzőkönyv megismerésére a lehetősége biztosított. A jelenlévő SZSZB jegyzőkönyvvezető kérdésre nem tudta megmondani, hogy a problémát mikor fedezték fel, azonban előadta, hogy 19 óráig a fül biztosan a helyén volt, mivel körbe volt fűzve nemzeti színű szalaggal és az SZSZB tagjai által aláírt és lepecsételt etikettcímke is biztosította annak helyén maradását. Arról is beszámolt, hogy az esemény észlelésekor az urnát azonnal félrehúzta, az a szavazás végéig a felügyelete alatt állt és új urna került beállításra. A Nagytarcsai Helyi Választási Bizottság (a továbbiakban: HVB) 52/2024. (06.10.) számú határozatával megállapította a polgármester-választás eredményét.
- [4] A bírósági eljárást kezdeményező kérelmező polgármesterjelölt (a továbbiakban: kérelmező) a HVB határozat ellen fellebbezést nyújtott be. A Pest Vármegyei Területi Választási Bizottság (a továbbiakban: TVB) 221/2024. (06.13.) határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [5] A kérelmező bírósági felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzésével a TVB határozatát megváltoztatta, a 2024. évi polgármester-választás eredményének megállapítását a HVB határozatára is kiterjedően megsemmisítette. Végzésével a Kúria elrendelte a Nagytarcsa 004. számú szavazókörében a 2024. évi polgármester-választásra vonatkozó szavazás megismétlését, mely ismételt szavazást 2024. július 7. napjára tűzte ki. Döntésében a Kúria megállapította, hogy a tényállás számos ellentmondást tartalmaz: a közreműködő személyek eltérő nyilatkozata, az SZSZB tagjai és a jegyzőkönyvvezető különböző, egymással nem koherens tartalmú nyilatkozata. Ezek alapján a Kúria szerint nem kellően tisztázottak a szavazóurnát lezáró fül sérülésének, az urna szavazásból való kivonásának, illetve a sérült szavazóurnába történő szavazólap elhelyezésének körülményei. A TVB határozata az ellentmondásokat nem tárta fel. A Kúria álláspontja szerint az ügyben észlelt ellentmondások fennállta mellett nem lehet megállapítani a Ve. 174. § (1), (2), (3) és (5) bekezdésében foglalt követelmények megvalósulását.
- [6] A Kúria megállapította a TVB és a HVB határozata jogsértő voltát a 004. szavazóköri eredmények megállapítása esetén. A határozatok megsértették a Ve. több rendelkezését, és a Ve. hatálya alá tartozó valamennyi választási típusra és a választási folyamat egészére – így a választás tisztasága szempontjából egyébként kiemelt jelentő-

séggel bíró szavazás és szavazatszámolás mozzanataira – kiterjedő választások tisztasága törvényi alapelvét (Ve. 2. § (1) bekezdés a) pontja). Sérült ugyanis a Kúria szerint a választások tisztaságára vonatkozó alapelv azzal, hogy a nem lezárt szavazóurnában gyűjtött szavazólapokat az SZSZB nem nyilvánította érvénytelennek, hanem az érvényes szavazatok közé keverve számolta össze a szavazatokat, és így állapította meg a végeredményt.

- [7] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a, illetve 26. § (1) bekezdése szerinti – további négy magánszemély indítványozó beadványával, a személyes adatoktól eltekintve szó szerint megegyező – alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó meglátása szerint a döntés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésébe ütközik, továbbá a Kúria döntése sérti az Alaptörvény XXIII. cikkének (1) bekezdésében biztosított jogát is. Az indítványozó kérte a Ve. 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-nak megfogalmazása kellő pontosságának vizsgálatát is.
- [8] Az indítványozó érintettségét, illetve Alaptörvényben biztosított joga sérelmét, mint választópolgár, a szabad választáshoz fűződő alapjoga döntés általi megsértésében látta. A Kúria döntése az indítványozó szerint olyan abszurd helyzetet teremt, hogy az érintett választókörben ugyanazon urnában lévő szavazatok egy része érvényes, míg másik része érvénytelen. A Kúria döntésével a megválasztott képviselő-testület legitimitása megkérdőjelezhetővé, a választás eredménye támadhatóvá válik, amely jogbizonytalanságot okoz. Megjegyezte az indítványozó azt is, hogy a Kúria szavazás megismétlésére irányuló döntése következtében torzulhat a választás eredménye is, mert a megismételt választás időpontja a nyári szabadságok idejére esik, így a választópolgárok részvétele bizonytalan.
- [9] Az indítványozó szerint az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kell, hogy a Kúria az alkalmazott jogszabály értelmezése során mennyiben juttatta érvényre a választáshoz való jogból eredő követelményeket. Meglátása szerint a Kúria döntésének alaptörvény-ellenességét az adja, hogy a Kúria az általa alkalmazandónak ítélt jogszabály értelmezése során megsértette az indítványozó választáshoz való jogát.
- [10] A Ve. 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-a – az alkotmányjogi panaszban előadottak alapján – nincs összhangban az Alaptörvénnyel. Nézete szerint a Ve. támadott rendelkezései nem kellően pontos megfogalmazást tartalmaznak arra, hogy érvényteleníteni kellene az egyébként érvényes szavazólapokat, ha az azokat tartalmazó szavazóurnát az SZSZB sérültnek találja.
- [11] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendben meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [12] 2.1. Az indítványozó a Kúria 2024. június 20. napján közzétett döntésével szembeni alkotmányjogi panaszát 2024. június 23. napján, személyesen nyújtotta be a Kúriához. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a törvényes határidőn, azaz a támadott végzés kézhezvételétől számított három napon belül terjesztette elő [Ve. 233. § (1) bekezdés].
- [13] 2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az indítványozó érintettségét vizsgálta. Az Abtv. 52. § (4) bekezdése értelmében az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia, így az érintettség vizsgálatát az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapján végezte el.
- [16] Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban félként nem vett részt. Érintettségét az indítványozó kizárólag arra alapozta, hogy Nagytarcsán választásra joga-

sult. Ugyanakkor a vizsgált ügyben a Kúria meghatározott, a 004. számú szavazókörben rendelte el a 2024. évi polgármester-választásra vonatkozó szavazás megismétlését. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó nem terjesztett elő igazolást érintettségének fennállására. Az indítványozó nem igazolta, hogy szavazatát ténylegesen a 004. számú szavazókörben adta le, így azt, hogy a Kúria 004. számú szavazókörben a polgármester-választás megismétlésére irányuló döntése az ő Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Ve. 233. § (3) bekezdése szerint a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasszal kapcsolatos eljárás során az Abtv. 55. § (3) bekezdése nem alkalmazható, így az ügyben hiánypótlási felhívásnak nem volt helye. Ugyanakkor az érintettség igazolásának hiányában az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatot nem folytathat le {3178/2018. (V. 22.) AB végzés, Indokolás [8]-[10]; 3287/2014. (XI. 11.) AB végzés, Indokolás [12]-[15]}.

- [17] 3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó érintettségének hiányában az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, ezért azt a befogadhatóság egyéb feltételei vizsgálatának mellőzésével, az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. június 27.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2569/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3270/2024. (VII. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzése és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, továbbá 26. § (1) bekezdése és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárása során vizsgálja meg a Ve. 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-ai Alaptörvénnyel való összhangját, azok megfogalmazásának pontosságát.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint 2024. június 9-én Nagytarcsa 004. számú szavazókörében megtartott polgármester-választáson egy választópolgár észlelte, hogy az egyik szavazóurna sérült, a lezárására szolgáló fül letörött, ezáltal a szavazóurna fedele felnyithatóvá vált. A szavazatszámoló bizottság (a továbbiakban: SZSZB) a rendkívüli eseményről jegyzőkönyvet vett fel. A zárófedél címkével történő leragasztását követően az urnát ismételten szabályszerű felhasználásra alkalmassá nyilvánították. A sérült urnában lévő szavazólapokat a számláláskor összeöntötték, és összekeverték a többi szavazóurna tartalmával, és a szavazatokat így számolták össze.
- [3] A szavazást követően állampolgári érdeklődésre a Helyi Választási Iroda vezetője azt a tájékoztatást adta, hogy az SZSZB saját hatáskörében intézkedett a probléma elhárításáról, amelyről felvett jegyzőkönyv megismerésére a lehetősége biztosított. A jelenlévő SZSZB jegyzőkönyvvezető kérdésre nem tudta megmondani, hogy a problémát mikor fedezték fel, azonban előadta, hogy 19 óráig a fül biztosan a helyén volt, mivel körbe volt fűzve nemzeti színű szalaggal és az SZSZB tagjai által aláírt és lepecsételt etikettcímke is biztosította annak helyén maradását. Arról is beszámolt, hogy az esemény észlelésekor az urnát azonnal félrehúzta, az a szavazás végéig a felügyelete alatt állt és új urna került beállításra. A Nagytarcsai Helyi Választási Bizottság (a továbbiakban: HVB) 52/2024. (06.10.) számú határozatával megállapította a polgármester-választás eredményét.
- [4] A bírósági eljárást kezdeményező kérelmező polgármesterjelölt (a továbbiakban: kérelmező) a HVB határozat ellen fellebbezést nyújtott be. A Pest Vármegyei Területi Választási Bizottság (a továbbiakban: TVB) 221/2024. (06.13.) határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [5] A kérelmező bírósági felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzésével a TVB határozatát megváltoztatta, a 2024. évi polgármester-választás eredményének megállapítását a HVB határozatára is kiterjedően megsemmisítette. Végzésével a Kúria elrendelte a Nagytarcsa 004. számú szavazókörében a 2024. évi polgármester-választásra vonatkozó szavazás megismétlését, mely ismételt szavazást 2024. július 7. napjára tűzte ki. Döntésében a Kúria megállapította, hogy a tényállás számos ellentmondást tartalmaz: a közreműködő személyek eltérő nyilatkozata, az SZSZB tagjai és a jegyzőkönyvvezető különböző, egymással nem koherens tartalmú nyilatkozata. Ezek alapján a Kúria szerint nem kellően tisztázottak a szavazóurnát lezáró fül sérülésének, az urna szavazásból való kivonásának, illetve a sérült szavazóurnába történő szavazólap elhelyezésének körülményei. A TVB határozata az ellentmondásokat nem tárta fel. A Kúria álláspontja szerint az ügyben észlelt ellentmondások fennállta mellett nem lehet megállapítani a Ve. 174. § (1), (2), (3) és (5) bekezdésében foglalt követelmények megvalósulását.
- [6] A Kúria megállapította a TVB és a HVB határozata jogsértő voltát a 004. szavazóköri eredmények megállapítása esetén. A határozatok megsértették a Ve. több rendelkezését, és a Ve. hatálya alá tartozó valamennyi választási típusra és a választási folyamat egészére – így a választás tisztasága szempontjából egyébként kiemelt jelentő-

séggel bíró szavazás és szavazatszámolás mozzanataira – kiterjedő választások tisztasága törvényi alapelvét (Ve. 2. § (1) bekezdés a) pontja). Sérült ugyanis a Kúria szerint a választások tisztaságára vonatkozó alapelv azzal, hogy a nem lezárt szavazóurnában gyűjtött szavazólapokat az SZSZB nem nyilvánította érvénytelennek, hanem az érvényes szavazatok közé keverve számolta össze a szavazatokat, és így állapította meg a végeredményt.

- [7] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a, illetve 26. § (1) bekezdése szerinti – további négy magánszemély indítványozó beadványával, a személyes adatoktól eltekintve szó szerint megegyező – alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó meglátása szerint a döntés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésébe ütközik, továbbá a Kúria döntése sérti az Alaptörvény XXIII. cikkének (1) bekezdésében biztosított jogát is. Az indítványozó kérte a Ve. 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-nak megfogalmazása kellő pontosságának vizsgálatát is.
- [8] Az indítványozó érintettségét, illetve Alaptörvényben biztosított joga sérelmét, mint választópolgár, a szabad választáshoz fűződő alapjoga döntés általi megsértésében látta. A Kúria döntése az indítványozó szerint olyan abszurd helyzetet teremt, hogy az érintett választókörben ugyanazon urnában lévő szavazatok egy része érvényes, míg másik része érvénytelen. A Kúria döntésével a megválasztott képviselő-testület legitimitása megkérdőjelezhetővé, a választás eredménye támadhatóvá válik, amely jogbizonytalanságot okoz. Megjegyezte az indítványozó azt is, hogy a Kúria szavazás megismétlésére irányuló döntése következtében torzulhat a választás eredménye is, mert a megismételt választás időpontja a nyári szabadságok idejére esik, így a választópolgárok részvétele bizonytalan.
- [9] Az indítványozó szerint az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kell, hogy a Kúria az alkalmazott jogszabály értelmezése során mennyiben juttatta érvényre a választáshoz való jogból eredő követelményeket. Meglátása szerint a Kúria döntésének alaptörvény-ellenességét az adja, hogy a Kúria az általa alkalmazandónak ítélt jogszabály értelmezése során megsértette az indítványozó választáshoz való jogát.
- [10] A Ve. 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-a – az alkotmányjogi panaszban előadottak alapján – nincs összhangban az Alaptörvénnyel. Nézete szerint a Ve. támadott rendelkezései nem kellően pontos megfogalmazást tartalmaznak arra, hogy érvényteleníteni kellene az egyébként érvényes szavazólapokat, ha az azokat tartalmazó szavazóurnát az SZSZB sérültnek találja.
- [11] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendben meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [12] 2.1. Az indítványozó a Kúria 2024. június 20. napján közzétett döntésével szembeni alkotmányjogi panaszát 2024. június 23. napján, személyesen nyújtotta be a Kúriához. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a törvényes határidőn, azaz a támadott végzés kézhezvételétől számított három napon belül terjesztette elő [Ve. 233. § (1) bekezdés].
- [13] 2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az indítványozó érintettségét vizsgálta. Az Abtv. 52. § (4) bekezdése értelmében az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia, így az érintettség vizsgálatát az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapján végezte el.
- [16] Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban félként nem vett részt. Érintettségét az indítványozó kizárólag arra alapozta, hogy Nagytarcsán választásra joga-

sult. Ugyanakkor a vizsgált ügyben a Kúria meghatározott, a 004. számú szavazókörben rendelte el a 2024. évi polgármester-választásra vonatkozó szavazás megismétlését. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó nem terjesztett elő igazolást érintettségének fennállására. Az indítványozó nem igazolta, hogy szavazatát ténylegesen a 004. számú szavazókörben adta le, így azt, hogy a Kúria 004. számú szavazókörben a polgármester-választás megismétlésére irányuló döntése az ő Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Ve. 233. § (3) bekezdése szerint a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasszal kapcsolatos eljárás során az Abtv. 55. § (3) bekezdése nem alkalmazható, így az ügyben hiánypótlási felhívásnak nem volt helye. Ugyanakkor az érintettség igazolásának hiányában az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatot nem folytathat le [3178/2018. (V. 22.) AB végzés, Indokolás [8]-[10]; 3287/2014. (XI. 11.) AB végzés, Indokolás [12]-[15]].

- [17] 3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó érintettségének hiányában az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, ezért azt a befogadhatóság egyéb feltételei vizsgálatának mellőzésével, az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. június 27.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2570/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3271/2024. (VII. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzése és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, továbbá 26. § (1) bekezdése és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárása során vizsgálja meg a Ve. 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-a Alaptörvénnyel való összhangját, azok megfogalmazásának pontosságát.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint 2024. június 9-én Nagytarcsa 004. számú szavazókörében megtartott polgármester-választáson egy választópolgár észlelte, hogy az egyik szavazóurna sérült, a lezárására szolgáló fül letörött, ezáltal a szavazóurna fedele felnyithatóvá vált. A szavazatszámoló bizottság (a továbbiakban: SZSZB) a rendkívüli eseményről jegyzőkönyvet vett fel. A zárófedél címkével történő leragasztását követően az urnát ismételten szabályszerű felhasználásra alkalmassá nyilvánították. A sérült urnában lévő szavazólapokat a számláláskor összeöntötték, és összekeverték a többi szavazóurna tartalmával, és a szavazatokat így számolták össze.
- [3] A szavazást követően állampolgári érdeklődésre a Helyi Választási Iroda vezetője azt a tájékoztatást adta, hogy az SZSZB saját hatáskörében intézkedett a probléma elhárításáról, amelyről felvett jegyzőkönyv megismerésére a lehetősége biztosított. A jelenlévő SZSZB jegyzőkönyvvezető kérdésre nem tudta megmondani, hogy a problémát mikor fedezték fel, azonban előadta, hogy 19 óráig a fül biztosan a helyén volt, mivel körbe volt fűzve nemzeti színű szalaggal és az SZSZB tagjai által aláírt és lepecsételt etikettcímke is biztosította annak helyén maradását. Arról is beszámolt, hogy az esemény észlelésekor az urnát azonnal félrehúzta, az a szavazás végéig a felügyelete alatt állt és új urna került beállításra. A Nagytarcsai Helyi Választási Bizottság (a továbbiakban: HVB) 52/2024. (06.10.) számú határozatával megállapította a polgármester-választás eredményét.
- [4] A bírósági eljárást kezdeményező kérelmező polgármesterjelölt (a továbbiakban: kérelmező) a HVB határozat ellen fellebbezést nyújtott be. A Pest Vármegyei Területi Választási Bizottság (a továbbiakban: TVB) 221/2024. (06.13.) határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [5] A kérelmező bírósági felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzésével a TVB határozatát megváltoztatta, a 2024. évi polgármester-választás eredményének megállapítását a HVB határozatára is kiterjedően megsemmisítette. Végzésével a Kúria elrendelte a Nagytarcsa 004. számú szavazókörében a 2024. évi polgármester-választásra vonatkozó szavazás megismétlését, mely ismételt szavazást 2024. július 7. napjára tűzte ki. Döntésében a Kúria megállapította, hogy a tényállás számos ellentmondást tartalmaz: a közreműködő személyek eltérő nyilatkozata, az SZSZB tagjai és a jegyzőkönyvvezető különböző, egymással nem koherens tartalmú nyilatkozata. Ezek alapján a Kúria szerint nem kellően tisztázottak a szavazóurnát lezáró fül sérülésének, az urna szavazásból való kivonásának, illetve a sérült szavazóurnába történő szavazólap elhelyezésének körülményei. A TVB határozata az ellentmondásokat nem tárta fel. A Kúria álláspontja szerint az ügyben észlelt ellentmondások fennállta mellett nem lehet megállapítani a Ve. 174. § (1), (2), (3) és (5) bekezdésében foglalt követelmények megvalósulását.
- [6] A Kúria megállapította a TVB és a HVB határozata jogsértő voltát a 004. szavazóköri eredmények megállapítása esetén. A határozatok megsértették a Ve. több rendelkezését, és a Ve. hatálya alá tartozó valamennyi választási típusra és a választási folyamat egészére – így a választás tisztasága szempontjából egyébként kiemelt jelentő-

séggel bíró szavazás és szavazatszámolás mozzanataira – kiterjedő választások tisztasága törvényi alapelvét [Ve. 2. § (1) bekezdés a) pontja]. Sérült ugyanis a Kúria szerint a választások tisztaságára vonatkozó alapelv azzal, hogy a nem lezárt szavazóurnában gyűjtött szavazólapokat az SZSZB nem nyilvánította érvénytelennek, hanem az érvényes szavazatok közé keverve számolta össze a szavazatokat, és így állapította meg a végeredményt.

- [7] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a, illetve 26. § (1) bekezdése szerinti – további négy magánszemély indítványozó beadványával, a személyes adatoktól eltekintve szó szerint megegyező – alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó meglátása szerint a döntés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésébe ütközik, továbbá a Kúria döntése sérti az Alaptörvény XXIII. cikkének (1) bekezdésében biztosított jogát is. Az indítványozó kérte a Ve. 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-nak megfogalmazása kellő pontosságának vizsgálatát is.
- [8] Az indítványozó érintettségét, illetve Alaptörvényben biztosított joga sérelmét, mint választópolgár, a szabad választáshoz fűződő alapjoga döntés általi megsértésében látta. A Kúria döntése az indítványozó szerint olyan abszurd helyzetet teremt, hogy az érintett választókörben ugyanazon urnában lévő szavazatok egy része érvényes, míg másik része érvénytelen. A Kúria döntésével a megválasztott képviselő-testület legitimitása megkérdőjelezhetővé, a választás eredménye támadhatóvá válik, amely jogbizonytalanságot okoz. Megjegyezte az indítványozó azt is, hogy a Kúria szavazás megismétlésére irányuló döntése következtében torzulhat a választás eredménye is, mert a megismételt választás időpontja a nyári szabadságok idejére esik, így a választópolgárok részvétele bizonytalan.
- [9] Az indítványozó szerint az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kell, hogy a Kúria az alkalmazott jogszabály értelmezése során mennyiben juttatta érvényre a választáshoz való jogból eredő követelményeket. Meglátása szerint a Kúria döntésének alaptörvény-ellenességét az adja, hogy a Kúria az általa alkalmazandónak ítélt jogszabály értelmezése során megsértette az indítványozó választáshoz való jogát.
- [10] A Ve. 174. §, 189. §, 191. § és 197. §-a – az alkotmányjogi panaszban előadottak alapján – nincs összhangban az Alaptörvénnyel. Nézete szerint a Ve. támadott rendelkezései nem kellően pontos megfogalmazást tartalmaznak arra, hogy érvényteleníteni kellene az egyébként érvényes szavazólapokat, ha az azokat tartalmazó szavazóurnát az SZSZB sérültnek találja.
- [11] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendben meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [12] 2.1. Az indítványozó a Kúria 2024. június 20. napján közzétett döntésével szembeni alkotmányjogi panaszát 2024. június 23. napján, személyesen nyújtotta be a Kúriához. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a törvényes határidőn, azaz a támadott végzés kézhezvételétől számított három napon belül terjesztette elő [Ve. 233. § (1) bekezdés].
- [13] 2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az indítványozó érintettségét vizsgálta. Az Abtv. 52. § (4) bekezdése értelmében az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia, így az érintettség vizsgálatát az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapján végezte el.
- [16] Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban félként nem vett részt. Érintettségét az indítványozó kizárólag arra alapozta, hogy Nagytarcsán választásra

jogosult. Ugyanakkor a vizsgált ügyben a Kúria meghatározott, a 004. számú szavazókörben rendelte el a 2024. évi polgármester-választásra vonatkozó szavazás megismétlését. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó nem terjesztett elő igazolást érintettségének fennállására. Az indítványozó nem igazolta, hogy szavazatát ténylegesen a 004. számú szavazókörben adta le, így azt, hogy a Kúria 004. számú szavazókörben a polgármester-választás megismétlésére irányuló döntése az ő Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a Ve. 233. § (3) bekezdése szerint a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasszal kapcsolatos eljárás során az Abtv. 55. § (3) bekezdése nem alkalmazható, így az ügyben hiánypótlási felhívásnak nem volt helye. Ugyanakkor az érintettség igazolásának hiányában az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatot nem folytathat le {3178/2018. (V. 22.) AB végzés, Indokolás [8]-[10]; 3287/2014. (XI. 11.) AB végzés, Indokolás [12]-[15]}.

- [17] 3. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó érintettségének hiányában az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, ezért azt a befogadhatóság egyéb feltételei vizsgálatának mellőzésével, az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. június 27.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2571/2024.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3272/2024. (VII. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] A személyesen eljáró indítványozó (a továbbiakban: indítványozó) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint 2024. június 9-én Nagytarcsa 004. számú szavazókörében megtartott polgármester-választáson egy választópolgár észlelte, hogy az egyik szavazóurna sérült, a lezárására szolgáló fül letörött, ezáltal a szavazóurna fedele felnyithatóvá vált. A szavazatszámoló bizottság (a továbbiakban: SZSZB) a rendkívüli eseményről jegyzőkönyvet vett fel. A zárófedél címkével történő leragasztását követően az urnát ismételten szabályszerű felhasználásra alkalmassá nyilvánították. A sérült urnában lévő szavazólapokat a számláláskor összeöntötték, és összekeverték a többi szavazóurna tartalmával, és a szavazatokat így számolták össze.
- [4] A szavazást követően állampolgári érdeklődésre a Helyi Választási Iroda vezetője azt a tájékoztatást adta, hogy az SZSZB saját hatáskörében intézkedett a probléma elhárításáról, amelyről felvett jegyzőkönyv megismerésére a lehetősége biztosított. A jelenlévő SZSZB jegyzőkönyvvezető kérdésre nem tudta megmondani, hogy a problémát mikor fedezték fel, azonban előadta, hogy 19 óráig a fül biztosan a helyén volt, mivel körbe volt fűzve nemzeti színű szalaggal és az SZSZB tagjai által aláírt és lepecsételt etikettcímke is biztosította annak helyén maradását. Arról is beszámolt, hogy az esemény észlelésekor az urnát azonnal félrehúzta, az a szavazás végéig a felügyelete alatt állt és új urna került beállításra. A Nagytarcsai Helyi Választási Bizottság (a továbbiakban: HVB) 52/2024. (06.10.) számú határozatával megállapította a polgármester-választás eredményét.
- [5] A bírósági eljárást kezdeményező kérelmező polgármesterjelölt (a továbbiakban: kérelmező) a HVB határozat ellen fellebbezést nyújtott be. A Pest Vármegyei Területi Választási Bizottság (a továbbiakban: TVB) 221/2024. (06.13.) határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta.
- [6] A kérelmező bírósági felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria Kvk.I.39.132/2024/7. számú végzésével a TVB határozatát megváltoztatta, a 2024. évi polgármester-választás eredményének megállapítását a HVB határozatára is kiterjedően megsemmisítette. Végzésével a Kúria elrendelte a Nagytarcsa 004. számú szavazókörében a 2024. évi polgármester-választásra vonatkozó szavazás megismétlését, mely ismételt szavazást 2024. július 7. napjára tűzte ki. Döntésében a Kúria megállapította, hogy a tényállás számos ellentmondást tartalmaz: a közreműködő személyek eltérő nyilatkozata, az SZSZB tagjai és a jegyzőkönyvvezető különböző, egymással nem koherens tartalmú nyilatkozata. Ezek alapján a Kúria szerint nem kellően tisztázottak a szavazóurnát lezáró fül sérülésének, az urna szavazásból való kivonásának, illetve a sérült szavazóurnába történő szavazólap elhelyezésének körülményei. A TVB határozata az ellentmondásokat nem tárta fel. A Kúria álláspontja szerint az ügyben észlelt ellentmondások fennállta mellett nem lehet megállapítani a Ve. 174. § (1), (2), (3) és (5) bekezdésében foglalt követelmények megvalósulását.
- [7] A Kúria megállapította a TVB és a HVB határozata jogsértő voltát a 004. szavazóköri eredmények megállapítása esetén. A határozatok megsértették a Ve. több rendelkezését, és a Ve. hatálya alá tartozó valamennyi választási típusra és a választási folyamat egészére – így a választás tisztasága szempontjából egyébként kiemelt jelentőséggel bíró szavazás és szavazatszámolás mozzanataira – kiterjedő választások tisztasága törvényi alapelvét (Ve.

2. § (1) bekezdés a) pontja). Sérült ugyanis a Kúria szerint a választások tisztaságára vonatkozó alapelv azzal, hogy a nem lezárt szavazóurnában gyűjtött szavazólapokat az SZSZB nem nyilvánította érvénytelennek, hanem az érvényes szavazatok közé keverve számolta össze a szavazatokat, és így állapította meg a végeredményt.

- [8] 3. Az indítványozó a Kúria végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszában azt állította, hogy a Kúria döntése sérti Alaptörvény B) cikk (1), (3) és (4) bekezdését, az I. cikk (3) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) bekezdését, a 28. cikkét valamint a 35. cikk (1) bekezdését. Az Alaptörvény B) cikkének – illetve az e cikkből levezetett jogbiztonságból fakadó eljárási garanciák – sérelmét azon az alapon állítja, hogy Nagytarcsa választópolgárai részére már nem áll rendelkezésre semmilyen eljárási lehetőség arra nézve, hogy az időközben jogerőssé vált egyéni listás eredményt a Kúria határozata nyomán megtámadják. A Kúria jelen panasszal támadott határozata alapján kettős mérce alakult ki a választópolgári akarat elbírálása során, mert ugyanazon urna tekintetében minden egyes szavazólapra fennáll ugyanazon érvénytelenségi ok, de csak a polgármesterekre leadott szavazólapokat érvénytelenítették. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének sérelmét azzal indokolja, hogy a Kúria nem gondoskodott az e rendelkezés szerinti szempontokat érvényesítő alapjog-korlátozási teszt elvégzéséről.
- [9] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és a 28. cikk együttes sérelmét azon az alapon állítja, hogy a Kúria a szavazólap Ve. szerinti érvénytelenségi kritériumait kibővítette és törvényi felhatalmazás, azaz erre vonatkozó jogalkotói szándék hiányában jogellenesen úgy terjesztette ki, hogy ezzel kettős mércét alkalmazott. Az ilyen kiterjesztő értelmezésnek semmiféle jogszabályi alapja nincs, és jogellenes, mivel a Kúria döntése szerint ebben a szavazókörben a feltételek azonossága miatt minden szavazólapon leadott szavazatot érvénytelennek kellene tekinteni.
- [10] Az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdésének sérelmét azzal indokolja, hogy az egyenlőség a „szavazatszámok egyenlőségét” jelenti, a megismételt szavazáson az adott szavazókör választói kizárólag a polgármesterjelöltre adhatnak le érvényes szavazatot, mivel a Kúria álláspontja szerint a korábbi szavazatuk e körben érvénytelenné lett nyilvánítva, míg a többi szavazatuk érvényes maradt annak ellenére, hogy ugyanazok a jogi előírások és feltételek vonatkoznak azokra is. A szavazatok egyenlősége így nem biztosított, a választópolgárok szavazói akarata nem tud érvényre jutni az eredményesnek tekintett többi választás tekintetében e szavazókörben.
- [11] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendben meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. §-ok szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indoklással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [12] A Ve. 233. § (1) bekezdése szerint a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz a sérelmezett döntés közlésétől számított három napon belül nyújtható be az Alkotmánybírósághoz. A (2) bekezdés kimondja, hogy az Alkotmánybíróság a Ve. alapján, a választási szerv határozatával kapcsolatos jogorvoslati eljárásban hozott bírói döntés elleni alkotmányjogi panaszról az Abtv. 56. §-a szerint a beérkezésétől számított három munkanapon belül, a befogadott alkotmányjogi panaszról további három munkanapon belül dönt.
- [13] 4.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] 4.2. Az indítványozó érintettségének alátámasztására előadta, hogy a HVB polgármester-választás eredményét megállapító határozata alapján a polgármester-választást ő nyerte meg, a Kúria előtt folyamatban volt jogvitában a felülvizsgálati kérelemmel érintettként szerepelt. Az Alkotmánybíróság ezek alapján megállapította, hogy az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető. Az indítványozó számára a Kúria végzésével szemben további jogorvoslat nincs biztosítva.
- [15] 4.3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy alkotmányjogi panasz a törvényes határidőn belül, azaz a támadott végzés kézhezvételétől számított három napon belül érkezettnek minősül [Ve. 233. § (1) bekezdés].

- [16] 4.4. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon.
- [17] Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az indítványozó az Alaptörvény több olyan cikkére is hivatkozott, amelyre nem, vagy csak kivételes esetben lehet alkotmányjogi panaszt alapozni.
- [18] 4.5. Az indítványozó egyrészt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére utalva kérte a Kúria döntésének megsemmisítését. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint azonban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére csak a kellő felkészülési idő hiányával, illetve a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás tilalmával összefüggésben alapítható alkotmányjogi panasz {pl. 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [86]–[91]; 3041/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [22]; 3371/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [15] ; 3045/2022. (I. 31.) AB végzés, Indokolás [12]; 3386/2023. (VII. 27.) AB végzés, Indokolás [39]; 3024/2024. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [29]; 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3324/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]; 3314/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [15], [25]}.
- [19] Mivel jelen esetben az indítvány ilyen irányú indokolást nem tartalmazott, ezért az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelme érdemben nem vizsgálható.
- [20] 4.6. Az Alaptörvény I. cikke önmagában szintén nem alapjogot rögzít, hanem az alapjogok egymáshoz való viszonyára, annak alkotmányossági vizsgálatára vonatkozik, így alkotmányjogi panasz e tekintetben sem terjeszthető elő {ld. pl. 3349/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [34]; 3292/2022. (VI. 10.) AB végzés, Indokolás [22]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [20]; 3273/2023. (VI. 9.) AB végzés, Indokolás [33]}.
- [21] 4.7. Az indítványozó az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdésére is hivatkozott, az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatának azonban e körben sem lehet helye, mivel azt csak Alaptörvényben biztosított jogra lehet alapítani. Az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdése pedig az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján önmagában nem minősül olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelyre önállóan alkotmányjogi panasz alapítható. {3143/2014. (V. 9.) AB végzés, Indokolás [16], 3292/2014. (XI. 11.) AB végzés, Indokolás [11]; 3293/2014. (XI. 11.) AB végzés, Indokolás [11], 3062/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [20],[23]; 3293/2018. (IX. 13.) AB végzés, Indokolás [31]–[32]}
- [22] 5. Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek az alábbiak szerint részben megfelel. Az indítvány egyértelműen megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét illetve az indítványozói jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány egyértelműen megjelölte az eljárás megindításának indokait, valamint az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [23] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja alapján a kérelem továbbá akkor határozott, ha egyértelmű indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítvány azonban nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy az indítványozó szerint a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény B) cikk (3)-(4) bekezdéseivel. Erre tekintettel az indítvány ezen elemében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjának.
- [24] Az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – és ezzel összefüggésben a 28. cikk – tekintetében megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek.
- [25] 6. Az Abtv. 29. §-a az indítvány befogadhatóságának tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [26] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és a 28. cikk együttes sérelmét azon az alapon állítja, hogy a Kúria az érvénytelenség kritériumait kibővítette és törvényi felhatalmazás nélkül jogellenesen úgy terjesztette ki, hogy ezzel kettős mércét alkalmazott. Az ilyen kiterjesztő értelmezésnek álláspontja szerint sem-

miféle jogszabályi alapja nincs, és jogellenes, mivel a Kúria döntése szerint ebben a szavazókörben a feltételek azonossága miatt minden szavazólapon – így az európai parlamenti választáson, az egyéni listára és a nemzetiségi listára – leadott szavazatot érvénytelennek kellene tekinteni.

- [27] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanakkor – ahogy arra maga az indítványozó is utal – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárás lényege, a tisztességes eljárás iránti elvárás valójában az, hogy a felet ne érje – a bírói döntés törvény adta diszkrecionális jellegén, természetén túlmenően – meglepetés. Bármely eljárásban a törvény, illetve a törvényben foglaltak ismerete és a bírói diszkrecionalitás törvény adta lehetősége alapján kalkulálhat az érintett. Az ebbe a keretbe nem illeszkedő jogalkalmazás váratlansága (s így az arra való felkészülés esélytelensége) az, aminek megnyilvánulása önkényes jogértelmezés címén felveti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog esetleges sérelmét {9/2023. (VI. 20.) AB határozat, Indokolás [96]; 3118/2023. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [24]; 3382/2023. (VII. 27.) AB végzés, Indokolás [44]}.
- [28] Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság gyakorlata nem zárja ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére vezessen {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}. Erre vonatkozó megállapításának azonban csak kivételes esetben lehet helye, és a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája jellemzően akkor mérülhet fel, ha a következő (egymást erősítő) feltételek együttes fennállása megállapítható.
- [29] Egyrészt a bíróság a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, mint eljárásjogi jellegű alapjog egy aspektusát, az indokolási kötelezettséget sértő módon nem indokolja meg, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazta. Másrészt, ezzel párhuzamosan, ha a bíróság a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem veszi figyelembe. Harmadrészt, ha a bíróság döntését egy olyan bírósági joggyakorlatra alapítja, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó új jogi szabályozás elfogadásával és hatálybaléptetésével összefüggésben kifejezetten hatályon kívül helyezett {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [29]; újabban: 3211/2024. (VI. 13.) AB végzés, Indokolás [41]; 3213/2024. (VI. 13.) AB végzés, Indokolás [30]}.
- [30] Az indítványozó azonban e három esetkör egyikére sem hivatkozott, ezen feltételek fennállását maga sem állította.
- [31] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként részletesen megindokolt, jogi érvekkel alátámasztott bírósági döntés érvelését tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés.
- [32] Jelen ügyben a Kúria a TVB által nem megfelelő alapossággal feltárt tényállásra tekintettel, a Ve. mint az adott jogkérdésre irányadó hatályos jogi norma alkalmazása révén arra a következtetésre jutott, hogy a szavazóurnára vonatkozó Ve. 174. §-ában foglalt törvényi követelmények megvalósulását nem lehetett minden kétséget kizáróan megállapítani, ezáltal pedig sérült a választás tisztaságának Ve. 2. § (1) bekezdés a) pontja szerinti – az egész választási folyamatot átfogó – alapelve. Ugyanakkor a szavazatoknak a többi urna tartalmával történő összekeverése miatt nem állt rendelkezésre adat arra vonatkozóan, hogy a szavazókörben a nem zárt szavazóurna mennyi szavazatot tartalmazott. A Kúria ez alapján – a választói akarat érvényre juttatása érdekében – a választási eljárás jogorvoslattal érintett részét, az adott szavazókörre kiterjedő hatállyal megsemmisítette, és a polgármester-választásra vonatkozó szavazás megismétlését rendelte el. Az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárás tárgyát ugyanis kizárólag a HVB polgármester-választás eredményét megállapító, valamint az azt – fellebbezés és bírósági felülvizsgálati kérelem alapján – felülvizsgáló határozatok képezték.
- [33] Az indítványozó által felvetett további – az európai parlamenti választáson, az egyéni listára és a nemzetiségi listára leadott – szavazólapok érvénytelenségének kérdése az alkotmányjogi panasszal támadott kúriai végzések, illetve az azt megelőző eljárásnak nem képezte tárgyát.
- [34] A Kúria az indítványra okot adó ügyben a Ve. alapján, a Ve. által meghatározott keretek között folytatta le a jogorvoslati eljárást, a támadott döntésében figyelembe vette az adott cselekmény összes körülményeit, és az eset körülményeinek mérlegelése alapján vont le a Ve. 218. § (2) bekezdés a) és c) pontjai szerinti jogkövetkezményeket, döntését pedig részletesen megindokolta.
- [35] Az indítványozót tehát e körben semmiképp nem érthette meglepetés, ugyanis az alkalmazott jogkövetkezményt a Ve. tartalmazza, az alkotmányjogi panaszt megelőző eljárásban a fellebbezés és a bírósági felülvizsgálat iránti kérelem is tartalmazta a szavazókörben megállapított eredmény megsemmisítésére és a szavazás megismétlésének elrendelésére irányuló kérelmet, amiről az indítványozónak is tudomása volt.
- [36] Mindezek alapján az alkotmányjogi panasz valójában a Kúria döntésébe foglalt jogértelmezés felülbírálatára irányul és a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó törvényértelmezési kérdéseken alapul. Az indítványozó panaszában megjelölt, általa alapjogsérelemként leírt aggályok a bírói törvényértelmezés helyességét, valamint a bíróság által mindezekből levont következtetéseket vitatják.

- [37] Az Alkotmánybíróság azonban az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9], 3127/2024. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [27]; 3111/2024. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [16]; 3172/2024. (V. 10.) AB végzés, Indokolás [24]}.
- [38] Az indítvány ekként nem vetett fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, ami miatt a bírói döntés elleni indítvány befogadása és érdemi vizsgálata indokolt lett volna. Az alkotmányjogi panasz így nem tett eleget a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének.
- [39] 7. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2024. június 27.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2572/2024.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg.
A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza.
Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen,
díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu
A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.escom.hu
Kiadja az ORAC Kiadó Kft., 1037 Budapest, Montevideo u. 14.
Felelős kiadó: dr. Frank Ádám, a kft. ügyvezetője
Internet: www.orac.hu • E-mail: info@orac.hu
HU ISSN 2062-9273